

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İCRA VE İFLAS KANUNU'NA
GÖRE İFLASIN KALDIRILMASI

Baran Tanju ERDOĞAN
2501121103

TEZ DANIŞMANI
DR.ÖĞR. ÜYESİ Cengiz Serhat KONURALP

İSTANBUL- 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : BARAN TANJU ERDOĞAN Numarası : 2501121103
Anabilim Dalı / Anasanat Dalı / Programı : ÖZEL HUKUK Danışmanı : DR. ÖĞR. ÜYESİ CENGİZ SERHAT KONURALP
Tez Savunma Tarihi : 31.10.2019 Saati : 10.00
Tez Başlığı : İCRA VE İFLAS KANUNU'NA GÖRE İFLASIN KALDIRILMASI

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **KABULÜNE** OYBİRLİĞİ / OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DOÇ. DR. SEDA ÖZMUMCU		
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ CENGİZ SERHAT KONURALP		KABUL
3- DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET ERTAN YARDIM		RED

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- DR. ÖĞR. ÜYESİ EVREN KOÇ		KABUL
2- DR. ÖĞR. ÜYESİ EVREN KILIÇOĞLU		

ÖZ

İCRA VE İFLAS KANUNU'NA GÖRE İFLASIN KALDIRILMASI

BARAN TANJU ERDOĞAN

‘İcra ve İflas Kanunu’na Göre İflasın Kaldırılması’ isimli tezde, iflasın kaldırılmasının şartları, iflasın kaldırılmasının usulü ve iflasın kaldırılmasının sonuçları incelenmiştir. İflasın kaldırılması esas olarak İcra ve İflas Kanunu’nun 182. ve 309. maddelerinde düzenlenmiştir. Eğer bütün alacaklılar taleplerini geri alırsa veya bütün alacaklar itfa olursa ya da konkordatonun usulüne uygun olarak tasdiki durumunda iflasın kaldırılması mümkün olacaktır. İlk iki durumda iflasın kaldırılmasını müflis talep edebilirken, son durumda iflas idaresi talep edecektir. İflasın kaldırılması bir çekişmesiz yargı işidir ve basit yargılama usulüne göre incelenir. İflasın kaldırılması kararı ile birlikte iflasın açılmasının sonuçları kural olarak ortadan kalkar.

Anahtar Kelimeler: İflas, İflasın Kaldırılması, Konkordatonun Tasdiki

ABSTRACT

REPEAL OF BANKRUPTCY IN THE CONTEXT OF TURKISH ENFORCEMENT AND BANKRUPTCY CODE

BARAN TANJU ERDOĞAN

The subject of our thesis is Repeal of Bankruptcy in the Context of Turkish Enforcement and Bankruptcy Code. In this thesis, conditions, methods and results of repeal of Bankruptcy were examined. Repeal of Bankruptcy is basically stated in Article 182 and 309 of Turkish Enforcement and Bankruptcy Code. Repeal of Bankruptcy is possible if all the creditors withdraw their requests or all the assets are paid off or concordatum is fully approved. In the first two cases bankrupt can demand abolition of bankruptcy. However, in the third case administration of bankruptcy can demand abolition of bankruptcy. Repeal of bankruptcy is ex parte proceeding and it is examined according to simple jurisdictional procedure. With the judgement of repeal of bankruptcy, the results of opening of bankruptcy are removed.

Key Words: Bankruptcy, Repeal of Bankruptcy, Confirmation of Concordatum

ÖNSÖZ

İcra ve İflas Kanunu'na Göre İflasın Kaldırılması isimli tez çalışması giriş ve buna bağlı üç bölümden oluşmaktadır.

Girişte iflasın kaldırılması hakkında kısaca bilgi verilerek kurumun borçlu, alacaklılar ve üçüncü kişiler bakımından etkilerine dikkat çekilerek diğer bölüm içeriklerinde değerlendirilen konulara yer verilmiştir. Birinci bölümde talep kavramı ile iflasın kaldırılmasında uygulanacak olan usul, iflasın kaldırılmasının hangi mahkemeden kimler tarafından hangi süre içerisinde talep edilebileceği, iflasın kapanmasıyla iflasın kaldırılması kurumları arasındaki farkları tespit edilerek kurumun amacı ve zamanaşımına etkileri incelenmiştir.

Tezin ikinci bölümde iflasın kaldırılmasının sebepleri incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise iflasın kaldırılması kararı ve karara karşı başvurulabilecek kanun yolları ile iflasın kaldırılmasının borçlu, alacaklılar ve kamu hukuku bakımından sonuçları tartışılarak doktrinde iflasın kaldırılmasının özel bir hali olan olarak kabul edilen reddolunan mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesinin durdurulmasına ilişkin incelemelere yer verilmiştir.

Tez çalışmam süresince bana güvenerek tezin danışmanlığını üstlenen, kıymetli bilgi ve birikimleri ile bana yön veren saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Cengiz Serhat Konuralp'e, Enstitü'nün emektar şefi Aysen Öksüz'e, beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan rahmetli annem Melahat Erdoğan'a ve dünyevi yokluğunu aratmamaya çalışan sevgili eşim Ecem Salih Erdoğan ve kıymetli teyzem Nebahat Sayın ile ikiz kardeşim Can Tonguç Erdoğan'a ve babam Mertali Erdoğan'a teşekkürü bir borç bilerek sonsuz şükranlarımı sunarım.

Baran Tanju Erdoğan
İstanbul-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK İFLASIN KALDIRILMASI

A- İflasın Kaldırılması Kurumunun Türk Hukukundaki Tarihsel Gelişimi	3
B- İflasın Kaldırılmasının Usul Hukukundaki Yeri	5
C-İflasın Kaldırılmasının Amacı	9
D- İflasın Kaldırılması ile İflasın Kapanması Kurumları Arasındaki Farklar.....	10
II- İflasın Kaldırılmasında Talep Kavramı ve Uygulanacak Olan Usul	12
A-İflasın Kaldırılmasını Talep Edecek Kişi.....	12
1-Bütün Alacaklıların Taleplerini Geri Almış Olması ve Bütün Alacakların İtfâ Edilmesi Halinde	12
2-Konkordatonun Tasdiki Halinde	14
B-İflasın Kaldırılması Talebinin Süresi	16
C-İflasın Kaldırılmasının Talep Edileceği Mahkeme	20
1-Görevli Mahkeme.....	20
2-Yetkili Mahkeme.....	24
D-İflasın Kaldırılmasında Yargılama Usulü	25
1- Basit Yargılama Usulü	25
2- İflasın Kaldırılması Talebin Adli Tatilde İncelenmesi.....	26
E- İflasın Kaldırılması Davasında Müflisin Pozisyonu	27
F- İflasın Kaldırılmasının Zamanaşımına Etkisi.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

İFLASIN KALDIRILMASININ SEBEPLERİ

I- İflasın Kaldırılmasının Talep Edilebileceği Haller	30
A-Genel Olarak	30
B-Bütün Alacaklıların Taleplerini Geri Alması	30
1-Bütün Alacaklılar Kavramı.....	30
2-Talep Kavramı	35

3-Geri Alma Kavramı	37
4- Beyanname Kavramı	39
C- Bütün alacakların İtfa Edilmesi	41
1-İtfa Kavramı.....	41
2- Vesika Kavramı	43
3-İtfayı Gerçekleştirecek Kişi	45
4-İtfa Edilecek Alacak	46
D- İflas Alacaklıları ile Akdedilen Konkordatonun Ticaret Mahkemesince Tasdik Edilmiş Olması	48
1-Konkordato Kavramı	48
2-Konkordatonun Çeşitleri.....	49
3-İflasın Kaldırılmasındaki Konkordato Türü	50
4-Konkordatonun Tasdiki	52
5-Konkordatonun Tasdiki Kararının Etkisi.....	60
6-Konkordatonun Feshi ve Bu Durumun İflasın Kaldırılmasına Tesiri.....	62

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İFLASIN KALDIRILMASI KARARI, KARARIN SONUÇLARI VE ÖZEL ANLAMDA İFLASIN KALDIRILMASI

I-İflasın Kaldırılması Kararı ve Karara Karşı Kanun Yolları	65
A- İflasın Kaldırılması için İflas Kararının Kesinleşmesine Gerek Olup Olmadığı Hususu	65
B-İflasın Kaldırılması Kararı	66
C-İflasın Kaldırılması Kararına Karşı Kanun Yolları.....	70
1-Kanun Yolu Kavramı	70
2-İstinaf	71
3- Temyiz	74
4-Yargılamanın Yenilenmesi	77
II-İflasın Kaldırılmasının Sonuçları	77
A-Genel Olarak.....	77
B- İflasın Kaldırılması Kararının Borçlu Üzerindeki Etkileri	78
1-Borçlunun Tasarruf Yetkisini Yeniden Elde Etmesi.....	78
2- İflasın Kaldırılmasının İflas İdaresinin İşlemlerine Etkisi	79
3-İflasın Kaldırılmasının Takiplere Etkisi.....	83

4-İflasın Kaldırılmasının Davalara Etkisi.....	86
(1) İflasın Kaldırılmasının Çeşitli Davalara Etkisi.....	88
(2) İflasın Kaldırılmasının Davalara İlişkin Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Sürelere Etkisi	91
5-İflasın Kaldırılmasının Anonim Şirketlere Etkisi	92
6-İflasın Kaldırılmasının Şahıs Şirketlerine Etkisi.....	93
C- İflasın Kaldırılması Kararının Alacaklılar Üzerindeki Etkileri	96
1-Muaccel Alacaklar Bakımından Meydana Gelen Durumlar	96
2-Yabancı Para Alacakları Yönünden Değerlendirme	98
3-Konusu Para Olmayan Alacaklar Açısından Meydana Gelecek Değişiklikler... ..	98
4-Faizlerin Durumu	99
5-İflasın Kaldırılmasının Borçlunun İmzaladığı Sözleşmelere Etkisi.....	101
D- İflasın Kaldırılması Kararının Kamu Hukuku Bakımından Tesiri	103
1- Türk Ceza Kanunu'nda Yapılan Düzenlemelerin İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeleri İlgı Edip Etmediğı Tartışması.....	103
2-Adi İflas, Taksirli İflas, Hileli İflas ve Bu Hallerin İtibarın İadesine Etkileri ..	104
(1) Adi İflas	104
(2) Taksirli ve Hileli İflas	106
(3) İtibarın İadesine Etkisi	106
III- İflasın Kaldırılmasının Özel Bir Şekli Olarak Reddedilen Mirasın Tasfiyesinin Durdurulması.....	108
A-Genel Olarak	108
B-Şartları	109
1-Mirasçılardan Birinin Mirası Kabul Etmesi.....	109
2-Mirasçılardan Birinin Teminat Göstermesi	109
3-Zamanı	110
C-Yargılama Usulü.....	111
D-Tasfiyenin Durdurulmasının Sonuçları	112
SONUÇ.....	113
KAYNAKÇA	120

KISALTMALAR LİSTESİ

AATUHK	: Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
ABD	: Ankara Barosu Dergisi
a.g.e.	: adı geçen eser
a.g.m	: adı geçen makale
aşa.	: aşağıda
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Av.K	: Avukatlık Kanunu
Art.	: Artikel
AY	: Anayasa
b.	: bent
bkz.	: bakınız
bs.	: bası
c.	: cümle
C	: cilt
dn.	: dipnot
eTTK	: Eski Türk Ticaret Kanunu
E.	: Esas numarası
EÜHFD	: Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
f.	: fıkra
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İBD	: İstanbul Barosu Dergisi
İBK	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı
İHFM	: İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası
İİD	: Yargıtay İcra ve İflas Dairesi
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
K.	: Karar numarası

m.	: madde
MİHDER	: Medeni Usul ve İcra ve İflas Hukuku Dergisi
TMK	: Türk Medeni Kanunu
RG	: Resmi Gazete
s	: sayfa
S	: Sayı
s.K.	: Sayılı Kanun
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TNBHD	: Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi
TMK	: Türk Medeni Kanunu
Teb. K	: Tebligat Kanunu
TST	: Ticaret Sicili Tüzüğü
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
YD	: Yargıtay Dergisi
Yasa HD	: Yasa Hukuk Dergisi
Y.	: Yargıtay
YKD	: Yargıtay Kararları Dergisi
yuk.	: Yukarı

GİRİŞ

İflasın açılmasının borçlu, alacaklılar ve üçüncü kişiler bakımından birçok önemli sonucu bulunmaktadır. Tezin konusunu oluşturan iflasın kaldırılmasının bu sonuçlara etkisi olacağından bu kurum icra ve iflas hukukunda önemli bir yer teşkil etmektedir. İflasın kaldırılmasının amacı borçluyu malvarlığı üzerinde yeniden tam anlamıyla hak ve yükümlülük sahibi yapmaktır; ancak iflas öncesi duruma dönme kanun koyucu tarafından somut koşulların yerine getirilmesi şartına bağlanmıştır.

Tezin birinci bölümünde iflasın kaldırılmasının usul hukuku içerisindeki yeri, amacı, tarihsel gelişimi, iflasın kapanması ile farkları, kimler tarafından hangi sürede ve mahkemeden talep edilebileceği, iflasın kaldırılmasına uygulanacak yargılama usulü ile zamanaşımına etkileri doktrin görüşleri ve yüksek mahkeme kararlarıyla birlikte değerlendirilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde ise iflasın kaldırılmasının sebepleri incelenerek kanunda yer alan ifadelerin tam olarak ne anlama geldiği doktrindeki görüşler ile yüksek mahkeme kararlarıyla birlikte açıklanmaya çalışılmıştır.

Tezin üçüncü ve son bölümünde ise iflasın kaldırılması kararının niteliği ve bu karara karşı müracaat edilebilecek kanun yolları ile iflasın kaldırılmasının borçlu, alacaklılar ve kamu hukuku bakımından yarattığı sonuçlar ayrıntılı olarak tartışılmış ve doktrinde iflasın kaldırılmasının özel bir hali olan olarak kabul edilen reddolunan mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesinin durdurulmasına ilişkin incelemelere yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İFLASIN KALDIRILMASINDA TALEP VE USUL

I-Genel Olarak İflasın Kaldırılması

İflasın kaldırılması kurumu, iflasın açılması ile ortaya çıkan sonuçların bertaraf edilmesi bakımından büyük bir önemi haizdir. Müessese İcra ve İflas Kanunu'nun 182 ve 309. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde iflasın kaldırılabilmesi gereken şartlara yer verilmiştir.

İİK m.182'ye göre: *“Borçlu bütün alacaklılarının taleplerinin geri aldıklarına dair bir beyanname veya tekmil alacakların itfa olunduğu hakkında bir vesika gösterir veya aktolunan konkordato tasdik edilirse mahkeme, iflasın kalkmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu için mallarının kendisine iadesine karar verir. İflasın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflasın kapanmasına kadar karar verilir. İflasın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.”*

İİK m.309/5'e göre de: *“konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine iflâs idaresi iflâsa hükmeden mahkemeden iflâsın kaldırılmasını ister.”*

İİK 183. maddesinde iflasın kaldırılmasının özel bir hali olan reddolunan mirasın iflas hükümlerine göre tasfiyesinin durdurulmasına ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir¹. Yapılan bu düzenlemelerden de anlaşıldığı üzere icra ve iflas hukuku mevzuatımız genel anlamda iflasın kaldırılması ile iflasın kaldırılmasının özel bir şekli olan reddolunan mirasların iflas hükümlerine göre tasfiyesinde tasfiyenin durdurulmasını birbirinden ayırmaktadır².

Doktrinde iflasın kaldırılmasının İcra ve İflas Kanunu'ndaki düzenlenme yeri eleştirilmektedir. Bu eleştiriye göre, iflasın kaldırılması maddi ve şekli hukuka ilişkin bütün sonuçlar tamamlandıktan sonra gündeme gelir. Ancak kanun koyucu iflasın kaldırılması kurumunu iflasın hukuki neticelerinden önce düzenlemiştir³. Bir başka

¹ Kamil Yıldırım; Nevhis Deren Yıldırım, **İcra ve İflas Hukuku**, 7. bs., Beta, İstanbul, 2016, s.411.

² Yıldırım;Deren-Yıldırım, **a.g.e**, s.411.

³ Abdurrahim Karslı, **İcra ve İflas Hukuku**, Alternatif Yayıncılık, İstanbul, 3.bs., s.529.

deyişle iflasın kaldırılması ile beraber iflasın tüm hüküm ve sonuçlarını ortadan kalktığından, bu müesseseye iflasın hukuki sonuçlarına ve tasfiyesine ilişkin düzenlemelerden sonra yer verilmesi kanun sistematığı bakımından daha isabetli olurdu⁴.

İflasın genel anlamda kaldırılması, iflas kararının maddi veya şekli iflas sebebine dayanmasına bakılmaksızın genel iflas yoluyla ve kambyo senedine dayanan iflas yoluyla takibi kapsayan tüm iflas takip türlerinde uygulanabilir⁵.

A- İflasın Kaldırılması Kurumunun Türk Hukukundaki Tarihsel Gelişimi

İflasın kaldırılması kurumu Türk Hukuk sistemine mehzaz kanun İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu ile girmiştir. Söz konusu müessese mehzaz kanunun “Widerruf des Konkurses” başlıklı 195. maddesinde düzenlenmiştir⁶. Buna göre, iflâsın kaldırılabilmesi için, alacaklıların istemlerini geri aldıklarına ilişkin yazılı bir belge veya konkordatonun tasdiki aranmıştır⁷. 1997 değişikliği ile birlikte, itfa sebebiyle iflasın kaldırılması hali kanuna eklenmiştir⁸.

İflasın kaldırılması müessesesi 09.06.1932 kabul tarihli 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun 182. maddesinde düzenlenmiştir. Mezkur kanun maddesinde:

“(1) Borçlu, bütün alacaklıların taleplerini geri aldıklarına dair bir beyanname veya tekmil alacakların itfa olduğu hakkında bir vesika gösterir veya akdolunan konkordato tasdik edilirse mahkeme, iflasın kalkmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu için malların kendisine iadesine karar verir. (2) İflasın kalkmasına,

⁴ Kemal Arar, **İcra ve İflas Hükümleri**, C.2, Ankara, 1945, s.42; Hakan Albayrak, **İflasın Kaldırılması**, Yetkin, Ankara, 2007, s.51.

⁵ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.411. İflas sebepleri maddi ve şekli olarak ikiye ayrılmaktadır. Şekli iflas sebebi alacaklının iflasın açılması talebine temel teşkil eden takibi başarıyla takip etmesidir. Maddi iflas sebebi ise iflasın talep edilebilmesinin kanun koyucu marifetiyle bir olgunun varlığına bağlanmış olduğu hallerde gündeme gelir. İcra ve İflas Kanunu’nda sermaye şirketleri ve kooperatifler açısından şekli iflas sebebi dışında borcun ödenmemesi şekilde maddi iflas sebebine yer verilmiştir. Baki Kuru, Ramazan Arslan, Ejder Yılmaz, **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Ankara 2011, 25. bs. S.66

⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.53.

⁷ Hakan Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, Makaleler, On İki Levha, 2016, İstanbul, s.95-125, s.97.

⁸ Sema Taşpınar, ‘İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış’, **Baki Kuru Armağanı**, Ankara, 2004, s.599-671, s.636; Albayrak, **a.g.e.**, s.52.

alacaklı hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflasın kapanmasına kadar karar verilir.”

hükmüne yer verilmiş ve daha sonra 02.03.2005 kabul tarihli 5311 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun

“İflâsın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflâsın kapanmasına kadar karar verilir. İflâsın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.”

hükmünü havi 14. maddesi ile ikinci fıkrada değişiklik yapılarak iflasın kaldırılması kararına karşı kanun yollarına başvuru esası getirilmiş ve bu başvurunun hangi usul ve esaslar çerçevesinde yapılacağı tayin edilmiştir.

İcra ve İflas Kanunu’nun 182/1. maddesi ile akdedilen konkordatonun tasdik edilmesi iflasın kaldırılması sebeplerinden birisi olarak gösterilmiştir. Hal böyle iken konkordatonun tasdik edilmesine ilişkin İcra ve İflas Kanunu’nun 309. maddesindeki düzenlemelere ilişkin süreç hakkında kısaca bilgi vermek gerekecektir. İflastan sonra konkordatoya ilişkin Türk hukuk sistemi içerisindeki ilk düzenleme 09.06.1932 kabul tarihli 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun “İflastan Sonra Konkordato” başlıklı 309.maddesinde yapılmış, 17.03.2003 kabul tarihli 4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Daire Kanun’un 83. maddesinde yapılan düzenleme ile “İflastan Sonra Konkordato” başlığı “Şartları ve Hükümleri” olarak değiştirilerek üst başlık olarak “II. İFLÂSTAN SONRA KONKORDATO" başlığı eklenmiştir. Nihayetinde 28.02.2018 kabul tarihli İcra ve İflâs Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 39.maddesi ile yapılan değişiklikle kanun maddesi son halini almıştır.

B- İflasın Kaldırılmasının Usul Hukukundaki Yeri

İflasın kaldırılması, müflise iflasın ağır neticelerinden kurtulma imkânı sağlayan bir yol, iflas hukukuna ilişkin bir kurum ve borçluya sağlanan hukuki bir imkân olarak sonuçlarını ancak mahkeme kararıyla birlikte doğurur⁹.

Doktrindeki bir görüşe göre, iflasın kaldırılmasının istenmesi üzerine verilen karar usuli bir karar olmakla beraber inşai bir niteliği de haizdir¹⁰. Zira bu karar ile beraber müflis hakkında açılan iflas kalkmakta ve yeni bir hukuki durum meydana gelmektedir. İnşai hükümlerin etkilerinin ileriye dönük olması kural; geçmişe dönük olması ise istisnadır¹¹. İflasın kaldırılması kararının da geriye dönük bir tesiri söz konusudur¹².

Ayrıca belirtmek gerekir ki, iflasın kaldırılması talebi sübjektif bir hakka dayanmadığından eda kararını da içermez ve müflis hakkındaki iflas, kaldırmaya ilişkin kanuni şartların olduğu an değil, ticaret mahkemesi tarafından iflasın kaldırılmasına ilişkin kararın verildiği an kalkar. Bu yüzden bir tespit kararından da bahsedilemez¹³. İflasın kaldırılması ile müflisin hukuki durumunda değişiklik meydana gelir ve bu karar geçmişe etkili¹⁴ usuli¹⁵ bir inşai karardır¹⁶.

⁹ Albayrak, **a.g.e.**, s.56.

¹⁰ Albayrak, **a.g.e.**, s.56.

¹¹ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Yetkin, Ankara, 2018, s. 351.

¹² Kemal Arar, **a.g.e.**, s.44.

¹³ Albayrak, **a.g.e.**, s.56.

¹⁴ İnşai hükümlerin etkisinin kural olarak geleceğe, istisnai olarak geçmişe etkili olmasına dair bkz., HGK 23.2.1979, 1977-13-150/177, YKD 1979/12, s.1960-1962.

¹⁵ Hukuk Muhakameleri Kanunun 387. maddesinde iflasın kaldırılmasının çekişmesiz yargı işi olduğu açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır. Çekişmesiz yargı kapsamında mahkemeler tarafından yapılan inşai karakterli resmi işlemlerin birçoğu yalnızca karar görünümünde olsa da aslında çekişsiz yargıda çekişmeli yargıdaki gibi bir hükümden de bahsetmek mümkün değildir. Bkz., Ergun Önen, **İnşai Dava**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu Yayınları No.1, Ankara, 1981, s.169; İflasın kaldırılmasının özü usuli bir ilişkisin inşasına dayanır. Bu özellik kendisini alacaklıların taleplerini geri almasındaki yer alan geri alma kavramında göstermektedir. Zira bu beyan neticelerini devam etmekte olan iflas muameleleri hakkında doğuran bir beyandır. Bkz., Ergun Önen, **a.g.e.**, s.169;

¹⁶ Önen, **a.g.e.**, s.192. “İnşai hükümlerin kural olarak *ex nunc* ve istisnai olarak da *ex tunc* tesirler yaratmasına karşılık, izahi nitelikteki hükümler, yani eda ve tespit hükümlerinin tesirleri sadece *ex tunc*’dur. Çünkü bunlarda eda yükümlülüğü veya hukuki ilişki hükmünden kaynaklanan bir vakıa olmayıp, hükümden bağımsız ve hükümden önce gerçekleşen bir olgudur.”

Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında iflasın kaldırılmasının etkilerini geçmişe dönük doğuran inşai yönüne dikkat çekmiştir¹⁷. Kaldı ki bu hükümle maddi değil, usuli bir durumun inşası amaçlanmıştır. Zira maddi hukuk somutunda inşai nitelikteki davanın konusunu sübjektif özellikli bir inşai hak teşkil etmektedir. İflasın kaldırılması kurumunun çekişmesiz yargı işi olması nedeniyle maddi bir inşai hakka dayandığını söylemek mümkün değildir¹⁸. Zira bu halde sübjektif bir hak mevcut değildir.

HMK'nın 382'nci maddesi ile açıkça çekişmesiz yargı işi sayılan haller belirtilmiştir. Bu haller mutlak olarak çekişmesiz yargı işi sayılır¹⁹. HMK m.382/2,f bendinin 3. sırasında iflasın kaldırılması çekişmesiz yargı işi olarak ifade edilmiştir. Uygulamada kabul edilmiş bulunan çekişmesiz yargının kanuni temelde net bir şekilde düzenlenmesi faydalı olmuş; ancak kanun maddesinde çekişmesiz yargı açıklandıktan sonra teker teker çekişmesiz yargıya ilişkin durumların tarif edilmesi yerinde olmamıştır. Zira söz konusu sayım sınırlı olmadığı gibi kanun maddesinde yer almasa dahi çekişmesiz yargı kriterlerini ihtiva eden diğer işlerin de çekişmesiz yargı işi olarak kabulü zorunluluk arz etmektedir²⁰.

Çekişmesiz yargıya ilişkin hükümler²¹ HMK m.382 ve devamında düzenlenmiştir. Mezkûr maddenin birinci fıkrasında çekişmesiz yargıya ilişkin üç ölçüt sayılmıştır. Bu ölçütlerden birine veya birkaçına sahip olması halinde talebin çekişmesiz yargı işi olduğu söylenebilecektir. Bu ölçütler; ilgililerin arasında ihtilaf bulunmayan durumlar, ilgililer tarafından ileri sürülebilecek herhangi bir hakkın mevcut olmadığı hâller ve hâkimin görevi gereği (re 'sen) hareket ettiği hâllerdir. İlgililer arasında uyuşmazlık olmayan hallere, vasiyet ile ilgili işlemler (MK m.595-597), mirasın reddi (MK m.609) ve sözlü vasiyetin tutanağa geçirilmesi (MK m.540) örnek gösterilebilir. Çekişmeli yargının konusunu tarafların sübjektif hakları oluşturduğu halde, çekişmesiz yargıda ilgililerin verilecek karara esas oluşturacak bir

¹⁷ İflasın kaldırılması kararı sonuçlarını geriye etkili doğuran inşai bir karardır. Yargıtay 23. Hukuk Dairesi, 24.12.2012 T., 2012/4054 E., 2012/7637 K., Necmettin Berkin, **İflas Hukuku**, Yeni Hamle Matbaası, İstanbul, 1970, s. 397.

¹⁸ Albayrak, **a.g.e**, s.56.

¹⁹ Baki Kuru, **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, Legal, İstanbul, 2015, s.709.

²⁰ Abdurrahim Karşlı, **Medeni Muhakeme Hukuku**, Alernatif, İstanbul, 3.bs., 2012, s. 93-94.

²¹ Çekişmesiz yargıya ilişkin detaylı bilgi için bkz., Baki Kuru, **Nizasız Kaza**, Ajans Türk Matbaası, Ankara, 1961.

sübjektif hakları yoktur²². Bir diğer ölçüt ise, hakim re 'sen harekete geçmesidir. Çekişmeli yargıda yargılamaya başlama, mahkemeyi ilk harekete geçirme, davacı tarafın talebiyle olur ve bu durum çekişmeli yargı alanında hâkim olan tasarruf ilkesinin bir sonucudur²³. Re 'sen takibe konu edilen çekişmesiz yargı işlerinde ise, mahkeme ilgililerin taleplerini beklemeye ve bu taleplere uymak zorunda olmaksızın re 'sen harekete geçer²⁴. Belirtmek gerekir ki, re 'sen takip edilen çekişmesiz yargı işleri istisnai niteliktedir. Zira her ne kadar kanun koyucu tarafından çekişmesiz yargı işlerinde hakim re 'sen harekete geçebileceği ilkesi kabul edilmişse de medeni muhakeme hukukunun özel maddi hukuktan doğan hakların tartışıldığı bir alan olması sebebiyle hakim re 'sen harekete geçebileceği hallerin sınırlı sayıda olması ve hatta bulunmaması dahi gerekir²⁵.

Belirtmek gerekir ki, çekişmesiz yargı işlerinin mahkemeden başka bir organa bırakılması mümkünse de mahkemeler tarafından yürütülen faaliyetinin yargısal faaliyet olduğu sabittir²⁶. Doktrinde²⁷ iflas kaldırılınca, iflasın tüm hukuki sonuçları da ortadan kalkacağından, böyle bir halin mahkeme kararı olmadan gerçekleşmesinin düşünülemeyeceği ve bu çerçevede idari nitelikteki bir işlemle böyle bir sonuca ulaşılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. Zira, devletin yargı işlevini tanımlamada kullanılan ölçütlerden ister şekli ölçüt isterse de maddî ölçüt esas alınsın, yapılan faaliyet yargısaldır²⁸. Şekli ölçütten hareket edildiğinde, faaliyeti yerine getiren organ mahkeme olduğu için; maddî ölçütten bakıldığında ise son tahlilde objektif hukukun (soyut hukuk kurallarının) bağımsız ve tarafsız mahkemelerce ve yargısal usullere uyularak somut bir olaya veya ilişkiye

²² Tespit ve eda davalarında, davacının sübjektif hakkının mevcut olup olmadığı tespit edilmektedir. İnşai davalarda da esas olan, davacının davalı tarafa karşı ileri sürebileceği bir sübjektif hakkıdır. Bkz., Baki Kuru, **Usul**, s.709.

²³ Kuru, **Usul**, s.710.

²⁴ Vasinin görevden alınması (MK m.483) ve velayetin kaldırılmasında (MK m.348) olduğu gibi. Bkz., Kuru, **Usul**, s.709.

²⁵ Karslı, **Muhakame**, 3.bs., s.97

²⁶ Murat Atalı, Pekcanitez, **Medeni Usul Hukuku**, 15. bs., İstanbul, 2017, s.2108.

²⁷ Necmeddin Berkin, **İflasın Müflisin Mal ve Alacaklarına Tesiri**, İHFM, C.17, 1951-3-4, s.711-730, s.729 dn.11.

²⁸ Şekli anlamdaki ölçütten kasıt faaliyette bulunacak olan makamdır, idari makamların faaliyeti idari, mahkemelerin faaliyetleri ise yargısaldır. Bkz., Kuru, **Nizasız Kaza**, s.9; Atalı, Pekcanitez, **Usul**, C.III, s.2108.

uygulanması söz konusu olduğu için, her halükârda ortada bir yargısal faaliyet mevcuttur²⁹.

Çekişmesiz yargı teriminin³⁰ doktrinde yanıltıcı olabileceği ifade edilmiştir. Çekişmesiz sözcüğünün sözlük anlamından hareketle, bu alana giren işlerden söz edebilmek için, ilgililer arasında hiçbir uyuşmazlığın bulunmaması gerektiği düşünülerek, aksi takdirde, esas alınan (diğer) ölçütlere uygun düşse bile, ortada çekişmesiz yargı değil çekişmeli yargının alanına giren bir durum olduğu sanılmaktaysa da bu doğru değildir³¹. Zira, ilgililer arasında bir çekişme bulunmaması, esas alınan ölçütlerden sadece birisi olup ilgililerin arasında çekişme bulunmakla birlikte, bir iş, esas alınabilen diğer kriterler uyarınca çekişmesiz yargı işi olarak sınıflandırılabilirse sırf çekişme bulunmasından hareketle bunun bir çekişmeli yargı olduğu sonucuna ulaşılmamalıdır³².

Doktrindeki bir görüşe göre, çekişmesiz yargı işleri basit ve adi olmak üzere ikiye ayrılır; idari yönü ağır basan, basit bir onaylamadan ibaret olan işler basit; bunların dışında kalan işler ise adi çekişmesiz yargı olarak sınıflandırılabilir³³. Adi çekişmesiz yargı işlerine örnek olarak, iflasın kaldırılması gösterilebilir³⁴.

İflasın kaldırılması talebi çekişmesiz yargı işidir³⁵. Zira bir ihtilafın çözümü hali söz konusu olmayıp iflasın kaldırılmasını isteyen tarafın dışında bir karşı taraf da söz konusu değildir³⁶. Kanun tarafından aranan şartlar yerine geldiğinde müflis yahut iflas idaresi ticaret mahkemesinden iflasın kaldırılmasını talep etmektedir. Bu halde mahkeme tarafından yapılan incelemede şartların gerçekleştiği tespit edildiği takdirde iflasın kaldırılmasına karar vermek zorunluluk arz etmektedir. İflasın kaldırılması kurumunda özel hukuk kişilerine karşı ileri sürülecek sübjektif bir hak

²⁹ Bununla birlikte, bir çekişmesiz yargı işi mahkeme haricinde bir organa bırakıldığında, o organ tarafından yerine getirilen işlevi elbette ki yargısal işlev olarak görmek mümkün değildir. Bu bağlamda “yarı yargısal” gibi nitelendirmelerin de yeri olamaz. Zira, bir işlev ya yargısaldır ya da değildir (idaridir). Bkz., Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2108.

³⁰ Burada söz konusu olan, yalnızca teknik isim (terim) olup burada artık sözlük anlamından bağımsızlaşarak bir müesseseyi ifade etmektedir. Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2108.

³¹ Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2108.

³² Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2108.

³³ Ali Cem Budak/Varol Karaaslan, **Medeni Usul Hukuku**, İstanbul, 2017, Adalet Yayınevi, P.21, kn.11-13.

³⁴ Budak/Karaaslan, **a.g.e.**, P.21, kn.11-13; Ali Cem Budak, **Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı**, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı IV, Ankara, s.127-187, s.128.

³⁵ Kuru, **Ders Kitabı**, s.481

³⁶ Karşı, **a.g.e.**, s.530.

da bulunmamaktadır³⁷. Mahkemenin iflasın kaldırılmasına karar vermesi, uyumsuzluk yokluğu, sübjektif hak yokluğu, önleyici-inşai etki ölçütleri uyarınca göre bir çekişmesiz yargı işidir³⁸.

Ancak iflasın kaldırılması sebeplerinden biri olan tüm alacaklıların taleplerini geri almaları durumunda veya tüm alacakların itfası halinde, alacaklılardan birinin alacağının itfa edilmediğini ileri sürmesi veya bir alacaklının talebini geri almadığı hususundaki ile birlikte iş, çekişmesizden çekişmeli yargıya dönüşür³⁹.

C-İflasın Kaldırılmasının Amacı

İflasın açılmasının borçlu, alacaklılar ve üçüncü kişiler bakımından birçok önemli sonucu bulunmaktadır. İflasın kaldırılmasının bu sonuçlara etkisi olacağından, iflasın kaldırılması iflas hukukunda önemli bir kurum olarak karşımıza çıkmaktadır.

İflasın kaldırılmasının amacı borçluyu malvarlığı üzerinde yeniden tam anlamıyla hak ve yükümlülük sahibi yapmaktır; ancak iflas öncesi duruma dönme kanun koyucu tarafından somut koşulların yerine getirilmesine bağlanmıştır⁴⁰. İflasın kaldırılmasında ilk menfaat sahibi müflis olarak görünmekteyse de aslında bunda, alacaklılar ile kamunun da menfaati mevcuttur⁴¹. Zira müflisin bütün borçlarını kendi isteği ve olanakları ile itfa etmesinde alacaklıların menfaatinin olduğu açıktır. Ayrıca konkordato akdedilmesi halinde de alacaklıların alacaklarını iflas tasfiyesine ilişkin süreçte alabileceklerinden daha fazla alma imkanları söz konusu olacaktır⁴². Müflisin iflasın sonuçlarından kurtularak ticaret hayatına devam edecek olması ülke ekonomisine katkıda bulunması ve istihdam bakımından önem taşıdığından kamunun menfaatinin bulunduğu da açıktır⁴³. İflasın kaldırılması, borçlunun iflasın ağır sonuçlarından kurtulabilmesini sağlayan, müflise, hakkındaki iflası kaldırarak hem

³⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.54.

³⁸ Budak, **Çekişmesiz Yargı**, s.141; Aslı Aras, **Çekişmesiz Yargı Usulü**, Yetkin, Ankara, 2017, s.65.

³⁹ Albayrak, **a.g.e.**, s.54-55.

⁴⁰ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.411.

⁴¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.52.

⁴² Albayrak, **a.g.e.**, s.52.

⁴³ Albayrak, **a.g.e.**, s.53.

iflasın meydana getirdiği hukuki sonuçlarından kurtulma hem de ticari hayattaki güvenilirliğini koruma imkânı veren bir kurumdur ⁴⁴.

D- İflasın Kaldırılması ile İflasın Kapanması Kurumları Arasındaki Farklar

İflasın kaldırılması ile kapanması birbirine benzeyen iki farklı kurumlar olmakla beraber sonuçları ve fonksiyonları açısından birbirlerinden tamamen farklıdır ⁴⁵.

İflasın kaldırılması ile kapanması arasındaki farklara değinmeden önce iflasın kapanması müessesesi hakkında bilgi verilmesi yerinde olacaktır. Önemle belirtmek gerekir ki, iflas tasfiyesinin bitmesi ile iflas kendiliğinden kapanmaz ⁴⁶. Paralar kesin dağıtıldıktan ve alacağını tamamen alamamış alacaklılara aciz vesikası verildikten sonra iflas idaresi, iflas kararını vermiş olan ticaret mahkemesine müracaat ederek iflasın kapanmasına karar verilmesi bir son raporla talep edebilir ⁴⁷. Son raporda, iflas tasfiyesinin şekli hakkında bilgi verilir. Örnek olarak, masaya ait mal ve hakların satılmış olduğu, masa ile ilgili davaların sonuçlandığı, masadaki paraların alacaklılara dağıtıldığı, alacağını tamamen alamamış olan iflas alacaklılarına hangi miktar için aciz vesikası verildiği hakkında bilgi verilir ⁴⁸. Ticaret mahkemesi, iflasın kapatılması talebi hakkındaki incelemeyi basit yargılama usulüne göre yapar; duruşmaya gelen müflisle alacaklıları dinler, son raporu ve eklerini inceledikten sonra, tasfiyede hata veya eksiklik bulunması halinde icra mahkemesine bildirir ⁴⁹. Bu durumda, icra mahkemesi, iflas idaresinden bu eksiklikleri tamamlaması için gereğinin yapılmasını ister; gereğinin yapıldığına dair ticaret mahkemesine bir yazı gelene kadar iflasın kapanması kararı verilmesi ertelenir ⁵⁰. Ancak belirtmek gerekir

⁴⁴ Albayrak, **a.g.e.**, s.53.

⁴⁵ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **İcra ve İflas Hukuku**, Yetkin Yayınları, 2019, s.617.

⁴⁶ Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuk Ders Kitabı**, Legal, İstanbul, 2016, s.477.

⁴⁷ Hakan Pekcanitez; Oğuz Atalay; Meral Sungurtekin-Özkan; Muhammet Özkes, **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Vedat, İstanbul, 2018, s.438.

⁴⁸ Kuru, **Ders Kitabı**, s.477.

⁴⁹ Pekcanitez; Atalay; Sungurtekin-Özkan; Özkes, **a.g.e.**, s.511.

⁵⁰ Pekcanitez; Atalay; Sungurtekin-Özkan; Özkes, **a.g.e.**, s.511.

ki, uygulamada bazı mahkemelerin bilirkişinin vereceği rapor doğrultusunda hareket etmekle yetindiği görülmektedir⁵¹.

İİK 254/3.maddesi uyarınca ticaret mahkemesi, son rapor üzerinde yapacağı inceleme sonucunda, iflas tasfiyesinin usulüne uygun bir şekilde bitirildiğini tespit ettiği takdirde iflasın kapanmasına karar verecektir. Belirtmek gerekir ki, bu açıklamalar adi tasfiye içindir. Basit tasfiyede ise görevli merci iflas idaresi yerine iflas dairesidir. İflas dairesi tasfiyenin tamamlandığına ilişkin bir son rapor hazırlayıp iflasa hükmeden ticaret mahkemesine başvurur ve iflasın kapatılmasına karar verilmesini talep eder⁵².

Tasfiyeden anlaşılması gereken, müflisin iflas masasının tasfiyesi ile ilgili bütün işlemlerin yapılmış olmasıdır⁵³.

İflasın kapanması kararının kesinleşmesi ile iflas hali sona ermiş olur; iflas idaresinin görevi son bularak müflise karşı yeni takip yapılması mümkün hale gelir⁵⁴. İflasın kapanması kararının kesinleşmesi ile birlikte iflas hali sona erdiğine göre müflise karşı icra takibi dışında iflas takip yoluna da başvurulabilmesi mümkündür⁵⁵.

İflasın kapanmasından sonra iflasın kaldırılması değil; ancak itibarın iadesinin talep olunabileceğini ifade etmiştir⁵⁶.

İflasın kapanması kurumuna ilişkin yapılan bilgilendirme sonrasında her iki müessese arasındaki farklılara değinmek yerinde olacaktır. İki kurum birbirinden farklı hukuki sonuçlar ortaya çıkarır. İflasın kapatılmasına, tasfiyenin tatili, basit tasfiye ve adi tasfiye hallerinde karar verilirken; iflasın kaldırılması için İİK m.182'deki hallerden birinin mevcut olması gerekir. İflasın kapamasına tüm masa mallarının tasfiyesinde ve elde edilen paraların alacaklılar arasında dağıtılmasından sonra karar verilir. İflasın kaldırılmasında ise iflas tasfiyesi bitmemiştir; iflas tasfiyesi devam ederken, bütün borçların itfa olması, alacaklıların muvafakati veya akdolanun konkordatonun tasdiki üzerine, müflis hakkındaki iflas bütün sonuçları ile ortadan kalkar⁵⁷.

⁵¹ Timuçin Muşul, **İflas ve Konkordato Hukuku**, Adalet, Ankara, 2018, s.335.

⁵² Muşul, **Konkordato**, s.262.

⁵³ Muşul, **a.g.e.**, s.336.

⁵⁴ Pekcanitez;Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.438; Kuru, **Ders Kitabı**, s.478.

⁵⁵ Kuru, **Ders Kitabı**, s.478.

⁵⁶ Y. 19 HD., 13.05.1999 T., 1999/2648 E., 1999/3297 K.

⁵⁷ Kuru, **Ders Kitabı**, s.480; Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413.

İflasın kaldırılması kararı ile birlikte borçlu hakkında iflas hiç açılmamış gibi bir durum ortaya çıkar. İflas kararının verilmesiyle doğan hukuki sonuçlar, iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi ile ortadan kalkar. İflasın kapanması halinde müflis sıfatı sürdüğü halde, iflasın kaldırılmasıyla bu sıfat ortadan kalkmış olur⁵⁸. İflasının kapatılmasına karar verilen müflis itibarının yerine gelmesini isteyebilir. Bu hükümlerin uygulanması ile iflasın tüm sonuçları ortadan kalkmış olur⁵⁹. İflasın kaldırılmasında ise bu kuruma gerek bulunmamaktadır. İki kurum arasındaki benzerlik her ikisinin de iflası sona erdirmesidir⁶⁰. İflasın kaldırılmasına da ticaret mahkemesi karar verir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, iflasın kapanması incelemesi, iflasın kaldırılması gibi, HMK m.382'ye göre bir çekişmesiz yargı işidir. Bu husus HMK m.382/f bendinde ifade edilmiştir.

II- İflasın Kaldırılmasında Talep Kavramı ve Uygulanacak Olan Usul

A-İflasın Kaldırılmasını Talep Edecek Kişi

1-Bütün Alacaklıların Taleplerini Geri Almış Olması ve Bütün Alacakların İtfa Edilmesi Halinde

İİK m.182'ye göre, tasfiyenin devamına yönelik taleplerin tamamının geri alınmış olması veya masaya kayıt ve kabul edilerek sıra cetveline alınmış tüm alacakların itfası halinde, iflasın kaldırılmasını müflis talep edebilir. Bu hallerde iflasın kaldırılmasını iflas idaresi talep edemez⁶¹. Doktrindeki ağırlıklı görüş ve uygulama bu durumda iflasın kaldırılmasını sadece müflisin isteyebileceği

⁵⁸ Timuçin Muşul, **İcra ve İflas Hukuku**, 6. Bs., C.II, 2013, Adalet, Ankara, s.1547.

⁵⁹ Muşul, **a.g.e.**, s.1547; Pekcanitez; Atalay; Sungurtekin-Özkan; Özekes, **a.g.e.**, s.508.

⁶⁰ Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku** C.IV, 1997, İstanbul, s.3362; Kuru, **El Kitabı**, s.1379.

⁶¹ “...İflasın kaldırılması İİK.nun 182. Maddesinde düzenlenmiş olup bu hükmle müflise, iflasa karar veren ticaret mahkemesine başvurarak iflasın bütün sonuçları ile kaldırılmasını istemek yetkisi tanınmaktadır. İflasın kaldırılması için bütün alacaklıların taleplerini geri almış olması, bütün alacaklıların alacaklarının itfa edilmiş bulunması veya müflisin teklif ettiği konkordatonun tasdik edilmiş olması gerekir. İflasın kaldırılmasını isteyecek konkordatonun tasdik edilmiş olması halinde iflas idaresi, diğer hallerde müflistir. Somut olayda alacakların itfa edilmiş olması sebebine dayanıldığından iflasın kaldırılması müflis tarafından talep edilmelidir. Oysa iflas idaresi böyle bir talepte bulunduğundan talebin reddi gerekirken kabulü isabetsizdir...” Y. 19 HD, E.2003/6246, K.2003/7363, 3.7.2003, bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Albayrak, **a.g.e.**, s.95.

yönündedir⁶². Doktrinde aksi yöndeki bir görüşe göre ise⁶³, tüm alacaklıların taleplerini geri alması ve alacakların itfa edilmesi halinde iflas idaresi de iflasın kaldırılmasını talep edebilir. Zira bu halde iflas durumu devam ettiğine göre masanın kanuni temsilcisi olan ve aynı zamanda masa çıkarlarını gözeten iflas idaresinin de, iflas tasfiyesinde alacaklılar ve müflis yönünden korunmaya değer hiçbir menfaat kalmadığını da dikkate alınarak, iflasın kaldırılmasını isteyebilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamalıdır⁶⁴.

Katıldığım görüşe göre, kanun koyucu iflas idaresine kendiliğinden iflasın kaldırılması talebinde bulunma hakkı ve görevi yüklediğinden (kanunda bu yönde bir düzenleme yoktur) bu halde ancak müflisin iflasın kaldırılmasını talep etmesi gerekecektir⁶⁵.

Müflisin tüm alacaklıların taleplerini geri aldıklarına yahut tüm alacakların itfasına ilişkin belge alması durumunda, iflasın kaldırılmasını istemek zorunda olup olmadığını irdelemek gerekir. Müflisin bu yazılı belgeleri elde etmesinden sonra, iflasın kaldırılması amacıyla ticaret mahkemesine başvurması keyfiyetine bağlıdır: yani müflis yönünden iflasın kaldırılmasını istemek bir görev değildir⁶⁶. Kanunda müflisin hakkındaki iflasın kaldırılmasını talebe zorlayacak herhangi bir yaptırım öngörülmemiştir⁶⁷. Tüm alacakların itfa edilmesi durumunda, iflasa ilişkin tasfiyesinin devamını gerektiren herhangi bir durum kalmayacağından, kanaatimce de müflisin iflasın kaldırılmasını istemesi gereklidir ancak zorunlu değildir⁶⁸. Bu durum aynı zamanda medeni muhakeme hukukuna hâkim olan ilkelerden tasarruf ilkesinin bir yansımasıdır. Zira bu ilke uyarınca kişiler adına doğrudan yargılama açılmayacağı gibi onlar adına herhangi bir hukuki koruma da talep edilemez⁶⁹.

⁶² Karşlı, **İflas**, s.529; Kuru, **İcra** C.IV 3362; Berkin, **İflas**, s.399; Albayrak, **a.g.e.**, s.95-96.

⁶³ Ejder Yılmaz, **İflas İdaresi**, Ankara, 1976, s.162.

⁶⁴ Yılmaz, **İdare**, s.162.

⁶⁵ Albayrak, **a.g.e.**, s.97.

⁶⁶ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.103.

⁶⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.97.

⁶⁸ Albayrak, **a.g.e.**, s.97.

⁶⁹ Karşlı, **Usul**, s. 294.

Bu noktada müflisin mirasçılarının da iflasın kaldırılmasını talep edip edemeyeceklerini tespit etmek gerekmektedir. Doktrinde ve Yargıtay kararlarında müflisin mirasçılarının da iflasın kaldırılmasını talep edebilecekleri ifade edilmiştir⁷⁰.

Yargıtay müflisin yerine masa borçlarının tamamını ödeyen üçüncü kişinin müflis hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep edemeyeceğini karar altına almıştır⁷¹.

İİK 219. maddesi uyarınca alacakların masaya kaydı için tayin edilen bir aylık süre içinde hiçbir alacaklının başvurmaması durumunda iflasın akibetinin tartışılması gerekir. İlan süresi içinde hiçbir alacaklının müracaat etmediği böyle bir halde müflisin hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep edebileceği kanaatinde olduğumu bildirmek isterim.

2-Konkordatonun Tasdiki Halinde

İİK 309/5. Maddesi: “*Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine iflâs idaresi iflâsa hükmeden mahkemeden iflâsın kaldırılmasını ister.*” hükmünü havidir. Mezkûr kanun maddesi uyarınca iflasın kaldırılmasını talep etme görevi iflas idaresine⁷² verilmiştir. İflasın kaldırılması ancak tasdik kararının kesinleşmesiyle mümkündür. Nitekim Yargıtay da vermiş olduğu bir kararında bu hususa dikkat çekmiştir⁷³.

⁷⁰ Ömer Ulukapı, **İcra ve İflas Hukuku**, Mimoza, 1. bs., 2015, s. 482; İİK 182. maddesine dayanarak iflasın kaldırılmasını ancak müflis borçlunun isteyebileceğinden hareketle mirasçısının iflasın kaldırılmasını talep edemeyeceğinden bahisle reddi yönünden karar verilmesi isabetsiz olmakla birlikte bozmayı gerektirmiştir. Bkz. Y. 12. HD, 29.05.1980, 2996/ 4589.

⁷¹ Y. 12 HD., 28.12.1987 T., 1987/6340 E., 1987/13785 K.

⁷² Burada öncelikle iflas idaresinin hukuki niteliğini irdelemek yerinde olacaktır. Doktrinde iflas idaresinin hukuki niteliği konusunda farklı görüşler mevcuttur. İflas idaresinin müflisin veya alacaklıların temsilcisi olduğunu ileri süren temsil teorileri, iflas masasının tüzel kişilik benzeri bir yapılanmasının olduğu ve iflas idaresinin de masanın organı olduğunu kabul eden organ teorisi, iflas idaresinin masaya ilişkin davalarda görevinden ötürü taraf olduğunu ileri süren resmi organ teorisi mevcuttur. (Serdar Kale, **Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti**, On İki Levha, İstanbul, 2010, s.203) Türk doktrinindeki hakim görüşe göre ise İcra ve İflas Kanunu’nun genel yapısı nedeniyle, iflas idaresinin faaliyetleri kamu hukukuna ilişkindir ve kamu hukukuna ait yetkilerini kullanırken kendi adına hareket eder. İflas idaresi resmi bir organdır, ancak iflas idaresine masayla ilgili davalardaki konumu açısından, onun alacaklıların, müflisin ya da iflas masasını oluşturan temsilcisidir. (Üstündağ, **İflas**, s.71; Yılmaz, **İdare**, s.54-55.) Aksi yöndeki görüşe göre ise, iflas idaresi kendi adına; ancak başkasının malvarlığına ilişkin olarak davaları yürütür, kanuni temsilcisi değildir. (Detaylar için bkz., Deren-Yıldırım, **Kesin Hüküm**, s.100 ve Kale, **a.g.e.**, s.203 vd.)

⁷³ Y. 11 HD., 1990/ 3162 E., 1990/3420 K., 28.05.1990 T.; Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s.15789.

İİK m.309 uyarınca: “*Konkordato hakkında verilen karar iflâs idaresine bildirilir. Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine iflâs idaresi iflâsa hükmeden mahkemeden iflâsın kaldırılmasını ister.*” Bu halde iflas idaresinin tasfiye işlemlerini durdurması ve aynı ticaret mahkemesinden müflis hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep etmesi zorunluluktur⁷⁴. Kanun koyucu tarafından bu görevin iflas idaresine verilmesinin nedeni, iflas idaresinin bu süreçte iflas dışı konkordatodaki konkordato komiseri tarafından yapılan görevleri üstlenmesi ve süreç içinde aktif bir rol almasıdır⁷⁵. Konkordatonun tasdikini takiben iflas idaresinin iflasın kaldırılmasını talep etmesi onun açısından bir görevdir ve bu görevin yerine getirilmemesi şikâyet⁷⁶ sebebidir⁷⁷.

İsviçre hukukunda da konkordatonun tasdik edilmesi durumunda iflasın kaldırılmasını iflas idaresi talep edebilecektir⁷⁸. Ancak konuya tabi hukuk açısından yaklaştığımızda müflisin de bu halde hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep edebilmesi gerektiğini söylemek yerinde olacaktır. Çünkü iflas idaresinin konkordato tasdikine ilişkin kesinleşmeden sonra iflasın kaldırılmasını talep etmemesi halinde müflisin şikâyet yoluna müracaat etme imkânı vardır. O halde müflisin hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep edememesinin zaman ve emek kaybına yol açacağı sabittir⁷⁹. Kanaatimce bu yöndeki uygulama ile aynı zamanda keyfiliğin de önüne geçilmiş olacaktır.

⁷⁴Pekcanıtez, **İflasın Kaldırılması**, s.929.

⁷⁵ Albayrak, **a.g.e.**, s.98.

⁷⁶ Şikâyet, icra veya iflas dairesince veya Kanun’da açıkça öngörülen hallerde, iflas idaresi, alacaklılar toplanması, iflas bürosu, konkordato komiseri gibi mercilerin işlemlerine karşı işlemin kanuna aykırı olması, işlemin hadiseye uygun olmaması, bir hakkın yerine getirilmemesi, bir hakkın sebepsiz sürüncemede bırakılması veya kamu düzenine aykırılık nedenleriyle başvurulmuş bir hukuki çaredir. “*Şikâyet icra ve iflas hukukunda düzenlenmiş, kendisine özgü hukuki bir çaredir ve bir dava veya gerçek anlamda bir kanun yolu değildir.*” Bkz. Pekcanıtez; Atalay; Sungurtekin Özkan; Özekes, **a.g.e.**, s.102.; Bu halde müflis bir hakkın yerine getirilmemesi sebebi olduğundan süresiz şikâyet yoluna gidebilir. Albayrak, **a.g.e.**, s.99.; Hakkın yerine getirilmemesi, merciinin açıkça kendisinden talep edilen işlemi yapmayacağını açıklaması şeklinde olabileceği gibi, hiç cevap vermeyerek o işlemi yerine getirmemesi şeklinde de olabilir. Pekcanıtez; Atalay; Sungurtekin Özkan; Özekes, **a.g.e.**, s.105.

⁷⁷ Burhan Gürdoğan, **İflas Hukuku Dersleri, İflas-Konkordato-İptal Davaları**, Ankara, 1966, s.64; Kuru, **İcra C.IV**, s.3376; Yılmaz, **İdare**, s.162; Pekcanıtez, **İflasın Kaldırılması**, s.115.

⁷⁸ Albayrak, **a.g.e.**, s.99 ve orada adı geçen eserler.

⁷⁹ Albayrak, **a.g.e.**, s.99.

İflâs idaresi iflâsın kaldırılmasını, konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesinden itibaren talep edebilir. Konkordatonun tasdiki kararına karşı kanun yoluna başvurabileceğinden, iflâs idaresi bu kararın kesinleşmesini beklemelidir⁸⁰.

Esasen bu anlatımlar adi tasfiye usulüne ilişkindir. Zira basit tasfiyede, konkordatonun tasdik edilmesi sebebine dayanarak iflasın kaldırılmasını iflas dairesi⁸¹ yapacaktır⁸². Konkordatonun tasdiki halinde müflis veya ilk iki sebepten birinin varlığı halinde iflas idaresi iflasın kaldırılmasını talep etmişse, ticaret mahkemesi iflasın kaldırılması talebini, talep hakkının bulunmadığı gerekçesiyle usuli bir kararla reddeder⁸³.

B-İflasın Kaldırılması Talebinin Süresi

İflasın kaldırılması iflas takibinin her aşamasında ileri sürülemez. Bu hususa ilişkin İİK 182/2. maddesinde: *“İflâsın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflâsın kapanmasına kadar karar verilir”* hükmüne yer verilmiştir. Zira alacak hakkındaki taleplerin kaydı için gereken sürenin geçmesinden önce alacaklıların hepsinin bilinmesi mümkün değildir⁸⁴. Ancak bu

⁸⁰ Gürdoğan, **İflas**, s.64; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.115.

⁸¹ İİK m.218’e göre: *“İflas dairesince defteri tutulan mallar bedelinin tasfiye masraflarını koruyamayacağı anlaşılırsa basit tasfiye usulü tatbik olunur. Bu takdirde iflas dairesi, alacaklıları yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere tayin edilecek müddet içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeğe ilanla davet eder. Bu müddet içinde alacaklılardan biri masrafları peşin vermek suretiyle tasfiyenin adi şekilde yapılmasını isteyebilir.”* İİK 256.maddesi uyarınca ise: *“İflas açıldıktan altı ay içinde tasfiye edilmek lazımdır. Bu müddet içinde tasfiye muamelesi bitmediği takdirde alacaklılar toplanıp basit tasfiye usulünün tatbikına karar verebilir. Bu karar da ekseriyeti meblağiyenin husulü şarttır. Böyle bir karar verilmemişse tetkik icra mahkemesi icabına göre müddeti uzatır.”* Ancak belirtmek gerekir ki, iflas alacaklıları toplanıp böyle bir karar vermek zorunda değildirler. Bkz. Muşul, **İcra**, C.II, s.1375.; Basit tasfiyede tasfiye işlemlerini iflas idaresi değil, iflas dairesi yapar (İİK m.218/2-3). Bu sebeple basit tasfiye usulünde konkordatonun tasdik edilmesi durumunda iflasın kaldırılmasını iflas dairesi talep edecektir. Bkz. Albayrak, **a.g.e.**, s.100.

⁸² Albayrak, **a.g.e.**, s.100.

⁸³ Muşul, **a.g.e.**, s.1551.

⁸⁴ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.505; Belgesay, **a.g.e.**, s.351; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.100. Yargıtay’ın bir kararına göre,: *“Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre; iflasın kaldırılması için öncelikle iflas kararının ilan edilip, alacak kayıt talep tarihinin bitmesi gerektiği, olayda iflas kararının henüz ilan edilmediği gerekçesiyle, talebin reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.”* 23. HD., E. 2015/4900 K. 2016/3482 T. 8.6.2016, bkz., Lexpera İçtihat Bilgi Bankası.

şekilde, alacaklıların kimler olduğu kendi bildirimlerinden anlaşılmış olur⁸⁵. Bu nedenle iflâs kararından sonra iflâs davasını ikame eden alacaklının davasını geri alması veya davasından feragat etmesi yahut alacağının ödenmesi hallerinde iflâs hali ortadan kalkmaz⁸⁶. Bu alacaklının davasını geri almasının da iflas kararına bir etkisi yoktur⁸⁷. İflâs kararı verildikten sonra bu kararı kaldırmak tarafların iradelerinde olmayıp ancak İİK m.182'deki şartların varlığı ile mümkündür. Aksi halde iflâs davasını açan alacaklıya zor durumda bulunan borçluyu baskı ile haksız ve diğer alacaklıların zararına menfaat sağlama olanağı verilmiş olur⁸⁸.

İİK 208. maddesine göre:

“İflasın açılması kendisine tebliğ olunur olunmaz iflas dairesi müflisin mallarının defterini tutmağa başlar ve muhafazaları için lazım gelen tedbirleri alır. Başka bir kaza dahilinde bulunan mallar hakkında bu muamele ora iflas dairesi vasıtasıyla yapılır. İflas dairesi iflas kararının kendisine tebliğinden itibaren en geç iki ay içinde tasfiyenin adi veya basit şekilde yapılacağına karar vermek zorundadır.”

İİK 166/2. maddesinde ilanın hangi şekilde yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Buna göre:

“Daire, kararı kendiliğinden ve derhal tapuya, ticaret sicil memurluğuna, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelenlere bildirir. Daire, ayrıca kararı, karar tarihinde, tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile birlikte iflas edenin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede ve Ticaret Sicili Gazetesinde ilan eder. Tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin yayınlandığı yer aynı zamanda muamele merkezi ise mahalli gazetede ilan yapılmaz.”

⁸⁵ Yılmaz, **Şerh**, s.979.

⁸⁶ Doktrinde bu konuda görüş birliği mevcuttur. Pekcanıtez, **İflasın Kaldırılması**, s.100; Kuru, **Konkordato** s. 84; Berkin, Necmettin, **Tatbikatçılara İflâs Hukuku Rehberi**, İstanbul 1981, s. 39, Gürdoğan, **İflas**, s. 45-46; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu çoğunlukla aldığı kararla “İflâs kararının kesinleşmesinden önce davacı alacaklının iflas davasından feragat etmesi ile iflas kararının hukuki sonuç doğurmayacağına” karar verilmiştir. HGK, 24.6.1977, E, 1978/12-2503, K. 1977/658 (YKD, 1978, S. 2, s. 171 vd.). Bu kararın eleştirisi için ayrıca Bkz. Berkin, Necmettin, **Yargıtayın Yeni İflâs Hukuku İçtihatları ve Bazı İflâs Hukuku Sorunları**, Hıfısı Timur’un Anısına Armağan, İstanbul 1979, s. 1049 vd.; Y. 19 HD., 29.04.1999 T., 1999/2385 E., 1999/ 2878 K.

⁸⁷ Pekcanıtez, **a.g.e.**, s.100.

⁸⁸ Pekcanıtez, **a.g.e.**, s.100.

İİK 218. maddesi uyarınca:

“(1) İflas dairesince defteri tutulan mallar bedelinin tasfiye masraflarını koruyamayacağı anlaşılırsa basit tasfiye usulü tatbik olunur. (2) Bu takdirde iflas dairesi, alacaklıları yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere tayin edilecek müddet içinde alacaklarını ve iddialarını bildirmeğe ilanla davet eder. Bu müddet içinde alacaklılardan biri masrafları peşin vermek suretiyle tasfiyenin adi şekilde yapılmasını isteyebilir. (3) Basit tasfiyede iflas dairesi alacaklıların menfaatlerine muvafık surette malları paraya çevirir ve başka merasime mahal kalmaksızın alacakları tahkik ve sıralarını tayin ederek bedellerini dağıtır.”

İflas dairesince defteri tutulan malların değeri itibariyle tasfiye masraflarını koruduğu anlaşılacak adi tasfiyeye karar verildiyse İİK 219. maddesi uyarınca tasfiyenin adi şekilde yapılacağı hususu en geç 10 gün içerisinde İİK 166/2. maddesine göre ilan edilir. Yapılan ilanda ilan tarihinden itibaren 1 aylık süre içinde ilgililerin masaya başvurup alacak, hak ve borç bildiriminde bulunmaları istenir (İİK m.219/b.2-3-4). Alacak hakkı, iflas açıldığı anda mevcut olanlar (iflas alacaklıları), ilan tarihinden itibaren 1 ay içinde masaya başvurup alacak iddialarını kaydettirebilirler (İİK m.219/b.2).

İİK 182/2. maddesi uyarınca adi tasfiyede alacak iddialarının masaya kaydı için 1 aylık sürenin bitmesinden, ticaret mahkemesince iflasın kapatılmasına karar verilmeye kadar olan süre içerisinde iflasın kaldırılmasına karar verilebilir. İİK 219/b.2 uyarınca söz konusu 1 aylık sürenin uzak yerde yaşayan veya yabancı memleketlerde ikamet etmekte olan alacaklılar yönünden uzatılabileceği hususu hüküm altına alınmıştır. Bu şartlar altında iflas idaresinin alacaklıların pek uzak yerlerde yahut yurtdışında bulunmaları nedeniyle bu süreyi uzatması halinde, iflasın kaldırılması ancak bu sürenin bitmesiyle birlikte istenebilir⁸⁹. Aksi halde alacaklıların tamamının henüz belli olmaması sebebiyle iflas kaldırılamayacaktır⁹⁰. İflasın kapanmasına karar verilmesiyle iflas hali sona ereceğinden, iflasın kapanmasından sonra iflasın kaldırılması da artık istenemez.

Basit tasfiyede ise İİK 218/2. maddesi uyarınca alacakların bildirilmesi için iflas dairesi tarafından yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere tayin

⁸⁹Pekcanitez, **a.g.e.** s.736.

⁹⁰ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617.

edilecek süreden önce iflasın kaldırılması istenemeyeceği açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır.

Görüldüğü üzere iflasın kaldırılmasına ancak alacak kaydının yapılması amacıyla kanunda tayin edilen sürenin dolmasından sonra istenebilir⁹¹. Zira ancak bu halde iflas alacaklıları ve alacakları belirlenmiş olur⁹². Nitekim bu husus Yargıtay kararlarında net bir şekilde ortaya konulmuştur⁹³.

Belirtmek gerekir ki bu süreler iflasın kaldırılabilmesinin talep edilebileceği en erken sürelerle ilişkindir. İİK 236/1. Maddesinin: “*Vaktinde deftere kaydettirilmeyen alacaklar iflasın kapanmasına kadar kabul olunur.*” hükmü ışığında süresinde deftere kaydı yapılmayan alacakların da iflasın kaldırılmasında dikkate alınmasına imkân tanınmıştır. Bu nedenle iflasın kaldırılmasında bu alacak ve alacaklıların da göz önünde bulundurulması gerekir⁹⁴.

İflas sonrası konkordatonun tasdiki nedeniyle iflasın kaldırılmasını düzenleyen İİK m.309’da iflasın kaldırılabilmesi süre konusunda özel bir düzenleme bulunmamaktadır. İİK m.182/II’de tayin edilen sürenin konkordatonun tasdiki suretiyle iflasın kaldırılmasına niteliği uygun düştüğü ölçüde uygulanması gerekir⁹⁵.

Müflis, iflasın açılmasından paraların kesin dağıtılmasına (İİK m.250) kadar, konkordato teklifi yapabilir. Bir başka deyişle, iflas içi konkordatoya ilişkin teklifin ikinci alacaklılar toplantısından⁹⁶ önce yapılması mümkün olduğu gibi bu toplantıdan

⁹¹ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617.

⁹² Muşul, **İcra ve iflas Hukuk Esasları**, Adalet, Ankara, 2017, 6.bs., s.785

⁹³ Y. 19 HD., 20.05.2004, 2004/377 E., 2004/5957 K.

⁹⁴ Yıldırım;Deren-Yıldırım, **a.g.e.** s.398.

⁹⁵ Albayrak, **a.g.e.** s.103.

⁹⁶ İİK 232. maddesinde sıra cetvelinin müddet ve şekline yer verilmiştir. Buna göre: “*Alacakların kaydı için muayyen mürracaat müddeti geçtikten sonra ve iflâs idaresinin seçilmesinden itibaren en geç iki ay içinde iflâs idaresi tarafından 206’ncı ve 207’nci maddelerde yazılı hükümlere göre alacaklıların sırasını gösteren bir cetvel yapılır ve iflâs dairesine bırakılır. Zorunlu hâllerde iki ayın hitamından önce iflâs idaresinin icra mahkemesine başvurması hâlinde icra mahkemesi bir defaya mahsus olmak üzere bu süreyi en çok iki ay daha uzatabilir.*” Aynı kanunun 233/1. maddesinde sıra cetvelinde alacaklıların ret gerekçeleri ile birlikte gösterileceği; 234. maddesinde ise iddialarının tamamı yahut bir kısmı reddolunan veya iddia ettikleri sıraya alınmayan alacaklılara bu durumun doğrudan haber verileceği; diğer alacaklılara ise İİK 166/2. maddesindeki yöntemle ilan yoluyla haberdar edeceği hususu düzenlenmiştir. Kanunun 235/1. maddesinde ise sıra cetveline itiraz eden kişilere ilan tarihinden on beş gün içerisinde iflasa karar veren yerdeki ticaret mahkemesinde dava açabilecekleri düzenlemesi yapılmış; ikinci fıkrada ise: “*Bu davaya bakan mahkeme, davacının isteği halinde ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılmaması ve ne nisbette katılması gerektiği konusunda 302’nci maddenin altıncı fıkrasına kıyasen onbeş gün zarfında karar verilir*” hükmüne yer verilmiştir. Kanunun 237. maddesine göre: “*İflas idaresi, alacakların tespit işini yaptıktan sonra, 232’nci maddedeki sürenin bitiminde alacakları tamamen veya kısmen idarece kabul edilen alacaklılar ile*

ve hatta masaya ilişkin mallarının paraya çevrilmesinden sonra dahi yapılabilmesi mümkündür⁹⁷. Belirtmek gerekir ki konkordato teklifi ancak ikinci alacaklılar toplantısında görüşülebilir. Bu konuda müzakere yapılacağı hususu ikinci alacaklılar toplantısına dair davet ilanında açıkça belirtilir (İİK m.237/III). Yoksa müflisin konkordato teklifinin ikinci alacaklılar toplantısında görüşülmesi mümkün değildir⁹⁸. Bu halde konkordato teklifi ancak sonraki alacaklılar toplantısında görüşülecektir⁹⁹. Bir diğer ifadeyle müflis tarafından yapılan konkordato teklifi en erken ikinci alacaklılar toplantısında görüşülerek karara bağlanabilir. Bu nedenle ikinci alacaklılar toplantısından önce iflasın kaldırılmasına da karar verilebilmesi mümkün değildir¹⁰⁰. Konkordatonun tasdiki halinde iflasın kaldırılmasına ilişkin talebin konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesinden iflasın kapanmasına kadar yapılması zorunludur¹⁰¹.

C-İflasın Kaldırılmasının Talep Edileceği Mahkeme

1-Görevli Mahkeme

Öncelikle belirtmek gerekir ki, medenî yargıda yer alan bir mahkemede bir ihtilafın çözümü için, ilk olarak bu ihtilafın adli yargı yoluna tabi olması ve bu yargı yolu içinde de medenî yargının alanında olması gerekir¹⁰². Bir yargı yolu içinde uyuşmazlık konusunun nitelik veya değerine göre davaya hangi mahkemenin bakabileceğini görev kuralları belirler¹⁰³.

Görev kuralları, bir davaya o yerde bulunan hukuk mahkemelerinden hangisi tarafından bakılacağını düzenler¹⁰⁴. Göreve ilişkin düzenlemeler kanunla yapılır

sıra cetveline kayıt davası açmış alacaklılardan 235 inci maddeye göre katılmalarına karar verilmiş olanları da ikinci toplantıya ilanla davet eder.”

⁹⁷Enver Buruloğlu; Yuda Reyna, **Konkordato Hukuku ve Tatbikatı**, İstanbul, 1968, s.110.

⁹⁸Kuru, **İcra** C.IV, s.3286.

⁹⁹Seyithan Deliduman, **İflas Tasfiyesinde Alacaklılar Toplanması**, Ankara, 2002, s.109.

¹⁰⁰Albayrak, **a.g.e.**, s.104; Mahmut Bilgen, **İflas, İflasın Ertelenmesi, Konkordato ve Yargılama Usulü**, 2. bs., Ankara, Adalet, 2016, s.734.

¹⁰¹Talih Uyar, Alper Uyar, Cüneyt Uyar, **İcra ve İflas Hukuku Şerhi El Kitabı**, Bilge, C.2, 2.bs, 2012, s.2519.

¹⁰²Hakan Pekcanitez; Hülya Taş Korkmaz; Muhammet Özekes, Mine Akkan, **Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku**, 15. bs., İstanbul, 2017, s.233.

¹⁰³Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul** C.I, s.233.

¹⁰⁴Kuru, **Usul**, s.33; Görev kurallarının kıyas veya yorum yoluyla değiştirilmesi veya genişletilmesi mümkün değildir. Bkz. Yılmaz, **Şerh**, C. 1, s. 41; Görev kuralları kamu düzenini ilgilendirdiğinden,

(AY. m.142; HMK m.2). Görev kuralları¹⁰⁵ kamu düzenine olup davanın her aşamasında mahkemece bu kurallar kendiliğinden nazara alınacağı gibi, davanın tarafları da göreve ilişkin itirazlarını davanın her aşamasında ileri sürebilir.

Mahkemelerin görevi, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (m. 1-4 çekişmeli yargı, m. 383 çekişmesiz yargı) yanında, diğer Kanunlarda da düzenlenmiştir. Ticaret mahkemesi bir özel mahkemedir. Ticaret mahkemeleri, dava konusunun miktar ve değerine ilişkin herhangi bir sınır olmaksızın ticarî davaların çözümlendiği özel¹⁰⁶ mahkemelerdir¹⁰⁷.

Belirli nitelikteki uyuşmazlıklara ilişkin davalar ve işler bu mahkemede görülür. Ticari davalar ticaret mahkemesinin görevine girer (TTK m.5). Ticari davalar mutlak ve nispi¹⁰⁸ olmak üzere ikiye ayrılır¹⁰⁹. Türk Ticaret Kanunu'nda veya özel Kanunlarda, açık bir şekilde ticarî oldukları belirtilen ve ticaret mahkemesinde görülecekleri düzenlenmiş olan davalar (TTK m. 5/2), mutlak ticarî dava sayılır. Mutlak ticarî nitelikteki davalarda, tarafların tacir olup olmadıkları veya yapılan işin ticarî iş olup olmaması önemli değildir; zira Türk Ticaret Kanunu'nda

tarafların görev kuralları hakkında sözleşme yapmaları mümkün değildir. Bkz. Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul** C.I, s.240; Görev kuralları belirlenirken öncelikle özel mahkemeler göz önünde tutulmalı, özel mahkemelerin görev alanına girmeyen uyuşmazlıklar ise genel mahkeme olan asliye hukuk mahkemelerinde çözümlenir. Genel mahkeme ve özel mahkemeler arasındaki veya iki özel mahkeme arasındaki ilişki görev ayrımını ilgilendirir. Bkz. Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul** C.I, s.233.; “*Ticaret mahkemeleri, sadece büyük şehirlerde veya ilçelerde kurulabilmektedir. Aynı bir ticaret mahkemesinin bulunmadığı yerlerde, o yerdeki asliye hukuk mahkemesi, ticaret mahkemesi sıfatıyla da karar vermektedir*” (TTK m. 5)

¹⁰⁶ Karşı, **Usûl**, s. 90 vd; Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul** C.I, s.149-150. “*Ticaret mahkemeleri ile asliye hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki, iş bölümü ilişkisi olmaktan çıkarılıp görev ilişkisi haline getirildiğinden ticaret mahkemeleri de genel mahkeme olmaktan çıkmış ve özel mahkeme haline gelmiştir.*” 15. HD, 10.01.2017, 6185/89 bkz., Kazancı İçtihat Bankası ve Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul**, s.150. Diğer mahkemeler ile ticaret mahkemeleri arasındaki ilişkinin görev ilişkisi olduğu düzenlemesinden sonra da, ticaret mahkemelerinin genel mahkemeler arasında incelenmesi yönünde bkz. Kuru, **Ders Kitabı**, s. 37; Baki Kuru, **İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku**, Legal, İstanbul, 2016,s. 27; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, s. 102. Ticaret mahkemelerinin asliye hukuk mahkemelerinin özel bir türü olduğu yönünde bkz. İlhan Postacıoğlu/Sümer Altay, **Medeni Usul Hukuku Dersleri**, 7.bs., 2015, Vedat, s. 72.

¹⁰⁷ Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine **Usul** s.150.

¹⁰⁸ Mutlak ticarî davalar haricinde bazı davalar, hukuk davası olsa da uyuşmazlığın her iki tarafının tacir olması ve ticarî işletmeyi ilgilendirmesi sebebiyle ticarî dava sayılır. Bu sebeple bu tür ticarî davalara nispi ticarî davalar denir. Bkz., Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul**, s.161.

¹⁰⁹ Kuru, **Usul**, s.37.

düzenlenen hususlardan kaynaklanan davalar ticarî dava sayılır (TTK m. 4/1)¹¹⁰. Bazı özel kanunlarda konularına ilişkin davaların ticaret mahkemesinde görüleceği düzenlenmiştir. Bu davalara ticaret mahkemesinde bakılabilmesi için iki tarafın da ticari işletmesiyle ilgili olması gibi bir şart aranmadığı için bu davaların da mutlak ticari davalar olarak nitelendirilmesi gerekir¹¹¹.

Yukarıda belirttiğimiz üzere iflasın kaldırılması bir çekişmesiz yargı işidir ve çekişmesiz yargı işlerinde HMK m.383 uyarınca aksine bir düzenleme bulunmadığı takdirde görevli sulh hukuk mahkemesidir. Bu durumda öncelikle ilgili çekişmesiz yargı işinin düzenlendiği kanuna bakılmalıdır¹¹².

İcra ve İflas Kanunu'nda iflas davalarında görevli mahkeme ticaret mahkemesi olduğuna dair bir düzenleme bulunmaktadır (İİK m154; m.156). İflasın kaldırılması İİK m.182 uyarınca ancak mahkemeden talep edilebilir. Burada mahkemeden anlaşılması gereken ticaret mahkemesidir¹¹³. Bu mahkeme de iflasa vermiş olan ticaret mahkemesidir¹¹⁴.

Bu noktada iflasın kaldırılmasının ticaret mahkemesi tarafından tek hakimle mi, yoksa heyet halinde mi bakılacağı ve davaya hangi numaralı ticaret mahkemesinin bakacağı sorusuna cevap verilmesi zorunluluk arz etmektedir. Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'unun m.5/III maddesin:

“Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri üç yüz bin Türk lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın; 1. İflas, (...) (1) iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan iş ve davalara ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır.”

¹¹⁰ “Bankalara, diğer kredi kuruluşlarına, finansal kurumlara ve ödünç para verme işlerine ilişkin düzenlemelerde öngörülen hususlardan doğan hukuk davaları da mutlak ticari dava sayılır.” (TTK m.4/1-f). Bkz., Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine , **Usul**, s.150

¹¹¹ Kuru, **Usul**, s.38.

¹¹² Abdurrahim Karşı/ Evren Koç/ Cengiz Serhat Konuralp, **Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Problemli Konular**, Alternatif, İstanbul, 2014, s.158.

¹¹³ Kuru, **İcra** C.IV, s.3375; Kuru, **Usul**, s.38; Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617.

¹¹⁴ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.398.

hükmüne yer verilmiştir. Bu nedenle iflasın kaldırılmasında görevli mahkeme toplu ticaret mahkemesidir¹¹⁵.

Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından verilen karar ile iflasın kaldırılması davasına hangi numaralı ticaret mahkemesinin bakacağı hususu netlik kazanmıştır. Hakimler ve Savcılar Kurulu Birinci Dairesi'nin 03.04.2018 tarih ve 538 sayılı kararında:

“28/02/2018 tarihli ve 7101 sayılı İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 46. maddesiyle 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununa eklenen geçici 14. maddesi uyarınca; 6) İflâsın kaldırılması talepleri (İcra ve İflâs Kanunu 182. Madde) Hususlarından kaynaklanan davalara; 1- Üç ve daha az asliye ticaret mahkemesi bulunan yerlerde 1 numaralı asliye ticaret mahkemesinin, 2- Üçten fazla asliye ticaret mahkemesi bulunan yerlerde ise 1, 2 ve 3 numaralı asliye ticaret mahkemelerinin, İhtisas mahkemesi olarak belirlenmesine, 7101 sayılı Kanun'un 46. maddesiyle 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununa eklenen geçici 14. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, bu kapsamda görülmekte olan davalar bakımından iflâsın ertelenmesi ve konkordato talepleri hakkında talep tarihinde yürürlükte bulunan hükümlerin uygulanmasına, mahkemelerin derdest dava dosyalarının bu karara dayanarak anılan mahkemelere gönderemeyeceğine, iş bu kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten itibaren açılacak davaların ise anılan mahkemelere tevzi edilmesine karar verildi.”

Ticaret mahkemesi alanında uzman, özel bir mahkemedir ve ticarî uyuşmazlıklar burada görülür. Fakat bu uyuşmazlıklardan bazılarının mahkeme tarafından heyet halinde görülmesi kanun gereğidir, bu hususta bir eksiklik olması hâlinde ise mahkemenin usulüne uygun teşekkül etmemiş olmasından

¹¹⁵ Tek hakimli ticaret mahkemesi ile heyet halinde çalışılan ticaret mahkemesi arasındaki ilişki doktrinde tartışma konusu olmuştur. Bir görüşe göre, iki mahkeme arasındaki ilişki görev ilişkisidir. Bkz. Kuru, **Usul**, s.39.; Diğer bir görüşe göre, bir yerde birden fazla ticaret mahkemesinin kendi aralarındaki ilişki bir görev ilişkisi olmayıp iş dağılımı ilişkisi teşkil eder; bir başka deyişle yalnız bir iç ilişki olup taraflar bu iş dağılımına itiraz edemez. Bkz. Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz/ Sema Taşpınar Ayvaz, **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin, Ankara, 2016, s.103.; Bir diğer görüşe göre, toplu mahkeme olarak karar verilmesi gereken bir davada tek hâkim tarafından karar verilmiş olması, görev konusuyla ilgili değildir, bu husus Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda yargılamanın iadesi sebepleri arasında düzenlenmiş bulunan “mahkemenin kanuna uygun olarak teşekkül etmemiş olması” (m. 375/1-a) sebebine girmekte ve böylece usûl hukukuna ilişkin mutlak bir bozma sebebi teşkil eder. Bu görüşe göre tek hâkimli ticaret mahkemesi ile toplu ticaret mahkemeleri arasında görev ilişkisi olduğunu kabul edersek ticaret mahkemesini iki ayrı mahkeme gibi düşünülmesi gerekir; ancak bu mümkün değildir Bkz. Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özkes Muhammet; Akkan Mine, **Usul C.I**, s.152.

bahsedilmelidir¹¹⁶. Kanaatimce tek hakimli ticaret mahkemeleri ile heyet halinde görev yapan ticaret mahkemeleri arasında bir görev ilişkisi bulunmamaktadır.

2-Yetkili Mahkeme

Yetki kuralları, bir davaya hangi yerdeki görevli mahkeme tarafından bakılacağını belirler¹¹⁷. Yetki kuralları esasen Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenmekle beraber özel kanunlarda düzenlenen durumlar da söz konusudur. İcra ve İflas Kanunu da bunlardan biridir. Kural olarak yetki kuralları kamu düzeninden değildir.

Böyle durumlarda taraflar aralarında usuli bir sözleşme niteliğinde olan yetki sözleşmesi yapabilirler¹¹⁸. Yetkinin kesin yetki olduğu, bazı durumlarda düzenlemenin lafzından açıkça bazı hallerde de maddenin düzenleme şeklinden anlaşılabilir¹¹⁹.

İflas kararını, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer mahkemesi verir. Muamele merkezinden anlaşılması gereken, borçlunun ticarethanesinin bulunduğu yerden ziyade üçüncü kişilere karşı işlerini yürüttüğü merkezdir¹²⁰. Gerçek kişi tacirin ticaret siciline tescil ettirmiş olduğu işletme merkezinin bulunduğu yer (TTK m.40), genellikle o tacirin muamele merkezi için karinedir; ancak bu karinenin aksini ispat etmek mümkündür¹²¹.

Bu mahkemenin yetkisi kamu düzenine ilişkindir¹²². Bu hususta mahkemenin görev ve yetkisi kanunla belirlendiği için kesin yetki hali söz konusu olup yetki sözleşmesi yapılması mümkün değildir¹²³. İflas davası tarafların irade serbestisine

¹¹⁶ Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul**, s.152.

¹¹⁷ Kuru, **Usul**, s.48; Mahkemelerin yargı yetkisi, dava konusuna bağlı bir sınırlamanın dışında, yer itibarıyla da sınırlanmıştır olup, her mahkeme bulundukları ilçenin idari sınırları dahilinde yargı yetkisine sahiptirler¹¹⁷. Yetki kuralları, bazı hallerde tarafların, çekişmesiz yargıda ilgililerin durumuna ya da dava konusunun niteliğine göre belirlenmiştir Bkz. Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine, **Usul**, s.267.

¹¹⁸ Yetki sözleşmesinin şartları HMK m. 18 ve devamında düzenlenmiştir.

¹¹⁹ Pekcanitez; Atalay; Özekes, **a.g.e.**, s.175.

¹²⁰ Ticaret şirketleri açısından muamele merkezini tespit etmek kolaydır; zira ticaret şirketlerinin kuruluşuna dair sözleşmelere şirketin merkezinin yazılması zorunluluk arz etmektedir. Kuru, **İstinaf**, s.505.

¹²¹ Kuru, **İstinaf**, s.505.

¹²² Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özekes, **a.g.e.**, s.409.

¹²³ Karslı, **a.g.e.**, s.530.

tabi olmayan bir davadır¹²⁴. Kesin yetki hali, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda dava şartı olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle kamu düzenindedir, mahkeme de her aşamada kendiliğinden bu hususu gözetir.

İflasın kaldırılmasında yetkili mahkeme konusunda kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak doktrinde iflasın kaldırılmasında yetkili mahkeme olarak, iflasa karar veren ticaret mahkemesi gösterilmiştir¹²⁵. Zira İİK m.182'den kastedilen iflas kararını veren ticaret mahkemesidir ve İİK m.154/3 uyarınca da iflas kararını, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer mahkemesi vereceği hususu gözetilerek iflasın kaldırılması talebi yönünden de yetkili mahkemenin borçlunun ticaret merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesi olarak kabul edilmesi gerekir¹²⁶.

İflâs kararından sonra müflisin ikametgahının değişmesi yetkili mahkemenin değişmesini gerektirmez; aynı şekilde mahkemenin yetkisi yetki sözleşmesiyle değiştirilemez¹²⁷.

D-İflasın Kaldırılmasında Yargılama Usulü

1- Basit Yargılama Usulü

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'muzda iki adet yargılama usulü bulunmaktadır. Bunlar Kanunun üçüncü kısmında düzenlenen yazılı yargılama usulü (HMK m.118-315) ve altıncı kısmında düzenlenen basit yargılama usulüdür (HMK m.316-322)¹²⁸.

¹²⁴ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.354.

¹²⁵ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.507; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.398-399; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.103.

¹²⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.104

¹²⁷ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.103.

¹²⁸ Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda ise 4 adet yargılama usulü bulunmaktaydı. Bunlar yazılı, basit, seri ve sözlü yargılama usulleriydi. HMK m.447'ye göre: *“diğer kanunların sözlü veya seri yargılama usulüne atıf yaptığı hallerde, bu Kanunun basit yargılama usulüne ilişkin hükümleri uygulanır.”* HMK 385/1. maddesi uyarınca. *“Çekişmesiz yargı işlerinde, niteliğine uygun düştüğü ölçüde, basit yargılama usulü uygulanır.”* HMK 320/1. maddesi gereği ise *“Mahkeme, mümkün olan hâllerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verir.”* Ancak Yargıtay, hukuki dinlenilme hakkının (HMK m.27) bir gereği olarak, çekişmesiz yargıda da kural olarak duruşma yapılması gerektiğine karar vermektedir. Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik m.201/II. maddesinde yapılan düzenleme ile de basit yargılama usulünde öninceleme ile tahkikat duruşması birlikte yapılabilir. Çekişmesiz yargı işleri, genellikle dosya üzerinden incelenip karara

Yukarıda belirttiğimiz üzere iflasın kaldırılması çekişmesiz yargı işidir. HMK m.385'e uyarınca çekişmesiz yargı işlerine niteliklerine uygun düştüğü oranda basit yargılama usulü tatbik edilir. İflasın kaldırılması takibi talebe bağlı bir çekişmesiz yargı işidir. Hakimin re 'sen harekete geçtiği bir hal değildir. İflasın kaldırılmasında basit yargılama usulünün uygulanacağı doktrinde de kabul edilmektedir¹²⁹.

Bu noktada basit yargılama usulü ile çekişmesiz yargı işi arasındaki bağa dair doktrinde yer alan tartışmalara değinmekte fayda olduğu kanaatindeyim. Doktrindeki bir görüşe göre, iflâsın kaldırılmasında bir çekişmenin veya maddi hukuka ilişkin bir uyuşmazlığın çözümü söz konusu olmadığından, iflâsın açılmasında olduğu gibi basit yargılama usulü uygulanır¹³⁰. Bu gerekçeye katılmak mümkün değildir; zira basit yargılama usulünün uygulandığı bazı davalarda çekişme mevcuttur. Örneğin işçi alacaklarına ilişkin davalarda mevcut bir çekişme olmakla birlikte söz konusu davalar basit yargılama usulüne tabidir.

Doktrindeki diğer bir görüşe göre, basit yargılama usulü düzenlemeleri, çekişmesiz yargıda sınırlı bir biçimde uygulanabilir çünkü çekişmesiz yargıda, çekişmeli yargıdaki gibi bir dava olmadığından davacı ve davalı taraf ve buna bağlı şekilde dava ile ilgili pek çok durum ortaya çıkmaz¹³¹.

2- İflasın Kaldırılması Talebin Adli Tatilde İncelenmesi

İflasın kaldırılması talebinin adli tatilde incelenip incelenmeyeceği sorusuna cevap vermek yerinde olacaktır. HMK m.103/I,e gereğince adli tatilde iflas ve konkordatoya ilişkin işler ve davalar görülür ifadesi yer aldığı için iflasın kaldırılması talebinin incelenmesi adli tatilde de gerçekleştirilir¹³².

bağlanacak türden ve acele karar alınmasını gerektiren konular olduğundan, basit yargılama usulüyle ilgili ön inceleme ve tahkikata ilişkin HMK m.320 düzenlemesi, çekişmesiz yargıda sınırlı bir şekilde uygulanabilir. Bu kapsamda genel olarak duruşma yapılmayabilir, duruşma açılması durumunda, talepte bulunan gelme dahi dosyanın işlem den kaldırılması ve buna bağlı olarak dosyanın yenilenmesi söz konusu olmaz. Bkz., Arslan/Yılmaz/Taşpınar Korkmaz, **a.g.e.**, s.718.

¹²⁹ Arslan; Yılmaz, Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.526; Karşlı, **a.g.e.**, s.530; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.507; Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413.

¹³⁰ Sabri Şakir Ansay, **Hukuk İcra ve İflâs Usulleri**, 5. Bası, Ankara 1960, s. 305; Necmettin Berkin, **İflâs Hukuku**, 4. Bası, İstanbul 1972, s. 397; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.103.

¹³¹ Arslan/Yılmaz/Taşpınar Korkmaz, **a.g.e.**, s.718.

¹³² Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.507.

E- İflasın Kaldırılması Davasında Müflisin Pozisyonu

Peki iflasın kaldırılması davasında müflisin hukuki durumu nedir? Müflis bu davalarda taraf mıdır; yoksa ilgili midir? Çekişmesiz yargıda, çekişmeli yargıdan farklı olarak, davacı ve davalı kavramlarının varlığından söz edilemez. Çekişmesiz yargıda genel anlamda iki taraf arasında mevcut bir ihtilaf yoktur ve bu nedenle davacı ve davalı yerine ilgili kavramı kullanılır¹³³. İlgili¹³⁴ kavramı maddi ve şekli olmak üzere iki türlüdür. Maddi anlamda ilgili, hakkı ve sorumluluğu herhangi bir şekilde çekişmesiz yargılama sonucunda verilecek karardan etkilenecek kişilerdir¹³⁵. Şekli anlamda ilgililerin, şekli anlamda taraf teorisinde olduğu gibi, çekişmesiz yargı konusunu oluşturan işin esası ile bağlantısının olmasına gerek bulunmamaktadır; şekli anlamda ilgili, dilekçeyi veren ve aleyhine dilekçe verilen kimseler olacaktır. Doktrindeki bir görüşe göre, iflâsın kaldırılmasında taraflar, müflis ve iflâs alacaklıları olup iflâs idaresi taraf değildir; ancak mahkeme bazı hususlarda iflâs idaresine yazılı veya sözlü olarak bilgi isteyebilir¹³⁶. Burada geçen taraf ifadesine katılmak mümkün değildir; zira iflasın kaldırılması çekişmesiz yargıya dahil olduğundan taraf bulunmamaktadır¹³⁷. İflasın kaldırılması davasında müflisin maddi anlamda ilgili olduğunu söylemek de yerinde olacaktır¹³⁸.

Bununla birlikte bu kişilerin, talepte bulunan kişi tarafından, şeklî anlamda ilgili pozisyonuna getirilmemiş olması hâlinde, bu kişiler “*maddî anlamda ilgili*” olma sıfatlarını muhafaza etmekle birlikte, kural olarak, somut yargısal faaliyete usul işlemi yapmak suretiyle fiilen dahil olamazlar¹³⁹.

¹³³ Budak, **Çekişmesiz Yargı**, s.155; Kale, **a.g.e.**, s.36.

¹³⁴ İlgililer bir kişi veya duruma göre daha fazla kişiden oluşabilir ya da somut çekişmesiz yargı işi, talepte bulunandan başka hiç kimsenin hukukî durumunu etkilemiyor (başkaca kimseyi ilgilendirmiyor) olabilir. Başvurunun kabulü halinde verilen karardan hukukî durumu etkilenebilecek olanlar “*maddî anlamda ilgili*” olup başvuru dilekçesinde bu kişiler “*ilgili*” olarak gösterilirse “*şeklî anlamda ilgili*” olma vasfını (sıfatını) da kazanmış olurlar ve çekişmesiz yargı faaliyetinin süjesi olarak yargılamaya fiilen katılır ve kendi adlarına usûl işlemlerini yapabilirler. Bkz. Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2122

¹³⁵ Kuru, **Nizasız**, s.141; Kale, **a.g.e.**, s.37 ve orada adı geçen eserler.

¹³⁶ Kuru, **a.g.e.**, s.360; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.103.

¹³⁷ Kuru, **Nizasız**, s.142; Kale, **a.g.e.**, s.38 ve orada adı geçen eserler.

¹³⁸ Kuru, **Nizasız**, s.145-147.

¹³⁹ Bunun bir istisnası, bu kişilerin, ilk derece mahkemesince verilen karara karşı kanun yoluna müracaat edebilmesidir (m. 387). Bunun için, ilk derecedeki yargılamada şeklî anlamda ilgili sıfatıyla yer almış bulunmak şart olmayıp maddî anlamda ilgili vasfını haiz ve kanun yoluna başvurmada hukukî yarara sahip bulunmak yeterlidir. Bkz., Atalı, Pekcanitez **Usul C.III**, s.2122. Doktrinde bu

Peki iflasın kaldırılmasının iflas idaresi tarafından talep edildiği hallerde müflisin dinlenilmesi gerekli midir? İflasın kaldırılması konkordatonun tasdiki sonrası gerçekleşecekse bunu talep edecek kurumun iflas idaresi olduğunu tespit etmiştik. Bu durumda müflis çekişmesiz yargıda ilgili sıfatına sahip olmayacaktır. Ancak iflasın kaldırılması sonucu verilecek karar, müflisin hukuki durumunda değişiklik yaratacağından, maddi anlamda ilgili olarak müflisin dinlenmesi yerinde olacaktır¹⁴⁰. Olması gereken hukuk bakımından hâkimin, çekişmesiz yargı işinin başladığını o anda bilinen tüm ilgililere haber vermesi isabetli olacaktır¹⁴¹. Kaldı ki çekişmesiz yargıda re ‘sen araştırma ilkesinin bir gereği olarak hâkim, gerekli gördüğü hallerde her ilgilinin dinlenmesine karar verebilir¹⁴². Ayrıca, çekişmesiz yargıda da hâkimin aydınlatma ödevi (HMK m. 31) bulunmaktadır ve bu bakımdan maddi anlamda ilgililerin dinlenmesi önem arz eder¹⁴³.

F- İflasın Kaldırılmasının Zamanaşımına Etkisi

Zamanaşımı ile ilgili İcra ve İflas Kanunumuzda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Borçlar Kanunu m.157/III’de doğrudan olmasa da bir düzenleme mevcuttur. Buna göre: “*zamanaşımı, iflas masasına başvurma sebebiyle kesilmişse, iflasa ilişkin hükümlere göre alacağın yeniden istenmesi imkânının doğumundan*

konuda kanunda açık bir hüküm olmasa da ferî müdahale yoluyla maddi anlamda ilgililerin yargılamaya dahil olup olamayacağı tartışılmıştır. Fer’i müdahale kurumunun söz konusu olabilmesi için bir davanın yani çekişmeli yargının bulunması gerekir. Fer’i müdahil olarak davaya katılmak isteyen kişi, davayı kazanmasında menfaati olan taraf yanında katılabilir. Çekişmesiz yargıda ise, iki taraf bulunmamaktadır. Ayrıca, çekişmesiz yargı kararı ile hukuki durumu etkilenebilecek olan maddi ilgililer, her zaman şekli olarak yargılamaya katılmak hakkına sahiptirler. Bu sebeple, fer’i müdahale kurumu çekişmesiz yargının yapısına uygun değildir. Bkz., Kuru, **Nizasız Kaza**, s. 147; Hakan Pekcanitez, **Medenî Usûl Hukukunda Fer’i Müdahale**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, Ankara, 1992, (Fer’i Müdahale), s. 198-199; Muhammet Özkes, **Medenî Usûl Hukukunda Asli Müdahale**, Alfa Yayınları, İstanbul, 1995, (Asli Müdahale), s. 49. Aksi yöndeki görüşe göre, çekişmesiz yargıya katılma talebinin kabulü için maddi ilgili olma şartı aranmalı, müdahale talebinin dilekçe ile yapılabileceği kabul edilmeli, şekli anlamda ilgililere katılma talebine itiraz olanağı verilmeli, çekişmesiz yargı işine katılma talebinin kabulü halinde, ilgili çekişmesiz yargı işine bulunduğu noktadan itibaren katılabilmelidir. Bkz., Ali Cem Budak, **Medenî Usul Hukukunda Üçüncü Kişilerin Haklarının Korunması** (Üçüncü Kişilerin Korunması), Beta, 2000, s. 115, bu yönde bkz., Aras, **a.g.e.**, s.137.

¹⁴⁰ Kuru, **Nizasız**, s.145-147.

¹⁴¹ Aras, **a.g.e.**, s.139.

¹⁴² Aras, **a.g.e.**, s.133-134.

¹⁴³ Aras, **a.g.e.**, s.133-134.

itibaren yeniden işlemeye başlar.” Doktrindeki görüşler¹⁴⁴ bu maddenin kıyasen iflasın kaldırılmasına uygulanabileceği yönündedir. Buna göre, takibe ilişkin her bir işlem zamanaşımını keseceğinden, iflas kararının verilmesiyle de iflasa ilişkin kararın kesinleşmesiyle de zamanaşımı kesilir ve yeniden işlemeye başlar. İflas kararının kaldırılması takip işlemlerinin etkilerini ortadan kaldırmaz ancak iflasın kaldırılmasıyla zamanaşımı yeniden işlemeye başlar¹⁴⁵. Önemle belirtmek gerekir ki, zamanaşımının yeniden işlemeye başlaması için iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi gerekir¹⁴⁶.

İşlemeye başlamış olan zamanaşımı süreleri meydana gelen herhangi bir nedenle sona erebilir ve bu nedenin ortadan kalkması ile birlikte de süre başından itibaren yeniden başlar¹⁴⁷. Kesilen zamanaşımı ile birlikte önceden işleyen süre tamamıyla ortadan kalkar. Bir diğer deyişle zamanaşımı süresi hiç işlememiş gibi bir sonuç meydana gelir¹⁴⁸.

Konuyu iflasın kaldırılması yönünden ele aldığımızda iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesiyle birlikte alacak (alacaklılar) yönünden zamanaşımı yeniden işlemeye başlayacaktır¹⁴⁹. Bir diğer anlatımla takibe ilişkin olarak yapılan her bir işlemin zamanaşımını kesmesi sebebiyle iflas kararıyla da bu kararın kesinleşmesiyle de iflasın kaldırılmasıyla da zamanaşımı tekrardan işlemeye başlar¹⁵⁰.

¹⁴⁴ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.112; Kuru, **El Kitabı**, s.1184, Adnan Deynekli, **İflasın Vergi Alacağının Tahsiline Etkisi**, Ankara, 1998, s.167; Albayrak, **a.g.e.**, s.142.

¹⁴⁵ Karşlı, **a.g.e.**, s.530.

¹⁴⁶ Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

¹⁴⁷ Mehmet Sarı **Takip Hukukunda Zamanaşımı**, Seçkin, İstanbul, 5.bs.,s.32

¹⁴⁸ Mehmet Sarı **a.g.e.**,s.32.

¹⁴⁹ Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.588.

¹⁵⁰ Karşlı, **İflas**, s.530.

İKİNCİ BÖLÜM

İFLASIN KALDIRILMASININ SEBEPLERİ

I- İflasın Kaldırılmasının Talep Edilebileceği Haller

A-Genel Olarak

Ticaret mahkemesinin müflis hakkındaki iflasın kaldırılmasına karar verebilmesi için İİK m.182’de belirtilmiş üç sebepten herhangi birinin gerçekleşmiş olması gerekir. İflasın kaldırılmasına ilişkin bu şartlar sınırlı olarak sayılmış olmakla birlikte bu şartların yorum yoluyla genişletilmesi de mümkün değildir¹⁵¹.

İflasın kaldırılabilmesi için şartlara tek başına ve birlikte dayanılması da mümkündür. Yani birtakım alacaklıların alacaklarının ödenmesi, kalan alacaklıların ise taleplerini geri almaları halinde de iflasın kaldırılmasının talep edilmesi mümkündür¹⁵². Burada önemli olan husus, borçlunun bütün alacaklıları ile anlaşmaya varmış olmasıdır¹⁵³.

Belirtmek gerekir ki kanun maddesinde yer alan ‘beyanname’ ve ‘vesika’ terimleri alacaklıların bu yoldaki iradelerini yazı ile belirtilmesini hedeflemektedir¹⁵⁴.

Alacaklıların taleplerini geri almalarıyla, alacaklarının itfası halleri arasında iflasın kaldırılması açısından herhangi bir fark bulunmamaktadır¹⁵⁵.

B-Bütün Alacaklıların Taleplerini Geri Alması

1-Bütün Alacaklılar Kavramı

İflasın açılması kararından sonra, iflas hükmü kesinleşmiş olsun veya olmasın, iflasın kaldırılması tüm alacaklıların isteklerini geri aldıklarına dair beyanname vermelerine veya tüm alacakların itfasını ispat eden bir belge gösterilmesi yahut konkordatonun tasdikine ilişkin kararının varlığına bağlıdır. Ancak iflas kararının verilmesinden sonra sadece iflas talep eden alacaklının bu

¹⁵¹ Karşılı, **İflas**, s.529.

¹⁵² Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.505 s.432,

¹⁵³ Ejder Yılmaz, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, Ankara, Yetkin, 2016, s.977.

¹⁵⁴ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.97.

¹⁵⁵ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.100.

talebini geri alması hukuki sonuç vermez¹⁵⁶. Nitekim Yargıtay'ın bir kararında¹⁵⁷ yer alan:

“İflasın açılması kararından sonra iflas isteğinin geri alınması veya vazgeçilmesi hukuki sonuç vermez. Davayı açan kişinin artık tek başına onu durdurma yetkisi yoktur. Borçlunun tüm alacaklıları ile karşı karşıya gelindiğinden bir kısmının feragati ile iflas ortadan kalkmaz. Mahkeme hangi sebeple olursa olsun iflas kararına zıt bir karar veremez.”

şeklindeki hükmü ile iflas davasını açan alacaklının iradesinin tek başına yeterli olmayacağı hususuna vurgu yapılmıştır. Borçlunun tüm alacaklıları ile karşı karşıya geldiği bu ortamda bazı alacaklıların tatmini veya mehil alması, alacaklılarca davadan feragat edilmesi yöntemiyle iflasın ortadan kalkmayacağı Yargıtay ve doktrince kabul edilmektedir¹⁵⁸. Bu durum aynı zamanda iflasın külliliği ilkesinin bir sonucudur¹⁵⁹. Yargıtay bir başka kararında¹⁶⁰ ise müflis tarafından iflas isteyen alacaklının alacağının ödenmiş olmasının tek başına iflasın kaldırılmasını gerektirmediği; aksi düşüncenin diğer alacaklıların zararına olarak borçlunun bir veya birkaç alacaklıyı tatmin etmesi ve iflas hükümlerini etkisiz hale getireceği ifade edilmiştir.

İflasın açılmasından itibaren müflis karşısında yalnızca iflas davasını açan alacaklı değil, iflasın açıldığı anda alacağı mevcut olan bütün alacaklılar iflas alacaklısı olarak yer alırlar; bu nedenle müflisin yalnızca iflas davasını açan

¹⁵⁶ Belirtmek gerekir ki, iflas kararı verilinceye kadar iflas davasını açan alacaklı geçerli şekilde feragat edebilir. Bkz., Muşul, **Konkordato**, s.148.

¹⁵⁷ Y. 11. HD., 05.04.1991 T. 1191/132 E., 1991/2415, 05.04.1991 T. , Bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

¹⁵⁸ Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; “...İflas, toplu bir tasfiye biçimidir. İflasa dair hükmün, tefhim ile birlikte hukuki sonuçları ortaya çıkmaya başlar ve kararda belirtilen gün ve saatte iflas açılmış olur. Bu andan itibaren müflisin tasarruf yetkisi kısıntıya uğrar. Yaptığı akitlere etkisi ortaya çıkar, haczi kabil bütün mal ve parası, "masa"yı teşkil eder, alacakların ödenmesine tahsis edilir. Müflisin sadece bir alacaklı ile anlaşıp onu tatmin etmesi, diğer alacaklıların zararına ve menfaatlerine aykırı olur. O halde, borçlunun bir veya birkaç alacaklı ile anlaşıp iflas hükmünü etkisiz hale getirmesi, düşünülemez. İflas hükmünün verilmesinden sonra iflasın kaldırılabilmesi, İKK'nin 182. maddesinde yazılı şartların gerçekleşmesine bağlıdır. İflasa dair karardan sonra, iflas isteyen alacaklıya borcun ödenmiş olması, hukuki durumda değişiklik yaratmaz.”. Y.12.HD, E.1981/5219, K.1981/7777, bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

¹⁵⁹ İflasta, cüzi icranın aksine, borçlunun tüm alacaklılarının borçlunun haczi kabil tüm malvarlığından tatmini mevzu bahistir. Bir başka deyişle, iflasta hem alacaklılar (sübjektif) hem de malvarlığı(objektif) açısından bir küllilik (topluluk) mevcuttur. Bkz. Kuru, **Ders Kitabı**, s.353.

¹⁶⁰ Y. 12 HD.,22.10.1981 T., 1981/ 5219 E., 1981/ 7777 K.

alacaklıyı tatmin etmesi açılmış olan iflasa etkili olmaz¹⁶¹. Müflisin, iflas alacaklılarının tamamını tatmin ile iflası kaldırılabilmesi ancak İİK m.182'deki şartlarla mümkündür¹⁶².

Taleplerini geri alan ve alacakları itfa edilen bütün alacaklılardan anlaşılması gereken iflas alacaklılarıdır¹⁶³. İflas alacağı, iflas açıldığı anda müflise karşı hukuki manada mevcut olan alacaklardır; bir diğer deyişle iflas alacağı, iflasın açıldığı andaki müflis borçlarıdır¹⁶⁴. Bu sebeple iflasın açılmasından sonra meydana gelen alacaklar iflas alacağı olmayacağından, tüm alacaklılar tanımına girmeyecek ve dolayısıyla da iflasın kaldırılmasında da göz önünden bulundurulmayacaklardır.

Şarta bağlı, müeccel, konusu para olmayan, yabancı para, faiz, rehin ve kefalet ile vergi alacakları da birer iflas alacağı olması nedeniyle tüm alacaklılar kapsamına dahil olur¹⁶⁵.

Bütün alacaklılardan anlaşılması gereken İİK m.219'a göre alacaklarını iflas masasına kaydettirmiş alacaklılardır¹⁶⁶. Çünkü ancak iflas masasına kaydolan alacaklılar, taleplerini geri aldıklarını beyan etmeleri halinde iflasın kaldırılmasına karar verilecektir¹⁶⁷. İİK m.219'a göre, adi tasfiyede, alacaklılar tasfiyenin adi şekilde yapılacağından ilanından itibaren 1 ay içerisinde alacaklarını masaya kaydettirebilir. İİK m.236'ya göre de zamanında iflas masasına kaydettirilmeyen alacak iflasın kapanmasına kadar kaydettirilebilir. Doktrindeki ağırlıklı görüşe göre¹⁶⁸, alacağını sonradan yazdıran alacaklının da talebini geri alması gerekir. Zira o halde diğer şartları da taşımak koşulu ile iflasın kaldırılmasına karar verilebilir. Biz de bu görüşe katılmaktayız. Çünkü iflasın külliliği ilkesi gereği, müflisin malvarlığından tüm alacaklılar tatmin edilecektir. Kayıtlı alacaklılardan herhangi birinin talebini geri almaması halinde, iflasın kaldırılması şartları gerçekleşmemiş olacaktır.

Masa alacakları, İcra ve İflas Kanunu'na göre, iflas masasından tam ve öncelikle olarak ödenmek zorunda olduğundan bu kural iflasın kaldırılması

¹⁶¹ Muşul, **Konkordato**, s.148.

¹⁶² Muşul, **Konkordato**, s.148.

¹⁶³ Karşlı, **İflas**, s. 529

¹⁶⁴ Baki Kuru, **İcra ve İflas Hukuku, C.III**, İstanbul, 1993, s.2861.

¹⁶⁵ Albayrak, **a.g.e**, s.65; Kuru, **Konkordato**, s.98.

¹⁶⁶ Kuru, **İcra, C.IV**, s.3363.

¹⁶⁷ Saim Üstündağ, **İflas Hukuku Dersleri**, İstanbul, 2002, s.46.

¹⁶⁸ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.98; Albayrak, **a.g.e**, s.66; Kuru, **Konkordato**, s.358 dn.6.

durumunda da geçerliliğini korur. Bir diğer ifadeyle bu masa alacakları ödenmeden iflasın kaldırılmasına karar veremez¹⁶⁹. Bu nedenle iflasın kaldırılması için masa alacaklarının rızasına ihtiyaç yoktur¹⁷⁰. Yargıtay da bir kararında iflas idaresi memurunun ücretine ilişkin alacağın müflis tarafından dosyaya yatırılmış olması nedeniyle iflasın kaldırılmasına karar verilmesi gerektiğine hükmetmiştir¹⁷¹. Bu husustaki diğer görüşe göre ise iflasın açılmasından sonra tasfiye aşamasında doğan alacaklar da İİK 182. maddesi somutunda dikkate alınması gerekir¹⁷².

İflasın kaldırılmasında dikkate alınacak alacaklılar sıra cetveline kabul edilenlerdir¹⁷³. Rehinli alacaklılar da buraya dahildir¹⁷⁴. Masaya kayıt için öngörülen süreden sonra da olsa alacağını yazdırmış olan alacaklı iflasın kaldırılmasına karar verilmesini önleyebileceğinden, bu alacaklıların da iflasın kaldırılmasında hesaba katılması gerekir¹⁷⁵.

Sıra cetveline¹⁷⁶ kayıt talebi reddedilen alacaklının, yasal süresinde sıra cetveline itiraz davası açmamışsa yahut süresi içinde açtığı bu davası reddedilmiş ise, artık iflasın kaldırılması amacıyla geri almasına da lüzum yoktur¹⁷⁷. Buna karşın süresinde sıra cetveline itiraz davası ikame etmiş olması durumunda iflasın kaldırılmasında alacaklı sıfatıyla hesaba katılıp katılmayacağı hususu sıra cetveline itiraza ilişkin davayı inceleyen ticaret mahkemesi ihtiyati tedbir¹⁷⁸ yolu ile karar

¹⁶⁹ "...iflas idaresi memurunun ücreti bir masa alacağıdır. İflas idaresi memurunun ücreti ödenmeden iflas kaldırılamaz..." Y. 19. HD, E.1658, K.4371, T.7.5.1996, bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.

¹⁷⁰ Albayrak, **a.g.e.**, s.68.

¹⁷¹ Y. 19 HD., 1996/ 1658., 1996/ 4371 K., 07.05.1996 T.; Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s.15769

¹⁷² Karşlı, **İflas**, s. 529

¹⁷³ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.616

¹⁷⁴ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.616.

¹⁷⁵ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.506.

¹⁷⁶ "Sıra cetveli, iflas alacaklılarının alacaklarını masaya kaydettirmeleri ve bundan sonra iflas idaresinin alacakları tahkik etmesi sonucu oluşturdukları ve tüm alacaklıların eşit işleme tabi tutulmasını amaçlayan alacakların sıra ve miktarlarını gösteren bir listedir. Bu listede kabul edilen ve edilmeyen alacaklar gösterilir." Adnan Deynekli; Sedat Kısa, **Sıra Cetveli**, Ankara, 2005, s.646.

¹⁷⁷ Karşlı, **İflas**, s.529.

¹⁷⁸ Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389. maddesi uyarınca: "(1) Mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hâllerinde, uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebilir. (2) Birinci fıkra hükmü niteliğine uygun düştiği ölçüde çekışmesiz yargı işlerinde uygulanır.". Aynı kanunun 391/1. maddesinde ise: "Mahkeme, tedbire konu olan mal veya hakkın muhafaza altına alınması veya bir yediemine tevdi ya da bir şeyin yapılması veya yapılmaması gibi, sakıncayı ortadan kaldıracak veya zararı engelleyecek her türlü tedbire karar verebilir." hükmüne yer verilmiştir.

verebilmelidir¹⁷⁹. Bir diğer anlatımla hakim ihtiyati tedbirin amacını ile tarafların menfaat dengesini göz önünde bulundurarak gerekli her türlü ihtiyati tedbire karar verebilecektir¹⁸⁰. Yargıtay'ın¹⁸¹ bir kararında iflas idaresi tarafından alacak kaydına ilişkin talebin reddedilmesi ve bu karara karşı alacaklı tarafça yasal süresi içerisinde halinde bu davanın sonuçlanmasına kadar iflas idaresinin iflasın kaldırılmasını talep edemeyeceği; bunun ancak alacaklının alacağına karşılık teminat gösterilmesi halinde mümkün olacağı ifade edilmiştir.

İflas idaresi tarafından alacağı kısmen yahut tamamen reddedilmiş olan alacaklı, ret kararının haksız olduğundan bahisle İİK 235/1 c. maddesi uyarınca ikame etmiş olduğu davada, mahkeme davacının isteği doğrultusunda ikinci alacaklılar toplantısına katılıp katılamayacağı veya hangi oranda katılacağı hususunda on beş gün içerisinde bir karar vermektedir. Doktrindeki bir görüşe mahkeme tarafından verilen bu karar ihtiyati tedbir mahiyetindedir; çünkü alacağın var olup olmadığı hususundaki ihtilafın çözümü esnasında, alacağı kabul edilmiş alacaklıların sahip olduğu bir hak iddia sahibine de tanınmakta, iddia sahibinin dava sonunda haklı çıkma ihtimali göz önünde bulundurularak hukuki koruma sağlanmaktadır¹⁸². O halde sıra cetveline itiraz davası açmış bulunan alacaklının iflasın kaldırılmasında dikkate alınıp alınamayacağı hususunda verilecek kararın ihtiyati tedbir niteliğinde olduğunu tespit etmek yerinde olacaktır.

Doktrindeki bir görüşe göre sıra cetveline itiraz davası ikame etmiş alacaklının iflasın kaldırılması konusunda dikkate alınmaması hususunda tedbir kararı getirilmediği takdirde bu alacaklı dikkate alınmalı; aksi halde mahkeme, iflasın kaldırılması talebinin reddine karar vermelidir¹⁸³. Yargıtay bir kararında sıra cetveline itiraz davası ikame eden alacaklının talebini geri alması ya da bu alacaklının alacağı ödenmesi veya bu alacağına ilişkin teminat gösterilmesi durumunda iflasın kaldırılmasında nazara alınacağı içtihat edilmiştir¹⁸⁴.

¹⁷⁹ Kuru, **İcra**, C.IV, s.3364.

¹⁸⁰ Cengiz Serhat Konuralp, **İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler**, On İki Levha, İstanbul, 2013, s.9.

¹⁸¹ Y. 19 HD., 1996/ 3458 E., 1996/ 4979 K., 21.05.1996 T.

¹⁸² Konuralp, **a.g.e.**, s116.

¹⁸³ Kuru, **İcra**, C.IV, s.3364.

¹⁸⁴ "...Sıra cetvelinde kabul edilmeyen alacaklının açtığı kayıt kabul davası neticelenmedikçe İİK. 182. mddesinde düzenlenen iflasın kaldırılmasının koşullarının gerçekleştiği kabul edilemez. Ancak müflisin sıra cetveline itiraz davası açan alacaklının alacağı için teminat göstermesi halinde alacaklı

Müflisin sıra cetvelinin düzenlenmesi öncesi iflasın kaldırılmasını istemesi halinde ise alacak iddiası müflis tarafından kabul görmeyen alacaklıların bu noktada dikkate alınıp alınmayacağına iflasın kaldırılmasına ilişkin talebi inceleyen ticaret mahkemesi karar verir¹⁸⁵.

Bu noktada müflisin bu davadaki pozisyonu ile ihtiyati tedbirin hangi usule göre verileceği hususunda bilgi vermek yerinde olacaktır. Alacaklının alacağın mevcudiyetine, miktar ve sırasına sıra cetveline itiraz yoluyla muhalefet ettiği davada talebinin haksız bir şekilde tamamen veya kısmen reddedildiğini iddia ettiği durumda davasını masaya karşı; kabul edilen diğer bir alacağa veya bu alacağa verilen sıraya ilişkin davada ise alacaklıya karşı yöneltmesi gerekecektir¹⁸⁶. İİK 235/2. maddesindeki masadan kasıt adi tasfiyenin uygulandığı davalarda iflas idaresi; basit tasfiyenin uygulandığı hallerde ise iflas dairesidir¹⁸⁷. Görüldüğü üzere müflis bu davada taraf pozisyonunda değildir. Bu nedenle ihtiyati tedbir kararında taraf iflas dairesi veya idaresi yer alacaktır. Mahkeme tarafından yapılan incelemede yalnızca talebin kabul değeri takdir edilecek ve yalnızca tedbirle sınırlı olmak kaydıyla dava esasına girecektir¹⁸⁸.

2-Talep Kavramı

İİK m.182/1’de yer alan talep kavramının niteliğine ilişkin olarak doktrinde çeşitli görüşler vardır. Doktrindeki bir görüşe göre geri alınan talep iflas talebidir¹⁸⁹. İflas talebinden anlamamız gereken iflas takip talebidir¹⁹⁰.

Başka bir görüşe göre bu talep bir alacak talebidir¹⁹¹. Son olarak başka bir görüşe göre ise geri alınan talep alacaklıların masaya kayıt talebidir¹⁹². Belirtmek

iflasın kaldırılmasında alacaklı olarak nazara alınmaz...” Y. 19. HD, E.2371 K. 3386, T.11.5.1995, bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Ayrıca bkz., Uyar, **a.g.e.**, s.978.

¹⁸⁵ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.506; Kuru C.IV, s.3364.

¹⁸⁶ Konuralp, **a.g.e.**, s. 116.

¹⁸⁷ Muşul, **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, s.816- 817.

¹⁸⁸ Konuralp, **a.g.e.**, s. 157.

¹⁸⁹ Berkin, **a.g.e.**, s.396.

¹⁹⁰ Genel iflas yolu ile takip, alacaklılar tarafından icra dairesine sunulacak takip talebiyle birlikte başlar. Borçlu, iflas takip talebi neticesinde tanzim edilen ödeme emrinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz etmezse, alacaklı açacağı dava ile borçlunun iflasına karar verilmesini ister. Borçlunun itiraz etmesi durumunda ise, alacaklı borçlunun itirazının kaldırılmasını ve borçlu hakkında iflasa karar verilmesini ister (İİK m.155 ve 156).

gerekir ki bu iki görüşün vardığı sonuç aynıdır. Zira masaya kaydı istenen şey de alacağın kendisidir. Buna göre, alacaklılar geri alma ile yalnızca iflasın kaldırılmasına rıza göstermiş olurlar, alacaklarından feragat etmezler¹⁹³. Mahkeme tarafından iflasın kaldırılmasına karar verilir ve buna rağmen borçlu borçlarını ödeyemezse, alacaklılar borçlu aleyhine takip yapabilir veya dava açabilirler¹⁹⁴.

Adi tasfiyenin ilanından itibaren bir ay içerisinde alacaklılar alacaklarını masaya yazdırabilirler (İİK m.219). Ancak önemle belirtmek gerekir ki bir aylık süre içerisinde alacaklarını bildirmemiş olanların alacakları son bulmaz, iflasın kapanmasına kadar alacaklarını yazdırabilirler (İİK m.236)¹⁹⁵.

Katıldığım görüşe göre, bu talep iflas talebi olamaz. Zira iflas açılınca iflas talebinin geri alınması söz konusu değildir ve iflasın açılması için bir alacaklının dahi talebi yeterlidir ve kaldı ki doğrudan doğruya iflas yolunda takip ve takip talebine de ihtiyaç bulunmamaktadır¹⁹⁶. Bununla birlikte bu talebin alacak talebi de olduğu söylenemez¹⁹⁷; zira m.182'deki alacaklılar kavramı m.219 uyarınca alacağını masaya kaydettirmek için masaya müracaat eden alacaklılar da dahildir. Geri alınan talebin masaya kayıt talebi olduğu da söylenemez¹⁹⁸. Çünkü iflasın açıldığı anda hukuken müflise karşı mevcut olan bütün alacaklar da birer iflas alacağı olması sebebiyle hepsinin masaya kayıt talebi hakkı mevcuttur. Ancak bazıları alacaklarını masaya kaydettirmemiş olabilir. İflasın kaldırılmasında sadece masaya kaydedilmiş alacaklar dikkate alınır¹⁹⁹. Burada sözü edilen geri alınan talebin yalnızca tasfiyenin tamamlanmadan bitirilmesine yönelik bir talep olduğu söylenebilir²⁰⁰. Bu suretle alacaklılar iflas tasfiyesinin devamına yönelik taleplerinden vazgeçmek suretiyle

¹⁹¹ Kuru, **Ders Kitabı**, s. 480.

¹⁹² Sabri Şakir Ansay, **Hukuk İcra ve İflas Usulleri**, s.288; Muşul, **İcra C.II**, s.1313.

¹⁹³ Kuru, **Ders Kitabı**, s. 480.; Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.596.

¹⁹⁴ Kuru, **Ders Kitabı**, s.480; Muşul, **Konkordato**, s.159.

¹⁹⁵ Ancak geç kalmadan kaynaklanan masrafları öderler ve daha önce yapılmış olan geçici paylaştırmaya iştirak edemezler. (İİK m.236/2 ve 3).

¹⁹⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.69-70.

¹⁹⁷ Ulukapı, **İflas**, s.483.

¹⁹⁸ Albayrak, **a.g.e.**, s.70.

¹⁹⁹ Albayrak, **a.g.e.**, s.69-70.

²⁰⁰ Muşul, **Konkordato**, s.159; Albayrak, **a.g.e.**, s.70.

iflasın kaldırılmasına onay verirler²⁰¹. Bir diğer deyişle alacaklılar, borçluyu iflas yoluyla takip etmekten şimdilik vazgeçmişlerdir²⁰².

3-Geri Alma Kavramı

Alacaklıların taleplerini geri alması ile anlaşılması gereken tasfiyenin tamamlanmadan bitirilmesine yönelik irade açıklamasıdır. İflas alacaklılarının taleplerini geri almış olmaları alacaklarından veya alacağı cebri icra yoluyla takip taleplerinden feragat ettikleri anlamına gelmez; iflasın kaldırılmasına onay verdiklerini gösterir²⁰³. Geri alma aynı zamanda alacaklarından yahut iflâsın kaldırılmasından sonra yeni bir iflâs takibi yapmalarından vazgeçme biçiminde yorumlanamaz²⁰⁴.

Alacaklılar bu şekilde iflas takibinin yürütülmesinden ve iflasın açılması ile kazandıkları katılım hakkı ile tasfiye sonucunda elde edilen miktarı paylaşım haklarından vazgeçmiş olurlar²⁰⁵. Alacaklıların iflasın kaldırılmasına yönelik rızası esastan ziyade neticelerini iflas işlemleriyle alakalı doğura usule ilişkin bir beyandır²⁰⁶.

İflasın kaldırılması talebinin reddi halinde alacaklılar alacaklarını iflas masasından isteyebilirler. Mahkeme iflasın kaldırılması hususunda karar verir ve borçlu da borçlarını ödemezse, alacaklıların borçlu aleyhine icra yahut iflas yollu takip yapabilmeleri veya alacak davası açabilmeleri mümkündür²⁰⁷.

Alacaklılar, geri almaya yönelik yazılı açıklamalarında hiçbir kayıt ve şarta yer veremezler²⁰⁸. Bir görüşe göre geri almaya ilişkin beyanda herhangi bir kayıt ve koşulun yer alması durumunda mahkemenin bunu incelemesi gibi bir durum

²⁰¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.70 ve orada adı geçen eserler.

²⁰² Pekcanitez; Atalay; Sungurtekin-Özkan; Özekes, **a.g.e.**, s.505.

²⁰³ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.616; Muşul, **a.g.e.** s.1548; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.505.

²⁰⁴ Ansay, **a.g.e.**, s.304; Kuru, **Konkordato**, s.358; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.99.

²⁰⁵ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.412.

²⁰⁶ Berkin, **a.g.e.**, s.397.

²⁰⁷ Kuru, **Ders Kitabı**, s.480.

²⁰⁸ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **İcra ve İflas Hukuku**, Yetkin Yayınları, 2019, s.616; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.433; Kuru, **Ders Kitabı**, s.480; Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.412.

olmaması hasebiyle, bu açıklamalar mahkeme hakimi tarafından dikkate alınmaz²⁰⁹. Bir diğer görüşe göre ise beyannamedeki açıklamanın kayıt veya şart içermesi halinde, mahkemenin müflise geriye alma hususuna ilişkin olarak kayıtsız ve şartsız yeni yazı getirmesi için uygun bir süre vermesi ve yazının belirtilen süre içinde getirilmemesi halinde yalnızca şekli bir inceleme yetkisi bulunan (şartın gerçekleşip gerçekleşmediğini inceleme yetkisi bulunmayan) ticaret mahkemesi iflasın kaldırılması isteminin reddi yönünde karar vermek zorundadır²¹⁰.

Alacaklılar, iflasın kaldırılması yolundaki iradelerini müflise veya mahkemeye bildirdikten sonra bu beyanlarıyla bağlı olup geri alamazlar.

Ancak bu belgelerin hata, hile veya ikrah ile alındığını ileri sürerek iptalini sağlayabilirler²¹¹. Geri alma yönündeki beyan iflasın kaldırılmasına yönelik rızayı içeren usuli bir beyandır ve elbette ki bu beyanın hata, hile veya ikrah gibi nedenlerle sakatlandığı hallerde irade beyanı ile arzulanan sonuç doğmamış olur. Zira bu halde iflasın kaldırılmasına yönelik gerçek bir rıza da bulunmamaktadır²¹². Kaldı ki iflas alacaklısının, geri almaya ilişkin esasa dair olmaması nedeniyle iflas kaldırıldıktan sonra dahi tekrardan iflası isteyebilmesi imkân dahilinde ise de bu hal işlerin uzamasına sebep olacaktır.²¹³ Bu hususa ilişkin doktrindeki bir diğer görüşe göre ise iradeye sakatlayan bu hallerden herhangi birinin mevcut olması durumunda irade eksikliğine dayanarak geri alma beyanı geri alınabilir²¹⁴. Sonuç olarak kanaatimce de geri alma beyanının hata, hile, tehdit gibi iradeyi etkileyen sebeplerle verilmiş olması halinde bu beyandan geri dönülebilmelidir. Ancak bu beyanın, Borçlar Kanunu'nun 39. maddesinde belirtilen, iradeyi etkileyen durumunun ortadan kalkmasından itibaren, 1 yıllık süre içerisinde yapılması mümkün olmalıdır.

İflas alacaklılarının iflasın kaldırılmasına rıza göstermeleri için dava ehliyetine sahip olmaları gerekir²¹⁵. Bu rızanın vekil aracılığıyla da verilmesi

²⁰⁹ Berkin, **a.g.e.**, s.397; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.99

²¹⁰ Kuru, **İcra C.**IV, s.3370.

²¹¹ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.506;; Berkin, **a.g.e.**, s.397; Kuru, **İcra C.** IV, s.3370, Pekcanitez, I, s.736. ,

²¹² Albayrak, **a.g.e.**, s.73.

²¹³ Albayrak, **a.g.e.**, s.73.

²¹⁴ Kuru, **İcra C.**,IV, S.3370.

²¹⁵ "Dava ehliyeti, medenî hakları kullanma ehliyetine göre belirlenir. Medeni hukuktaki fiil ehliyetinin karşılığını oluşturmaktadır. Ergin, ayırt etme gücü olan ve kısıtlı olmayan kişiler tam ehliyetlidir. Dava ehliyetine sahip olmayan iflas alacaklılarının yasal temsilcileri bu rızayı verebilir." Albayrak, **a.g.e.**, s.73. ve orada geçen eser.

mümkündür²¹⁶. Vekilden anlaşılması gereken avukattır. Çünkü Avukatlık Kanunu'na göre, avukatların tekel hakkı söz konusudur. HMK m.74'te davaya vekaletten özel yetki gerektiren haller sayılmıştır. İflasın kaldırılması bu maddede sayılmamıştır. Ancak doktrinde bu işlemin müvekkil bakımından olan önemi nedeniyle özel yetki verilmesi gerektiği görüşü de savunulmaktadır. Ancak kanaatimizce Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda bu hususa yönelik açık bir hüküm bulunmadığından, özel yetki hallerinin de kıyasla genişletilmesi mümkün olmayacağından, taleplerin geri alınması için özel yetki gerekmez.

4- Beyanname Kavramı

Beyanname sözlük anlamı itibariyle açıklayıcı belge, bildiri anlamına gelmektedir²¹⁷. İİK 182.maddesinde geçen beyanname ifadesinden kastedilen ise yazılı bir belgedir²¹⁸. Yargıtay²¹⁹ bir kararında alacaklılar toplantısında tutanağa yansımış alacaklı rızasının da İİK 182. maddesi somutunda yazılı belge olduğunu kabul etmiştir. Yargıtay²²⁰ bir kararında masaya alacak kaydı yaptırmış tüm alacaklıların gecikme zammı dahi tüm alacaklarının itfa edildiğini gösterir belge ile sabit olması halinde iflasın kaldırılabilceğini ifade etmiştir.

Alacaklıların bu beyanları esasa dair olmayıp yalnızca devam eden iflas işlemleri hakkında geçerlidir ve usule ilişkindir. Bu sebeple aynı borç için daha sonra yapacakları bir takipte bu beyanları ile bağlı değildirler²²¹. Belge altındaki imzanın

²¹⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.73.

²¹⁷ Yılmaz, **Hukuk Sözlüğü**, s. 151.

²¹⁸ Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s.15769; Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.525.; Kuru, **Ders Kitabı**, s.480; Ulukaya, **İflas**, s.483.; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.433.

²¹⁹ Y.12 HD., 1981/3669 E., 1981/5057 K., 18.05.1981. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

²²⁰ Y. 19 HD. 1998/ 3853 E., 1998/ 4609 K., 18.06.1999 T.. "Müflis şirket vekili şirketten alacaklı olan ve iflas masasına yazılmış tüm alacakların ödendiğini ileri sürerek İİK'nun 182.maddesini uyarınca iflasın kaldırılmasını istemiştir. Sıra cetvelinde yer alan Turhan Vergi Dairesi Müdürlüğü 27.6.1997 tarihli, Tokat Vergi Dairesi Müdürlüğü 26.6.1997 tarihli, Galata Vergi Dairesi Müdürlüğü 30.7.1997 tarihli yazı ile "müflisin şirket vergi borcunun gecikme zammıyla birlikte tamamının ödendiğini bildirmiştir. Bu alacaklıların itfa olduğu anılan yazılardan anlaşıldığından iflasın kaldırılması için İİK'nun 182.maddesindeki koşullar gerçekleşmiştir. Mahkemece bu yönler gözetilerek iflasın kaldırılmasına karar verilmesinde isabetsizlik bulunmamaktadır." Talih Uyar, **a.g.e.**, s.15782'den naklen.

²²¹ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.506; Berkin, **a.g.e.**, s.395; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.99-100.

ıkrarı veya şüphe halinde, ticaret mahkemesi imzanın alacaklıya ait olup olmadığını tetkik edebilecektir.

Peki bu beyannamede tarih olması da gerekli midir? Doktrinde imza tarihinin belli olması gerektiği; zira bu beyannamenin ancak iflas tasfiyesi sırasında verilmiş olması halinde dikkate alınacağı ifade edilmiştir²²².

Alacaklıların, alacaklılar toplantısında da taleplerini geri alması mümkündür²²³; ancak bu zayıf bir ihtimaldir. Zira bu ihtimalin gerçekleşmesi ancak tüm iflas alacaklılarının yahut temsilcilerinin alacaklılar toplantısında hazır olmaları gerekir. İflas tasfiyelerinde genellikle bu mümkün olmamaktadır²²⁴. Bu durumda yeniden toplanma yerine, toplantıya katılmayan alacaklıların onayı ayrıca bir yazılı beyan ile (sirküler²²⁵) yoluyla alınabilmelidir²²⁶.

İflasın kaldırılmasında, alacağın sona erdiği yahut alacak talebinin geri alındığına ilişkin mahkemeye ibraz edilecek belgenin, ilgilinin imzasını taşıması ya da onun yerine geçecek bir mahkeme ilamı gibi alacaklıdan kaynaklanan bir belge olması gerekmektedir²²⁷. Borçlunun düzenlediği veya alacaklıdan kaynaklanmayan üçüncü kişiden gelen bir belge, iflasın kaldırılması için yeterli değildir. Doktrindeki bir görüşe göre mahkeme tereddüt halinde alacaklıyı isticvap edebilir²²⁸. Ancak HMK 169. maddesi uyarınca yalnızca tarafların isticvabından bahsedilmektedir. Keza Yargıtay kararlarında da dava tarafları dışında üçüncü kişilerin isticvap edilemeyeceği; ancak bu kişilerin tanıklığına başvurulabileceği ifade edilmiştir²²⁹. Alacaklıların iflasın kaldırılması davasında taraf olmaması sebebiyle isticvaplarına

²²²Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.506.; Kuru, **Konkordato**, s. 360, dn. 16; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.100.

²²³ Alacaklılar toplantısında alacaklıların rızasını İİK 182. Maddesi somutunda yazılı belge kabul etmek gerekir. Bkz. Yargıtay 12. HD, 18.05.1981, 3669/5057; Ulukaya, **İflas**, s.484.

²²⁴ Güray Erdönmez, **İflasta Alacaklılar Toplanması ve Yetkileri**, İstanbul, 2005, s.93.

²²⁵ İflas tasfiyesinde sirküler, alacaklıların toplantı yapmaya lüzum olmaksızın tasfiyeye ilişkin kararları almalarına olanak sağlayan özel bir karar alma yöntemidir. Bkz, Erdönmez, **a.g.e.**, s.215, dn.437.

²²⁶Erdönmez, **a.g.e.**, s.93.

²²⁷ Yılmaz, **Şerh**, s.975.

²²⁸ Yılmaz, **Şerh**, s.976.; Taleplerin geri alınması ve itfa halinde ticaret mahkemesi tarafından borçlunun sunduğu beyanname ile yazılı belgeler altındaki imzanın, noter onaylı olmaması durumunda, alacaklılara ait olup olmadığını araştırır. Bu noktada duruşmada hazır olmayan alacaklılara isticvap davetiyesi gönderebilir. Bkz. Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2520.

²²⁹ YHGK, 24.03.2010 T., 2010/14-154 E., 2010/177 K. ve 25.02.2015 T.2013/15-1523 E., 2015/853 K.

karar verilmesinin mümkün olmayacağı; ancak ihtilaf halinde tanıklığına müracaat edilebileceği kanaatindeyim.

Belirtmek gerekir ki, imzaların tasdikli olması gerekmez; bununla birlikte imzanın inkârı veya şüphe durumunda ticaret mahkemesi bu imzanın alacaklıya ait olup olmadığını inceleyebilir²³⁰.

Tüm alacaklıların taleplerini bir belge ile geri almak zorunda değildir. Bu şartın ayrı ayrı imzalanan belgelerle ve hatta iflasın kaldırılması talebini inceleyen ticaret mahkemesinde düzenlenecek tutanağa geçirilerek imzalanması suretiyle de gerçekleşmesi mümkündür²³¹. Zira buradaki amaç tüm alacaklıların taleplerini geri aldıklarını hususunu yazılı belge ile ispat etmektir²³².

C- Bütün alacakların İtfa Edilmesi

1-İtfa Kavramı

İİK 182/1. maddesinde borçlunun tekml alacakların itfasına ilişkin bir vesika göstermesi hali iflasın kaldırılmasının bir başka sebebi olarak düzenlenmiştir. Tekmil kelimesi sözlük anlamı itibariyle tam ve eksiksiz biçimde sona erdirmeye anlamını taşımaktadır²³³. Bütün alacakların itfa olunmasından anlaşılması gereken masaya kayıt ve kabul edilerek sıra cetveline alınmış bütün iflas alacaklarıdır²³⁴. Bunun kapsamına müeccel, konusu para olmayan alacaklar²³⁵, şarta bağlı, yabancı para rehin ve kefalet alacakları ile vergi alacakları da girmektedir²³⁶. İflas idaresi tarafından kesin olarak reddedilmiş alacaklar dikkate alınmaz²³⁷.

Masaya kayıt için tayin edilmiş olan süreden sonra da olsa alacağını yazdırmış alacaklı da iflasın kaldırılmasını engelleyebileceğinden bu alacaklıların da dikkate alınması gerekir; ancak alacakları sıra cetveline kabul edilmeyen alacaklılar

²³⁰ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.100.

²³¹ Berkin, **İflas**, s.396; Gürdoğan, **İflas**, s.63; Kuru, **İcra**, C.IV, s.3370; Pekcanitez, **a.g.e**, s.104.

²³² Ulukaya, **İflas**, s.483; Albayrak, **a.g.e**, s.109.

²³³ Ali Şafak, **Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü**, Selim Kitabevi, 4. Bs., 2002, s. 585

²³⁴ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e**, s.529; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e**, s.433.; Muşul, **Konkordato**,s.783.

²³⁵ “İflasın açılması ile birlikte para alacağına çevrildiği için bu alacakların para alacağı olarak ödenmesi gerekir.” Bkz, Albayrak, **a.g.e**, s.77 dn.48.

²³⁶ Albayrak, **a.g.e**, s.76-77.

²³⁷ Muşul, **a.g.e**, s.1549.

iflasın kaldırılmasında dikkat dışı bırakılır²³⁸. Sıra cetvelinin henüz düzenlenmediği bir tarihte iflasın kaldırılmasının talep olunduğu hallerde de alacakları müflisçe kabul olunmayan alacaklıların göz önünde bulundurulup bulundurulmayacağı hususu iflasın kaldırılması talebini inceleyen ticarete mahkemesi tarafından karar altına alınır²³⁹.

Yargıtay²⁴⁰ bu tartışmaya ilişkin vermiş olduğu bir kararında iflasın kaldırılmasının ancak alacağını iflas masasına kaydettirmiş alacaklıların alacaklarının ödenmesi, tüm çabaya rağmen iletişim kurulamayan alacaklılar yönünden ise tevdi mahalli tayini yoluna gidilerek söz konusu alacağın depo edilmesi ve nihayet sıra cetveline alınmayan alacaklılar tarafından kayıt kabul davası açılmış olması halinde ise bu alacak yönünden teminat gösterilmesi halinde kaldırılabilceği ifade edilmiştir.

Yargıtay diğer kararlarında da sıra cetveline itiraz davasına konu olan alacakların mevcut olup olmadığı açıklığa kavuşturulmadan iflasın kaldırılamayacağına; bunun ancak bu alacaklar açısından teminat gösterilmesi halinde mümkün olacağına karar vermiştir²⁴¹.

İtfa kavramına borcu sona erdiren bütün hukuki sebepler dahildir. Bunlar, ödeme, takas, ibra, alacaklı ve borçlu sıfatlarının aynı şahıs üzerinde birleşmesi ve yenilemedir²⁴². Keza bağışlama, terkin ve her nevi af da bu kapsamdadır²⁴³.

Ödemenin²⁴⁴ yanı sıra belirttiğimiz üzere birçok hukuki sebep itfa kapsamındadır. İbra, borçlunun borcunu ifa etmeden önce borçtan kurtarmak

²³⁸ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.433

²³⁹ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.433.

²⁴⁰ Y. 19 HD., 1995/ 7920 E., 1995/ 8261 K., 10.10.1995 T.; Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s.15789-90

²⁴¹ Y.11.HD, 28.6.1988, E.1988/4039, K.1988/4340, bkz., YKD, Eylül 1988/9, s.1244-1245.; Y. 19 H., 03.07.2003 T., 2003/6246 E., 2003/7363K., 15.06.200 T., 2000/3559 E., 2000/ 4694 K., 21.05.1996 T., 1996/ 3458 E., 1996/ 4979 K., 10.10.1995 T., 1995/7920 E., 1995/8261 K., 11.04.1995 T., 1995/2371 E., 1995/ 3386 K., 111 HD., 26.03.1991 T., 1991/ 1293 E., 1991/ 2205 K., 19.04.1990 T., 1990/ 2145 E., 1990/ 3478 K., 26.03.1991 T., 1991/1293 E.İ 1991/ 2205 K.,11.06.1990 T., 1990/3882 E., 1990/ 4659 K. Bkz. Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2517

²⁴² Muşul, **a.g.e.**, s.1549; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.98 dn.2.

²⁴³ Kuru, **İcra C. IV**, s.3371.

²⁴⁴ Örneğin adi tasfiye halinde müflis İİK 219/b.2. maddesi uyarınca bir aylık süre içinde masaya kaydedilmiş olan alacakların tamamının ödendiğini gösteren bir belge sunduğu takdirde hakkındaki iflasın kaldırılmasını talep etme imkanına sahiptir. Bkz. Muşul, **Konkordato**, s.784.

hususunda alacaklı ile anlaşması anlamına gelir²⁴⁵. Yenileme (tecdit), yeni bir borç meydana getirerek daha önceden mevcut olan bir borcun sona erdirilmesidir²⁴⁶. Alacaklı ve borçlu sıfatının birleşmesi miras sebebiyle, alacağın temlikiyle veya şirket birleşmesi nedeniyle meydana gelebilir²⁴⁷. Takas ise, birbirine karşı aynı cins alacağa sahip şahıslardan birinin tek taraflı beyanı ile bu alacakları az olanın miktarında sona erdirmesidir²⁴⁸. İşte tüm bu hukuki sebepler itfa kavramının içerisinde yer almaktadır.

Borçlunun borcunun bir kısmını ödemiş olması halinde iflasın kaldırılması koşul gerçekleşmiş olmaz; ancak birtakım alacaklıların taleplerini geri aldıkları, kalan borçların ise itfa edildiği bir halin belgelendirilmesi durumunda iflasın kaldırılması mümkündür²⁴⁹.

Yargıtay²⁵⁰ vermiş olduğu bir kararda borçlu müflisin Borçlar Kanunu'nun kendisine sağladığı takas hakkında faydalanarak iflasın kaldırılmasını talep etme imkanının olduğuna vurgu yapmıştır.

İtfa müflisin alacaklıları tarafından ibra edilmesi suretiyle de yapılması mümkündür.²⁵¹

2- Vesika Kavramı

Vesika kelimesinin sözlük anlamı belgedir²⁵². Kanunda yer alan vesika ifadesinden kasıt belgedir²⁵³. Bu belgenin aynı zamanda yazılı olması gerekir²⁵⁴. Yargıtay bir kararında İİK 182/1. maddesi somutundaki belge kavramına açıklık getirmiştir²⁵⁵.

²⁴⁵ M. Kemal Oğuzman; M. Turgut Öz, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 5. bs, Filiz, İstanbul, 2006, s.431.

²⁴⁶ Oğuzman; Öz, **a.g.e.**, s.435.

²⁴⁷ Oğuzman; Öz, **a.g.e.**, s.440-441.

²⁴⁸ Oğuzman; Öz, **a.g.e.**, s.452.

²⁴⁹ Y. 19 HD, 07.05.1996 T., 1996/1658 E., 1996/4371 K. Bkz. Uyar/Uyar/Uyar., **a.g.e.**, s.2518; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.398 ve orada geçen eser.

²⁵⁰ Y. 11 HD., 1988/7974 E., 1988/7741 K., 19.12.1988 T.

²⁵¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.75.

²⁵² Şafak, **a.g.e.**, s. 535.

²⁵³ Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.526.

²⁵⁴ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.398.

²⁵⁵ “İİK’nun 182. maddesi iflasın kaldırılabilmesi için tüm alacaklıların iflas istemini geri aldıklarına ilişkin onların imzalarını içeren bir belge veyahut bütün alacaklıların alacaklarının itfa olduğuna

Alacağın itfa olduğuna dair vesika, iflasın kaldırılması için verilmemiş olabilir. Hatta bu vesikanın doğrudan alacaklı tarafından verilmesi dahi gerekmez. Zira iflas tasfiyesinde müflisin içinde bulunduğu durum itibariyle ödeme yapması pek mümkün olmadığından müflis adına üçüncü kişiler tarafından ödeme yapılması ve alacakların sair şekillerde itfası suretiyle de İİK 182/1. maddesinde aranan şartın gerçekleştirilmesi mümkündür²⁵⁶. Önemli olan, bu vesikadan borcun sona erdiğinin açıkça belirli olmasıdır²⁵⁷.

Yargıtay bir başka kararında dava dışı alacaklının eksik ödeme aldığı yönündeki itirazını, davada taraf olmasa da yapılan incelemede haklarının haleldar edilemeyeceğinden bahisle, dikkate alarak, müflisin bu borç yönünden ödemeye ilişkin belge sunamaması sebebiyle iflasın kaldırılmasına karar verilemeyeceğine hükmetmiştir²⁵⁸.

ilişkin bir vesikanın mahkemeye ibrazı gerekmektedir. Dava konusu olayda ise, iflas idaresince, takas dermeyeran edilen alacaklı yabancı şirketin imzasını taşıyan talebin geri alındığına ilişkin bir belge ibraz edilmediği gibi takasın alacaklı tarafından kabul edildiğine ilişkin bir belge veya bu takasın hukuken sonuç doğurduğuna diğer bir deyişle takas yolu ile borcun söndürüldüğüne ilişkin vesika niteliğinde bir mahkeme kararı da ibraz edilmemiştir. Sadece borcun takas edildiğine ilişkin alacaklıya iflas idaresince yapılan bir tebligatın İİK'nun 182. maddesi anlamında iflasın kaldırılmasını temin edecek bir vesika (belge) niteliğinde kabul edilmesi mümkün değildir.” 11 HD, 19.06.1989 T., 1989/ 2496 E., 1989/ 3861 K., Bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; “Davacı, iflas tasfiyesi sırasında tüm borçlarının ödendiğini, alacaklıların feragat ettiklerini belirterek İİK'nun 182. uyarınca iflasının kaldırılmasını talep etmiştir. Sözü edilen madde uyarınca iflasın kaldırılmasına karar verilebilmesi için, müflis, bütün alacaklıların taleplerini geri aldıklarını veya bütün alacaklıların alacağının itfa edilmiş olduğunu ispatlamalıdır. Diğer bir anlatımla, tüm alacaklıların tatmin edilmiş olmaları gereklidir. Bunun sonucu olarak, tatmin edilmeyen alacaklının, iflasın kaldırılmasına ilişkin olarak verilen kararı temyiz etmekte hukuki menfaati bulunduğu açıktır. Müflis, 9.2.1988 tarihli başvuru yazısında tüm alacaklıların tatmin edilmiş olduklarını belirtmiş, ise de, temyiz isteminde bulunan SSK. Genel Müdürlüğü'nün, müflisin ortağı olduğu kolektif şirketin iflasının kapatılması üzerine aldığı borç ödemediği aciz belgesine istinaden müflisin iflas masasına alacağının kayıt ve kabulü için 10.10.1986 tarihinde başvurduğu, bu başvurunun iflas idaresince 8.2.1988 tarihli kararla reddedildiği anlaşılmaktadır. Borç ödemediği aciz belgesine dayanıldığına göre ortada ciddi bir münaazanın bulunduğu tartışmasızdır. Red kararı üzerine SSK. Genel Müdürlüğü'nün kayıt, kabul davası açma hakkı vardır ve müflisin mahkemeye iflasının kaldırılması için başvurduğu tarihte bu hak devam etmektedir. Nitekim, böyle bir dava açıldığını belgelendirmek amacıyla dava dilekçesi sureti, temyiz dilekçesine ekli olarak sunulmuştur. Bu hale göre, ortada ciddi olarak alacak iddiasında bulunan ve tatmin edilmeyen bir kişi bulunduğundan öncelikle bu hususun halledilmeden sonra müflisin, yeniden iflasının kaldırılmasını isteme hakkı vardır.” 11. HD, 28.06.1988 T., 1988/4039 E., 2018/ 4340 K., Bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası

²⁵⁶ Pekantez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.433.

²⁵⁷ Eriş, **a.g.e.**, s.448.

²⁵⁸ Y 11. HD., 1989/ 5439 E., 1989/ 5352 K., 16.19.1982 T. ; Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15796.

3-İtfayı Gerçekleştirecek Kişi

Müflis iflas açıldıktan sonra masanın aktifini azaltan tasarruf işlemlerinde bulunamaz. Yapılan tasarrufların masanın lehine olması koşuluyla bu tasarruf işlemlerinin iflas idaresinin icazeti ile gerçekleşmesi mümkündür. Doktrindeki bir görüşe göre, müflis, tüm alacakların itfası yoluyla iflasın kaldırılmasını talep ettiği takdirde, itfanın adi tasfiyede, iflas idaresinin; iflas idaresinin henüz oluşturulmadığı aşamada ise iflas dairesinin denetimi altında yapılması gerektiği ifade edilmiştir²⁵⁹.

Borcun sona ermesinin mutlaka müflis tarafından gerçekleştirilmesi gerekmeyip müflisin borçlarının üçüncü bir şahıs tarafından ödenmiş olması da mümkündür²⁶⁰. İtfanın üçüncü kişi tarafından yapılması veya müflisin alacaklıları tarafından ibra edilmesi suretiyle de yapılması mümkündür²⁶¹. Müflisin iflas tasfiyesi esnasında ödeme yapması imkan dahilinde olmadığından borçlu adına üçüncü kişiler tarafından ödeme yapılması ve alacakların bir başka şekilde itfa edilmesi mümkün olmalıdır²⁶².

Tüm alacakların üçüncü bir kişi tarafından itfa edildiği bir ortamda dahi bu kişinin iflasın kaldırılmasını istemesi mümkün değildir²⁶³. Zira bu durumda, iflasın kaldırılmasını talep etme hakkı münhasıran müflise ait olmakla beraber devir de edilemez²⁶⁴. Kanunda bu husus açıkça hükme bağlanmıştır. Nitekim Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir²⁶⁵.

BK m.139 takas imkanını ayırım yapmaksızın bütün borçlulara tanıdığından iflas halinde de sadece iflas alacaklısı değil, iflas idaresi de takas beyanında bulunabilir. İİK 200. maddesi uyarınca:

“Alacaklı alacağını müflisin kendinde olan alacağı ile takas edebilir. Aşağıdaki hallerde takas yapılamaz. 1 – Müflisin borçlusu iflas açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa; 2 – Müflisin alacaklısı iflas açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa; 3 – Alacaklının alacağı hamile muharrer bir senede

²⁵⁹ Karşlı, **İflas**, s. 529; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.529; m Albayrak, **a.g.e.**, s.75.

²⁶⁰ Muşul, **a.g.e.**, s.1549; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.433; Karşlı, **a.g.e.**, s.529.

²⁶¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.75.

²⁶² Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.616.

²⁶³ Kuru, **İcra C.IV**, s.3375, dn.31.

²⁶⁴ Albayrak, **a.g.e.**, s.76.

²⁶⁵ Y.12 HD, 28.12.1987 T., 1987/ 6340 E., 1987/13785 K. Bkz. Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2519.

müstenit ise. Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin iflasları halinde esas mukavele gereğince verilmesi lazım gelen hisse senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımları veya konması taahhüt edilen ve fakat konmamış olan sermayeler bu şirketlerin borçlarıyla takas edilemez.”

İİK m.200’den iflasta takas imkanının yalnızca iflas alacaklılarına tanındığı gibi sonuca varılamaz²⁶⁶. Zira İİK m.191’e göre borçlunun iflasın açılmasından sonra masa malları üzerindeki tüm tasarruflarının alacaklılara karşı hükümsüzdür. Bir diğer deyişle, iflas açıldıktan sonra müflisin masaya giren mallar üzerindeki tasarrufa ilişkin yetkisi iflas idaresine devredilmiştir. Bu nedenle masaya giren bir alacağı takip etme yetkisi de iflas idaresine aittir²⁶⁷.

Yargıtay, bir kararında, müflisin alacağı ile iflas alacağının takas edildiğine ilişkin iflas idaresince o iflas alacaklısına tebligat yapıldığının belgelenmesinin iflas alacağının takas yoluyla itfa edildiğinden bahisle iflasın kaldırılmasına mahkemece karar verilebilmesi için yeterli olmadığına, takasın hukuken sonuç doğurduğunun, diğer bir deyişle o iflas alacağının takas yoluyla sona erdirildiğinin, belgelendirilmiş olması gerektiğini belirtmiştir²⁶⁸.

4-İtfa Edilecek Alacak

İflasın kaldırılabilmesi için sadece anapara alacaklarının ödenmiş olması yeterli olmayıp bu alacakların faizlerinin de ödenmiş olması gerekir²⁶⁹. Zira iflasın açılmasıyla iflas masasına dahil olan alacaklar yönünden faiz işlemeye devam eder²⁷⁰.

Süresinde masaya kaydı yapılan alacaklar toplamına denk düşen bir bedelin tasfiye masraflarıyla beraber müflis veya üçüncü kişiler tarafından masaya ödenmiş

²⁶⁶ Muşul, **Konkordato**, s. 160.

²⁶⁷ Hamide Özden Özkaya Ferendeci, **İflas Hukukunda Takas**, Beta, İstanbul, 2013, s.209.

²⁶⁸ Y. 11. HD, 19.6.1989, E.1989/2496, K.1989/3861, YKD, Ocak, 1990/1, s.67-68. Bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası.; Muşul, **Konkordato**, s. 160.

²⁶⁹ Kuru, **Ders Kitabı**, s.481.; Y 19 HD 07.05.1996 T., 1996/1658 E., 1996/4371 K., 19 HD, 03.07.2003 T., 2003/6246 E., 2003/7363 K.; 15.06.2000 T., 2000/3559 E., 2000/4694; 25.11.1999 T., 1999/7073 E., 1999/7130 K.; 15.10.1998 T., 1998/ 5922 E.,1998/6130 K.; 07.05.1996 T., 1996/1658 E., 1996/4371 K.; 18.06.1998 T., 1998/5853 E., 1998/4609; 27.02.1997 T., 1997/9682 E., 1997/1889 K., ; 11 HD. 15.03.1990 T., 1990/161 E., 1990/ 1813 K.; 16.10.1989 T., 1989/5439 E., 1989/5352 K.; 12 HD. 15.06. 1987 T., 1987/1643 E., 1987/3594 K., Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e**, s.2517.

²⁷⁰ Kuru, **Ders Kitabı**, s.481.

olması durumu tek başına itfa sebebiyle iflasın kaldırılmasına imkân sağlamaz; bu halde itfanın gerçekleştiğinin kabulü için, masaya sokulan paranın, iflas idaresi veya dairesi tarafından alacaklara ödenmiş olması da şarttır²⁷¹. İflas idaresi (iflas idaresinin kurulmadığı aşamada ise iflas dairesi) tarafından iflas alacaklıları alacaklarını almak amacıyla davet edilir ve bu davete binaen gelen alacaklılara imza karşılığında alacakları ödenir²⁷². Alacağını almak amacıyla masaya müracaat etmeyen iflas alacaklılarının bu alacakları ise, BK 107.maddesi somutunda tevdi mahalli niteliğinde olmak üzere adlarına bankada açtırılacak vadesiz mevduat hesabına yatırılır. Böylece para iflas alacaklısının tasarruf sahası içine girdiğinden, onun alacağı bakımından itfa ancak bu şekilde gerçekleşir²⁷³.

Geciktirici ve bozucu şarta bağlı alacaklar ile belirsiz vadeye tabi iflas alacağı olmaları sebebiyle iflas masasına yazdırılırlar²⁷⁴. İflasın kaldırılabilme şartının gerçekleşmesi için bozucu şarta bağlı alacakların tam olarak itfa olmuş olması gerekir. Bu şekilde yapılan hukuki işlemler sonuçlarını hemen doğurur. Geciktirici şart bakımından ise durum farklıdır. Doktrindeki benim de katıldığım görüşe göre, geciktirici şarta bağlı alacakların ödenmemesi halinde dahi iflasın kaldırılması gerekir. Zira alacağı geciktirici şarta bağlı alacaklı için pay ayrılmasına yönelik düzenlemeyle zaten tasfiyenin bitiminde masada mal kalmama tehlikesine karşı alacaklının oluşacak olan zararının engellenmesi amaçlanmıştır²⁷⁵. Geciktirici şarta bağlı işlemler hükümlerini şart gerçekleşince doğuracağından, doğacağı belli olmayan bir sözleşme için ödeme yapılması sakıncalı olacaktır²⁷⁶.

Yargıtay bir kararında iflasın kaldırılmasının ancak sıra cetveline yazılmış olan tüm borçların ödenmesi ve kayıt kabul davasına konu edilen alacakların da bloke edilmiş olması durumunda mümkün olacağı ifade edilmiş²⁷⁷; bir başka kararında ise sıra cetveline itiraz davası devam ederken iflasın kaldırılması durumunda davaya alacak davası olarak devam edileceği hüküm altına alınmıştır²⁷⁸.

²⁷¹ Muşul, **İcra ve İflas Hukuku Esasları**, 2017, s.784.

²⁷² Muşul, **İcra**, C.II, s.1550.

²⁷³ Muşul, **Konkordato**, s.161.

²⁷⁴ Deliduman, **a.g.e.**, s.61.

²⁷⁵ Albayrak, **a.g.e.**, s.78.

²⁷⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.78.

²⁷⁷ Y. 11 HD., 1990/ 3882 E., 1990/ 4659 K., 11.06.1999; Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15796.

²⁷⁸ Y. 11 HD., 1990/ 1980 E., 1990/ 2523 K., 12.03.1990 T.; Bkz. Uyar, **a.g.e.**, s. 15798.

D- İflas Alacaklıları ile Akdedilen Konkordatonun Ticaret

Mahkemesince Tasdik Edilmiş Olması

1-Konkordato Kavramı

Konkordato esas itibariyle 1929 yılında kabl edilen İcra ve İflas Kanunu ile birlikte hukukumuzda yer alan bir kurumdur²⁷⁹ Konkordato²⁸⁰ bir borçlunun, alacaklılarının belli bir çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile beraber hüküm ifade eden cebri bir anlaşma olup, bununla birlikte alacaklılar alacaklarının bir miktarından feragat eder yahut borçluya ödeme hususunda belirli bir süre tanır. Bu kurum sayesinde borçlunun belirtilen sürede borcunun anlaşılacak kısmını ödeyerek borçlarının tamamından kurtulurlar²⁸¹.

Hakkında iflas kararı verilen borçlu iflas içi konkordatonun akdedilip tasdik edilmesi ve tasdik kararının kesinleşmesi durumunda, iflas idaresinin talebi üzerine ticaret mahkemesince iflasın kaldırılmasına karar verilir. Bu şekilde iflas bütün hüküm ve sonuçlarıyla ortadan kalkar²⁸².

İİK 182.maddesi uyarınca müflisin iflas alacaklılarıyla akdettiği konkordatonun ticaret mahkemesi tarafından tasdik edilmesi hususu iflasın kaldırılmasının bir başka sebebi olarak tayin edilmiştir.

İflastan sonra konkordato müflis ve alacaklıların da yararınadır. Zira konkordatonun akdedilmesi ile beraber müflis, malvarlığını koruma imkanına

²⁷⁹ Selçuk Öztekin; Ali Cem Budak; Müjgan Tunç Yüksel; Serdar Kale; Bilgehan Yeşilova, **Yeni Konkordato Hukuku**, 7101 sayılı Kanunla Değişik İcra ve İflas Kanununun m. 285- 09 Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s.31.

²⁸⁰ “Konkordato, borçlu ile alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğu arasında ve yetkili makamın tasdiki sonucu ortaya çıkan cebri bir anlaşmadır.” Bkz. Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özkes, **a.g.e.**, s.513; ayrıca bkz, Kuru, **Ders Kitabı**, s.500; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.504; Sümer Altay, **Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku**, C.2, İstanbul, 2005; Ömer Ulukapı, **Konkordatonun Feshi**, Konya, 1998, s.14; Albayrak, **a.g.e.**, s.79.

²⁸¹ Talih Uyar, **Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri**, Bilge Yayınevi, Ankara, 2018, s.3. Doktrindeki diğer tanımlar şu şekildedir: Konkordato; “«dürüst bir borçlunun, imtiyazsız alacaklılarının (en az üçte iki [Not: Yeni İİK. m.302/III’de bu oran ‘Konkordato projesi; kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise, kabul edilmiş sayılır şeklinde’ değiştirilmiştir....]) çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden öyle bir cebri anlaşmadır ki, bununla imtiyazsız alacaklılar borçluya karşı alacaklarının belli bir yüzdesinden feragat ederler ve borçlu, borçlarının konkordato ile kabul edilen kısmını (yüzdesini) ödemekle, borçlarının tamamından kurtulur»” bkz., Kuru, **El Kitabı**, s: 1444, Kuru, **İcra**, C.IV, s: 3585; Kuru, **İstinaf**, s.680.

²⁸² Y. 19 HD., 18.06.1996 T., 1996/2643 E., 1996/6238 K.; Y. 19 HD., 06.02.1996 T., 1996/1995/11876 E., 961 K., Muşul, **İcra** C.II, s.1427.

kavuşarak iflasın kamu hukuku yönünden doğan sonuçlarından kurtulacaktır. Bu halde alacaklıların da alacaklarına iflas durumundan daha fazla miktarda kavuşma ihtimali vardır²⁸³.

Bununla beraber müflisin ticari faaliyetine devam etmesiyle birlikte üretim kaybını engellemesi ve işsizliği azaltması sebebiyle kamunun menfaatine hizmet eden bir yanının bulunduğu hususu olduğu şüphesizdir²⁸⁴. Bu nedenlerle kanun koyucu konkordatonun tasdik edilmiş olmasını iflasın kaldırılmasının nedenleri arasında saymıştır²⁸⁵.

2-Konkordatonun Çeşitleri

İİK 182.maddesinde tarif edilen konkordatonun daha net bir şekilde anlaşılabilmesi amacıyla konkordato çeşitleri hakkında bilgi vermek yerinde olacaktır.

Konkordato, çeşitli şekillerde sınıflandırılabilir²⁸⁶. Öncelikle resmi makamların katılımının olup olmamasına göre; mahkeme dışı²⁸⁷ (adli olmayan) konkordato ve mahkeme içi²⁸⁸ (adli) konkordato olarak ikiye ayrılır. Mahkeme içi konkordato da içeriğine ya da yapılış şekline göre üçe ayrılır. Alacaklıların, alacaklarının belirli bir yüzdelik diliminde indirim uyguladıkları konkordato tenzilat (yüzde)²⁸⁹; alacaklıların, alacaklarından feragat etmeksizin; ancak borçlusuna yeni

²⁸³ Gürdoğan, **İflas**, s.155; Süha Tanrıver/Adnan Deynekli, **Konkordatonun Tasdiki**, Ankara, 1996, s.30-31; Albayrak, **a.g.e.**, s.84.

²⁸⁴ Sabri Şakir Ansay, '**Konkordato**', AD, 1940/3, s.158-178, s.159; Ulukapı, **a.g.e.**, s.12.

²⁸⁵ Albayrak, **a.g.e.**, s.84.

²⁸⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz., Kuru, **İstinaf**, s:681 vd.; Kuru, **İcra**, C.IV, s:35-87; Serhat Sarısözen, **7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler**, Batider, 2018, s.46 vd.; Altay, C.I, s.35 vd.; Tanrıver, **a.g.e.**, s.8 vd.; Kale, **Konkordato**, s.2 vd.; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, **a.g.e.**, s.776 vd.; Muşul, **İcra**, C.II, s.1673 vd.

²⁸⁷ "Mahkeme dışı konkordato; borçlunun herhangi bir resmi makamın katılımı olmaksızın sözleşme özgürlüğü çerçevesinde bütün veya alacaklılarının bir kısmı ile yaptığı tamamen Borçlar Kanunu'na tabi bir özel hukuk sözleşmesidir. Bu konkordato, sadece bu sözleşmeye taraf olan alacaklıları bağlar, konkordatoyu kabul etmemiş olan alacaklıları bağlamadığı için bu alacaklılar borçluya karşı haciz/İflâs yolu ile takip yapabilirler." Bkz., Uyar, **a.g.e.**, s.18.

²⁸⁸ "Mahkeme içi konkordato ise, borçlu ve alacaklıların yanı sıra, İcra ve İflâs Kanununda öngörülen usul çerçevesinde ticaret mahkemesi gibi resmi makamların da katılımı ile gerçekleşen konkordato türüdür. Bu konkordato, kendisine katılmamış (onay vermemiş) olan alacaklılar için de bağlayıcıdır." Bkz., Uyar, **a.g.e.**, s.19.

²⁸⁹ Kanun koyucu genellikle bu konkordatoyu göz önünde bulundurarak hükümler koymuştur. Bkz., Kuru, **Ders Kitabı**, s.499.

bir vade tanımak suretiyle yaptıkları konkordatoya mühlet (vade) konkordatosu ve alacaklının hem alacağının bir kısmından feragat ettiği hem de borçlusuna vade tanıdığı konkordato ise karma konkordatodur²⁹⁰.

Bir diğer sınıflandırma şekli konkordatonun yapılış zamanına göredir. İflâsa tabi borçluların, iflâstan önce iflasın ağır sonuçlarından kurtulmak amacı ile gerçekleştirdikleri konkordatoya iflâs dışı konkordato; iflâs kararından sonrasında iflâstan kurtulmak için yaptıkları konkordatoya ise iflâs içi konkordato denir²⁹¹.

Yapılış amacına göre konkordato ise adi konkordato ve malvarlığının terki suretiyle konkordato (tasfiye konkordatosu)²⁹² şeklinde ikiye ayrılır. Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda borçlu malvarlığını alacaklılara terk etmek suretiyle bu alacaklılar tarafından tasfiye edilmesini teklif eder. Bu teklif alacaklıların çoğunluğu ile kabul edilip, konkordato ticaret mahkemesince tasdik edilince borçlunun aktif üzerindeki tasarruf yetkisi sona erer²⁹³. Adi konkordato çeşidine; mahkeme dışı konkordato ve mevcudun terki suretiyle konkordato dışında kalan bütün konkordato çeşitleri (yüzde, vade, karma, iflâs içi-dışı konkordatolar) girer²⁹⁴. Malvarlığının terki suretiyle konkordato İİK m. 309-309/1 arasında düzenlenmiştir.

3-İflasın Kaldırılmasındaki Konkordato Türü

Bir önceki başlıkta konkordato çeşitleri hakkında bilgi verildiğine göre bu noktada İİK 182.maddesinde tarif edilen konkordatonun hangi çeşit konkordato olduğunu ortaya koymak yerinde olacaktır.

İflasın kaldırılmasında söz konusu konkordato alanı öncelikle mahkeme içi konkordatodur. Mahkeme dışında yapılan konkordatonun itfa yahut bir geri alma olarak kabulüyle de iflasın kaldırılması mümkündür; zira mahkeme dışı konkordatolarda mevcut olan sözleşme serbestisesi kapsamında tarafların sözleşme

²⁹⁰ Uyar, **a.g.e.**, s.19.

²⁹¹ Uyar, **a.g.e.**, s.19.

²⁹² İsviçre'de içtihatlarla geliştirilen ve 1949 yılında kanuna alınan malvarlığının terki suretiyle konkordato (*Liquidationsvergleich*), 4949 sayılı kanunla 2003 yılında yapılan değişiklikten sonra Türk hukukuna kazandırılmıştır. Bkz., Yıldırım/Deren Yıldırım, **a.g.e.**, s.532.

²⁹³ Kuru, **Ders Kitabı**, s.518.

²⁹⁴ Uyar, **a.g.e.**, s.19; Kale, **Konkordato**, s.4.

içeriğini serbestçe belirlemeleri mümkündür.²⁹⁵. Bu noktada önem arz eden husus tüm alacaklıların taleplerini geri almış veya tüm alacakların itfa edilmiş olmasıdır. Her ne kadar iflas dışı yapılan konkordato itfa ve geri alma gibi iflasın kaldırılması sebebini teşkil etse de burada teknik anlamda konkordato tasdikine dayalı bir iflasın kaldırılması durumundan söz etmek de mümkün değildir²⁹⁶.

Burada bahsedilen konkordato iflas içi konkordatodur. Zira iflas dışı konkordatoda eğer teklif edilip kabul edilmişse zaten borçlunun iflasına karar verilmeyecektir. Fakat iflas dışı konkordato teklif edip, konkordato teklifi reddedilmekle iflasına karar verilen borçlu da iflastan sonra iflas içi konkordato teklif edebilir. İflas içi konkordatonun müflisin ve alacaklılarının faydasına olduğunu söyleyebiliriz. Zira konkordatonun yapılması ile birlikte müflis iflasın ağır sonuçlarından kurtulmuş ve malvarlığını koruma imkânı elde etmiş olacak; alacaklılar da iflasa nazaran daha fazla oranda alacaklarına kavuşma imkanına sahip olacaktır²⁹⁷. Buna ek olarak müflisin ticaretine ve istihdam sağlamaya devam etmesinde de kamunun menfaati olduğu sabittir.²⁹⁸. Gerek müflisin gerek alacaklıların gerekse de kamunun menfaatine bir durum yaratması sebebiyle konkordatonun tasdiki hususu kanun koyucu tarafından iflasın kaldırılması sebepleri arasında düzenlenmiştir²⁹⁹.

İİK m.309'un 28.02.2018 kabul edilerek 15.03.2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile değişen maddenin yeni halinde malvarlığının terki suretiyle konkordatonun iflas içinde de uygulanabilmesi amacıyla alacaklılara da bu talepte bulunma imkanı tanınmaktadır³⁰⁰.

Doktrindeki bir görüşe göre de iflastan sonra malvarlığının terki suretiyle konkordatoda ile iflasın kaldırılması sağlanabilir³⁰¹. Zira iflas içi konkordatoyu

²⁹⁵ Ulukapı, **a.g.e.**, s.16; Albayrak, **a.g.e.**, s.80.

²⁹⁶ Berkin, **a.g.e.**, s.400; Albayrak, **a.g.e.**, s.82.

²⁹⁷ Burhan Gürdoğan, **İflas Hukuku Dersleri, İflas-Konkordato-İptal Davaları** (İflas), Ankara, 1966, s.155; Süha Tanrıver/Adnan Deynekli, **a.g.e.**, s.30-31; Albayrak, **a.g.e.**, s.84.

²⁹⁸ Sabri Şakir Ansay, **'Konkordato'**, AD, 1940/3, s.158-178, s.159; Ulukapı, **a.g.e.**, s.12.

²⁹⁹ Albayrak, **a.g.e.**, s.84.

³⁰⁰ Bkz. Hükümet Tasarı Gerekçesi

³⁰¹ Karslı, **a.g.e.**, s.529.; Albayrak, **a.g.e.**, s.83. Kuru, **El Kitabı**, s.1348, Buruloğlu; Reyna, **a.g.e.**, s.6; Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin Özkan/Özekes, **a.g.e.**, s. 421. "...iflas içi konkordatoya ilişkin m. 309 belirtilmemiş ise de, bu hükmün de uygulanacağında hiçbir kuşku yoktur. Zira, malvarlığının terki

düzenleyen İİK m.309’da “*iflâsına hükmedilmiş olan bir borçlu konkordato talep ederse*” ifadesiyle konkordato çeşitleri açısından herhangi bir sınırlamaya gidilmemiştir³⁰². Kaldı ki malvarlığının terki suretiyle konkordatodaki tasfiyenin, iflas tasfiyesine göre esnek olması sebebiyle masa mallarının konkordato tasfiye memurları tarafından daha iyi şekilde paraya çevrilme imkânı doğduğundan bu konkordato türünün alacaklılar tarafından kabul edilmesi de faydalarına olabilecektir³⁰³. İşte bu nedenle konkordato teklifinin alacaklılarca kabulü ile konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmesiyle müflis hakkındaki iflas kaldırılabilir. Ancak bu durumda da müflisin iflas masasında yer alan malları konkordato tasfiye memurları tarafından tasfiyeye tabi tutulacaktır³⁰⁴.

4-Konkordatonun Tasdiki

(1) Konkordato Teklifi

İİK m.309’un 28.02.2018 kabul edilerek 15.03.2018 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanan 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile değişen maddenin yeni haline göre:

“İflâsına hükmedilmiş olan bir borçlu konkordato talep ederse veya bu borçlunun alacaklılarından biri konkordato işlemlerinin başlatılmasını isterse, iflâs idaresi, görüşüyle beraber ikinci alacaklılar toplanmasında veya daha sonra müzakere edilmek üzere alacaklılara bu talebi bildirir”³⁰⁵.

Kanun ifadesinden de anlaşıldığı üzere müflis, iflas içi konkordato talebini iflas idaresine bildirir³⁰⁶. Bu talep üzerine iflas idaresi tarafından kapsamlı bir rapor hazırlanır ve bu rapor alacaklılar toplanmasına sunulur³⁰⁷. Müflis henüz iflas idaresi oluşmadan (yani birinci alacaklılar toplantısı yapılmadan) önce de konkordato

*suretiyle konkordato iflas içi konkordato şeklinde de gerçekleştirilebilir.” Bkz., Altay, **Konkordato**, s. 1261.*

³⁰² Albayrak, **a.g.e.**, s.83.

³⁰³ Kuru, **El Kitabı**, s.1348.

³⁰⁴ Kuru, **a.g.e.** s.1348.

³⁰⁵ “Maddeyle, iflastan sonra konkordatoya ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Maddenin ilk fıkrasında, mevcut düzenlemeden farklı olarak ve gerektiğinde malvarlığının terki suretiyle konkordatonun iflas hâlinde de uygulanabilmesi amacıyla alacaklılara da söz konusu talepte bulunma hakkı tanınmaktadır.” Bkz., Hükümet Tasarısı Gerekçesi.

³⁰⁶ Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 512.

³⁰⁷ “Raporda iflas idaresi müflisin finansal durumu, iflasın tasfiyesinden beklenen sonuçlar, projenin avantajları ve sakıncaları hakkında görüş belirtmelidir.” Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s512.

teklifinde bulunabilir³⁰⁸. Bu durumda, konkordato teklifinin iflas müdürlüğüne bildirilmesi gerekir, iflas müdürlüğü bu teklifi, ilerleyen zamanda yapılacak olan birinci alacaklılar toplantısına iletir³⁰⁹. Müflis, iflasın açılmasından başlayarak, paraların kesin dağıtımına kadar konkordato teklif edilebilir³¹⁰. İİK 309. maddesinde 28.02.2018 tarihinde 7101 sayılı Kanunun 39. maddesi ile iflastan sonra konkordatonun iflas tasfiyesi içerisinde yalnızca bir defa istenebileceği hüküm altına alınmıştır³¹¹. Bu düzenlemeyle iflas tasfiyesinin geciktirilmek suretiyle sekteye uğratılmasının önüne geçmek amaçlanmıştır³¹²

Önemle belirtmek gerekir ki, 7101 sayılı Kanun’la bu fıkra değişikliğe uğramıştır. Yeni düzenlemeye göre:

“Konkordato talebinin alacaklılar tarafından kabul edildiği toplantının yapıldığı tarihten, konkordatonun mahkemece tasdik edildiği tarihe kadar geçen sürede müflisin mallarının paraya çevrilmesi durur. Bu süre altı ayı geçemez.”

Mezkûr kanun maddesi uyarınca ikinci alacaklılar toplanmasının konkordatoyu kabul ettiği toplantıdan konkordatonun mahkemece tasdik edildiği tarihe kadar paraya çevirmeye ilişkin işlemler duracak; ancak bu süre altı ayı da geçemeyecektir. Bu düzenlemeyle konkordatonun tasdik edilmesi halinde amacına ulaşmasının imkânsız hal almaması, borçlunun konkordato projesine temel oluşturan malvarlığı değerinin satılmaması amaçlanmıştır³¹³. Söz konusu erteleme yalnızca paraya çevirme işlemleri yönünden geçerli olup, tasfiyenin sağlıklı bir yöntemle yapılması için gereken diğer işlemlerin yapılmasına engel değildir³¹⁴.

Bu noktada İİK 309/3 ve 224/2.maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Zira İİK 224/2.maddesinde müflisin konkordato talep etmesi durumunda birinci alacaklılar toplantısının dahi tasfiyeyi tatil edebileceği hüküm altına alınmıştır. Birinci alacaklılar toplanmasından önce konkordato teklifi

³⁰⁸ Uyar, **a.g.e.**, s.129.

³⁰⁹ Uyar, **a.g.e.**, s.129.

³¹⁰ Uyar/Uyar/Uyar, a.g.e., s.3210; Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.547; Uyar, **a.g.e.**, s.130.

³¹¹ Muşul, **Konkordato**, s. 160.

³¹² Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 521.

³¹³ Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 519.

³¹⁴ “Bu çerçevede, örneğin iflas idaresi alacaklılar toplanması kararına uygun olarak tasarrufların iptali davası açabilir; alacaklılar toplantısı Kanunda öngörülen koşulları sağlayarak tasfiyenin devamı için gerekli kararları alabilir ve iflas idaresi alacaklılar tarafından alınan bu kararların icrası için gerekli faaliyetlerde bulunabilir” Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 512.

yapılması halinde İİK 224/2. maddesi uyarınca birinci alacaklılar toplantısında alacaklılar iflas tasfiyesinin konkordatoya ilişkin teklifin görüşüleceği ikinci alacaklılar toplantısına kadar ertelenmesine karar verebilir³¹⁵. Ancak birinci alacaklılar toplantısında verilen tasfiyenin durdurulmasına ilişkin karar ikinci alacaklılar toplanmasının yapılmasına da mani olamaz; zira konkordato ancak ve ancak ikinci alacaklılar toplantısında kabul edilebilir³¹⁶

İİK 237/3. maddesinde ikinci alacaklılar toplanmasında konkordato teklifi hususunda bir görüşme yapılacak olması durumunda toplantıya ilişkin davet yazısında bu durumun da bildirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. İİK m.309/1'e göre ise:

“İflâsına hükmedilmiş olan bir borçlu konkordato talep ederse veya bu borçlunun alacaklılarından biri konkordato işlemlerinin başlatılmasını isterse, iflâs idaresi, görüşüyle beraber ikinci alacaklılar toplanmasında veya daha sonra müzakere edilmek üzere alacaklılara bu talebi bildirir.”

İflas idaresinin yapacağı ilanda, iflas dosyası ve konkordato teklifini toplantıdan on gün önce görebilecekleri belirtilir (İİK m.292/II) ve ilan bir sureti alacaklılara tebliğ edilir (İİK m.237/II).

Konkordato teklifinin ikinci alacaklılar toplanmasından sonra yapılması yahut toplantıya ilişkin ilandan sonra yapıp ikinci alacaklılar toplantısında görüşülmemesi halinde İİK 240.maddesi uyarınca iflas idaresi, konkordatoya ilişkin teklifin müzakere edilmesi amacıyla alacaklıların yeniden toplanması amacıyla davet yapabilir.

İİK 302.maddesi uyarınca iflas içi konkordato ancak:

“kaydedilmiş olan alacaklıların ve alacakların yarısını veya kaydedilmiş olan alacaklıların dörtte birini ve alacakların üçte ikisini aşan bir çoğunluk tarafından imza edilmiş ise kabul edilmiş sayılır. Oylamada sadece konkordato projesinden etkilenen alacaklılar oy kullanabilir. 206'ncı maddenin birinci sırasında yazılı

³¹⁵ Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 519.; Doktrindeki bir görüşe göre, bu düzenleme İİK m.309/III'teki paraya çevirme işlemlerinin ertelenmesine ilişkin zorunluluğun kabulüyle gereksiz hale gelmiştir. Birinci alacaklılar toplantısının bu konuda bir takdir yetkisi kalmamıştır. Birinci alacaklılar toplantısı sadece satış işlemlerini tatil edebilmeli, iflas dairesi tarafından, alacaklıların incelenmesi ve sıra cetvelinin düzenlenmesi işlemlerine devam edilmelidir.

Bkz., Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.547-548.”

³¹⁶ Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 519.

imtiyazlı alacakların alacaklıları ve borçlunun eşi ve çocuğu ile kendisinin ve evlilik bağı ortadan kalkmış olsa dahi eşinin anası, babası ve kardeşi alacak ve alacaklı çoğunluğunun hesabında dikkate alınmaz. Rehinle temin edilmiş olan alacaklar, 298 inci madde uyarınca takdir edilen kıymet sonucunda teminatsız kaldıkları kısım için hesaba katılırlar. Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır.”

Belirtmek gerekir ki, iflas içi konkordatoda konkordato mühleti verilmez; zira iflas kararından sonra, müflis aleyhine yeni bir takip yapılamayacağı gibi başlamış bulunan takipler de durmuş ve borçlunun iflas kararı nedeniyle tasarruf yetkisi sınırlanmıştır³¹⁷. Bir diğer ifadeyle konkordato mühletinin verilmesine ilişkin sonuçlar gerçekleşmiş olmakla, konkordato mühleti verilmesine gerek kalmamıştır³¹⁸.

İflas içi konkordatoda konkordato komiserinin de tayin edilmeyeceğini ve mevzuatın komisere tanımış olduğu görevlerin iflas idaresi tarafından yerine getirileceğini de ifade etmek gerekir³¹⁹. Ayrıca iflas içi konkordatoda iflas dışı konkordatodaki gibi borçlu konkordato projesi tanzim ederek konkordato teklifiyle birlikte iflas idaresine sunmalıdır; ancak bu halde iflas dışı konkordatoda olduğu gibi teklif ekine bilanço ve defter tutmaya tabi olan şahıslarda defterlerin durumunu gösteren bir cetvel eklemek zorunlu değildir: zira bu halde tüm belgeler iflasın açılmış olması sebebiyle iflas idaresinin elindedir³²⁰.

Müflisin, iflas idaresi aracılığı ile ikinci alacaklılar toplantısına, bu toplantı yapılmış ise daha sonraki alacaklılar toplantısına ilettiği konkordato teklifi,

³¹⁷ Uyar, **a.g.e.**, s.131.

³¹⁸ Konuralp, **a.g.e.**, s. 132.

³¹⁹ Uyar, **a.g.e.**, s.131.; Bu aşamada denetim ve gözetim yükümlülüğü iflas idaresi tarafından yapıldığından kanunda komiser atanmasına yer verilmemiştir. Bkz. Ulukapı, **a.g.e.**, s.36.; İflas içi konkordatoda iflas dışı konkordatodan farklı olarak konkordato mühleti yoktur ve konkordato komiseri tayin edilmez. İflas içi konkordatoda borçluya takiplerden korunması amacıyla bir mühlet verilmez. Zira borçlu hakkında iflasa karar verilmiş ve tüm malvarlığı iflas masasına dahil olmuştur. İflas tasfiyesi sırasında zaten müflise karşı, rehinin paraya çevrilmesi dışında takip yapılamamaktadır (İİK m.184-194). İflas sebebiyle müflisin masaya giren mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanmış durumdadır. Bkz., Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.547-548.; Öztekin/Budak/Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 515.

³²⁰ Ulukapı, **a.g.e.**, s. 35-36.

alacaklılar toplantısında müzakere edilip kabul edildiği takdirde, iflas içi konkordato akdedilmiş olur³²¹.

(2) Konkordatonun Mahkemede İncelenmesi ve Tasdiki Şartları

Konkordatoya ilişkin kararın iflas idaresine bildirilir ve konkordatonun mahkeme tarafından tasdik edilmemesi durumunda İİK 309/3 maddesi uyarınca paraya çevirmenin durmasına dair karar kendiliğinden ortadan kalkar ve iflas idaresi tarafından tasfiye işlemlerine devam edilir³²².

İkinci alacaklılar toplantısının konkordatoyu kabulü hakkındaki karar, iflas idaresi tarafından dosyayla birlikte iflas kararını veren ticaret mahkemesine tasdik talebiyle sunulur. Ticaret mahkemesi konkordatonun tasdiki için gereken şartların varlığını inceler ve şartların oluştuğu kanaatine varırsa konkordatoyu tasdik eder³²³.

Belirtmek gerekir ki, konkordato tasdiki şartları 7101 sayılı değişiklik ile madde 305'e alınmıştır. Buna göre borçlunun kaynakları ile orantılı bir ödeme teklifinde bulunması gerekir (İİK m.309/II; m.298/I). Maddenin yeni hali İİK m.305/1, b'dir³²⁴. Buna göre: *"teklif edilen tutarın borçlunun kaynakları ile orantılı olması (bu kapsamda mahkeme, borçlunun beklenen haklarının dikkate alınıp alınmayacağını ve alınacaksa ne oranda dikkate alınacağını da takdir eder) gerekir."* Örneğin, borçluya miras yoluyla geçebilecek haklar, tasarrufun iptali davasının kazanılması durumunda elde edebileceği tutar, ticaret mahkemesi tarafından hesaba katılacaktır³²⁵. Borçlunun ödeme teklifinin varlığıyla orantılı olup olmadığı konusu uygulamada aktif pasif dengesi olarak ifade edilmekte olup bu dengenin oluşup oluşmadığı, aktifin pasife bölünmesi sonucu ortaya çıkan orana göre anlaşılır³²⁶.

Konkordatonun tasdik edilmesinin diğer bir şartı ise İİK m.305/1,a maddesinde tayin edilmiştir. Bu düzenlemeye göre konkordatonun tasdiki için:

³²¹ Muşul, **İcra**, C.II, s.1551.

³²² Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 520.

³²³ Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.549.

³²⁴ Bir görüşe göre, a bendi mevcutken, bu bent içerisinde yer alan şartların b bendinde de düzenlenmesi yerinde olmamıştır. Bkz., Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.130.

³²⁵ Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.130.

³²⁶ Sümer Altay/Ali Eskiocak, **Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku**, İstanbul, 2018, Vedat, s.179.

“Adi konkordatoda teklif edilen tutarın, borçlunun iflâsı hâlinde alacaklıların eline geçebilecek muhtemel miktardan fazla olacağıının anlaşılması; malvarlığının terki suretiyle konkordatoda paraya çevirme hâlinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişi tarafından teklif edilen tutarın iflâs yoluyla tasfiye hâlinde elde edilebilecek bedelden fazla olacağıının anlaşılması gerekir.”

İİK m.305/1, c maddesi ile tayin edilen diğer bir şart ise yukarıda da belirtildiği üzere konkordatoya ilişkin projenin İİK m.302’de tayin edilen çoğunluk tarafından kabul edilmesidir³²⁷.

İİK m.305/1, d maddesi uyarınca:

“206’ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesinin ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifasının, alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe yeterli teminata³²⁸ bağlanmış olması (302’nci maddenin altıncı fıkrası kıyasen uygulanır).”

İflas içi konkordatoda teminat şartını müflisin yerine getirmesi gerekir. Ancak müflisin iflas sebebiyle masa malları üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlandığı bir ortamda teminat göstermesine ilişkin kaidenin ne şekilde yerine getirileceği hususu bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu problemin üçüncü kişiler tarafından borçlu adına gösterilecek teminat ile yahut konkordato alacaklılarının tümünün açık vazgeçme beyanları ile borçluyu teminat gösterme yükümlülüğünden kurtarmalarıyla çözülebilecektir³²⁹. Ancak iflas içi konkordatonun amacı iflasın kaldırılmasını sağlamak olması ve bunda alacaklının da borçlunun da kamunun da menfaati olduğuna göre iflas idaresinin de teminat şartının yerine getirilmesi noktasında borçluya yardımcı olması isabetli olacaktır³³⁰. 7101 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önce borçlunun kayıtlı olan tüm adi alacaklar yönünden yüzde konkordatosunda tayin edilen yüzde oranında; vade konkordatosunda tamamı oranında; imtiyazlı alacaklıların ise tamamı oranında

³²⁷ “Konkordato projesinin Kanunda öngörülen çoğunlukla kabul edilmiş bulunması mevcut düzenlemedekinin aksine, açıkça konkordatonun tasdik şartlarından birisi olarak sayılmaktadır.” Bkz., Hükümet Tasarısı Gerekçesi.

³²⁹ Tanrıver/Deynekli, **a.g.e.**, s.130-131; Albayrak,, **a.g.e.**, s.87.

³³⁰ Tanrıver/Deynekli, **a.g.e.**, s.130-131; Albayrak,, **a.g.e.**, s.87.

teminat göstermesi zorunluydu³³¹. Yeni yapılan düzenlemede ise teminat koşulu korunmakta ancak İİK m.305/1, d maddesinde birtakım şartlara tabi tutulmaktadır³³².

Konkordatonun tasdiki için gereken bir diğer bir şart ise İİK m.305/1,e ‘de tayin edilmiştir. Buna göre:

“Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama giderleri ile konkordatonun tasdiki durumunda alacaklılara ödenmesi kararlaştırılan para üzerinden alınması gereken harcin, tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması.” Bir diğer şarttır.

Önemle belirtmek gerekir ki, konkordatonun tasdiki için borçlunun dürüst olması³³³ şartına İİK m.305’te yer verilmemiştir³³⁴. 7101 sayılı Kanunun kabul edilmesinden sonra da dürüstlük kuralının bir şart olarak aranması yerinde olacaktır. Zira 4949 sayılı kanunla adi konkordato borçlusunun dürüst olma koşulu kaldırılmış gözükmekteyse de yeni düzenlemede de, dürüstlük koşulu ayrıca kanunda düzenlenmemiş olsa da, konkordatonun tasdiki sürecinde, borçlunun dürüst davranmış olması gerekir. İİK m.308/f uyarınca kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun tamamen feshini tüm alacaklıların isteyebileceği belirtilmiştir. Bu sebeple, tasdike ilişkin talebi inceleyen mahkemenin, konkordato sürecinde

³³¹ Uyar, **a.g.e.**, s.97.

³³² Uyar, **a.g.e.**, s.97. Bkz., Hükümet Tasarısı Gerekçesi: *“Tasdik şartı olan teminat yeniden düzenlenmiştir. Konkordatonun başarılı bir iyileştirme aracı olması önünde büyük bir engel olarak görülen ve doktrinde eleştirilen, konkordato işlemlerinin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla teminat gösterilmesinden vazgeçilmektedir. Böylece, borçlunun büyük bir teminat yükü ile karşı karşıya kalmasının önlenmesi ve projenin daha kolay gerçekleşmesinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ancak teminat şartından bütünüyle vazgeçilmemekte; teminat, 206’ncı maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklıların alacaklarının tam olarak ödenmesi ve mühlet içinde komiserin izniyle akdedilmiş borçların ifası bakımından (alacaklı bundan açıkça vazgeçmedikçe) korunmaktadır. Öte yandan, çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan bir vadeye tâbi alacaklıların oylamaya katılmaları halinde, bunların teminat gösterip göstermeyeceğine de mahkeme tarafından karar verilecektir. İsviçre İcra ve İflâs Kanununun 306’ncı maddesinin ikinci fıkrasında 2013 yılında aynı yönde değişiklik yapılmıştır.”*

³³³ “Konkordatoda Dürüstlük Kavramı” hakkında ayrıntılı bilgi için bkz, Süha Tanrıver, **Konkordatonun Tasdiki Şartı Olarak Dürüstlük Koşulu**, bkz., BATİDER, 1994, C: XVII, S:4, s:65 vd.

³³⁴ Konkordatonun tasdiki için dürüstlük şartını öngören İİK.mad.298/I-1 hükmü, 4949 sayılı Kanun ile kaldırılmıştı. Buna rağmen doktrinde İİK m308/f ile kötü niyetle saklanan konkordatonun tamamen feshine ilişkin yasal düzenlemenin korunması sebebiyle- “konkordatonun tasdiki aşamasında ‘dürüstlük koşulunun gözetilmesi gerektiği” belirtilmiştir. Bkz., Uyar, **a.g.e.**, s.99; Kuru, **El Kitabı**, s:1490; Kale, **Konkordato**, s:48 vd.,81 vd.; Süha Tanrıver, **4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Adi Konkordato ile İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi**, bkz., TBBD, Mart-Nisan/2004, S:51, s:87.

dürüstlikle bağdaşmayan ve gelecekte konkordatonun tamamen feshine sebep olabilecek davranış ve açıklamaları kendiliğinden dikkate alması gerekir³³⁵.

Doktrindeki bir görüşe göre, İsviçre hukukunda bulunan adi konkordatonun tasdiki için pay sahiplerinin borçlu şirketin iyileşmesi için uygun bir miktarda ödeme yapmış olmaları şartının kanunumuzda yer almaması, pay sahiplerinin alacaklılar gibi fedakârlık yapmalarının sağlanmaması bir eksiklik teşkil eder³³⁶.

Müflis hakkındaki iflasın kaldırılması talep etmesi karşısında iflas idaresinin satış gibi önemli birtakım tasarruflar yapması müflis yönünden telafisi güç zararlara neden olabileceğinden bu durumda iflas idaresinin müflisin malvarlığını azaltıcı işlemlerinin, iflasın kaldırılması talebinin sonuçlanmasına kadar durdurulabilmesi uygun olacaktır. Ancak İcra ve İflas Kanunu düzenlemelerinde iflas idaresinin böyle bir imkânı olmadığını görmekteyiz. Doktrinde iflas idaresinin tasfiyeye ilişkin işlemlerden biri olan durdurması yahut satışa yönelik işlemleri başlamaması şikâyet sebebi oluşturacağı ifade edilmiştir³³⁷.

Doktrindeki bir görüşe göre, iflasın kaldırılması talebini inceleyen ticaret mahkemesinin sunulan belgelerden iflasın kaldırılması sebeplerinin mevcut olduğunun ilk bakışta anlaşılması durumunda, iflas idaresini de dinledikten sonra, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki düzenlemelere uygun olarak ihtiyati tedbir yoluyla satış işlemlerinin durdurulmasına karar verebilmesi gerekir³³⁸.

İİK m. 304 uyarınca konkordatoyu inceleyecek olan ticaret mahkemesi kararını "kısa bir zamanda vermek" durumundadır. Belirtmek gerekir ki, HMK m.382'de konkordatonun tasdiki bir çekişmesiz yargı işi olarak sayılmıştır. HMK m.385'e uyarınca çekişmesiz işlerine, niteliklerine uygun düştüğü oranda, basit yargılama usulü tatbik edilir. Yargıtay'ın bir kararına göre³³⁹:

"konkordatonun tasdiki talebine ilişkin incelemenin gerçekleştirilmesi sırasında mahkemenin yapacağı yargısal faaliyet, niteliği itibariyle kural olarak çekişmesiz yargı faaliyetidir. Ancak bu durum, konkordatonun tasdikine ilişkin inceleme sırasında herhangi bir itirazın gerçekleşmemiş olması durumunda söz konusu olur. Buna karşılık, konkordatonun tasdikine ilişkin incelemenin gerçekleştirilmesi

³³⁵ Altay/Eskiocak, **a.g.e.**, s.278; Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.172 vd.

³³⁶ Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.133; Sarısözen, **a.g.e.**, s.171.

³³⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.141.

³³⁸ Kuru, **İcra**, IV, s.3385; Albayrak, **a.g.e.**, s.141; Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

³³⁹ Y. 19. HD. T. 2.3.2000 E. 2000/904 K. 2000/1573 (Kazancı Bilişim-İçtihat Bilgi Bankası).

sırasında, tasdik şartlarının bulunmadığı yönünde itirazlar olmuşsa bu durumda yapılacak olan yargısal faaliyet çekişmesiz yargılama faaliyeti değil, çekişmeli yargılama faaliyetidir³⁴⁰.”

Konkordatonun tasdiki prosedüründe, mahkemenin vakıaları kendiliğinden araştırmadığı; ancak ilgililer tarafından getirdiği vakıaların tespit edildiği, sınırlı bir resen araştırma ilkesi uygulanır³⁴¹.

İflas idaresi, konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesine rağmen ticaret mahkemesinden iflasın kaldırılmasını istemezse, bu halde müflis şikâyet yoluna başvurma hakkına sahiptir³⁴².

5-Konkordatonun Tasdiki Kararının Etkisi

İİK 309.maddesi gereği:

“Konkordato hakkında verilen karar iflâs idaresine bildirilir. Konkordatonun tasdiki kararının kesinleşmesi üzerine iflâs idaresi iflâsa hükmeden mahkemeden iflâsın kaldırılmasını ister.”

İflas içi konkordatonun tasdik edilmiş olması, iflasın kaldırılmasını gerektirirse de tek başına bu hal kendiliğinden iflasın kaldırılması sonucunu doğurmaz³⁴³. Diğer bir ifadeyle iflas içi konkordatonun tasdikine ilişkin kararlar birlikte iflas kendiliğinden kalkmamakta ve bu hususta ayrıca bir mahkeme kararına ihtiyaç duyulmaktadır³⁴⁴.

İsviçre’de konkordatoyu konkordato makamı tasdik eder ve bu kararı iflâs idaresine bildirir ve İflâs idaresi de bu bildiri üzerine mahkemeden iflâsın kaldırılmasını istemek zorundadır³⁴⁵. Hukukumuzdaki kural, konkordatoyu tasdik eden merci ile iflasa karar veren mahkemenin ayrı olduğu İsviçre sistemi için önem arz eder³⁴⁶. Doktrindeki bir görüşe göre Türk hukuk sisteminde de faydasız formaliteyi ve gecikmeyi engellemek için iflas idaresinin konkordatonun tasdiki ile

³⁴⁰ Kale, **Konkordato**, s.45.

³⁴¹ Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.174.

³⁴² Kuru, **El Kitabı**, s. 1181.

³⁴³ Y 19 HD., 25.03.1999 T., 1999/ 1998 E., 1999/ 6220 K. Necmeddin Berkin; **İflas**, İstanbul, 1972, s.397; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.114.

³⁴⁴ Y. 19. HD, E.1999/1854, K.1999/2062, T.25.3.1999, bkz. Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.114.; Öztekin/Budak/ Yüksel/ Yeşilova, **a.g.e.**, s. 520

³⁴⁵ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.114.

³⁴⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.88.

aynı zamanda iflasın kaldırılmasını da talep etmesi ve iki kararın da ticaret mahkemesi tarafından aynı sürede verilmesi mümkün olmalıdır³⁴⁷.

İflas idaresinin İİK 182.maddesi uyarınca iflasın kaldırılmasını talep edebilmesi için konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmiş olması gerekir³⁴⁸.

İflasın kaldırılmasına karara verecek olan ticaret mahkemesinin İİK 305.maddesinde tayin edilmiş olan konkordatonun tasdiki şartlarının tekrardan incelemesi mümkün değildir³⁴⁹. Konkordatonun tasdikine dair mahkeme kararı ilan edilmez; ancak İİK m.166/3 çerçevesinde iflasın kaldırılması hususuna ilişkin yapılacak ilan da bunun yerine geçecektir.

İflas içi konkordatosu tasdik edilerek hakkındaki iflas kaldırılan borçlu, konkordato kapsamındaki borçlarını, tasdik edilen konkordatodaki koşullara göre ödemekle yükümlüdür. İflas içi konkordatonun hükümleri tasdik kararıyla değil, bu tasdik esas alınarak verilen iflasın kaldırılması kararıyla yürürlüğe girer³⁵⁰.

Doktrinde bir görüş, konkordatonun tasdikine ilişkin kararın ve bu kararı takiben verilen iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi beklenmeden iflas idaresinin, İİK m.252³⁵¹ kıyasla, masada mevcut bulunan parayı konkordatoda tayin edilen oranda alacaklılar arasında paylaştırmasının yerinde olacağı ifade edilmiştir³⁵². Katıldığım ve aksi yönde olan görüşe göre iflas idaresinin böyle bir paylaşım yapmaması gerekir³⁵³. Zira açık kanun maddesi uyarınca iflas ancak konkordatonun

³⁴⁷ Kuru, **El Kitabı**, s.1330; Ergun Önen, **İflastan Sonra Konkordato**, Batıder 1976, C.VIII, s.77-111, s.91-92; Belgesay, **a.g.e.**, s.291.

³⁴⁸ Y.19. HD, 18.06.1996 T., 1996/2643 E., 1996/ 6238 K.; 06.02.1995 T., 1996/11876 E., 1996/961 K.; Y.11 HD., 28.05.1990 T., 1990/3162 E., 1990/3420 K.; 28.10.1991 T., 1991/ 4730 E., 1991/5689 K. Bkz. Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s. 2518.

³⁴⁹ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.106.

³⁵⁰ Hacizlerin konkordatonun tasdiki düşeceğine dair İİK m. 304 hükmü burada uygulama alanı bulmaz. Çünkü, iflasın açılmasıyla duran takipler, bu kararın kesinleşmesiyle zaten düşmüştür. Bkz., Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.550; Pekcanitez/Erdönmez, **a.g.e.**, s.217-218.

³⁵¹ İflas tasfiyesinin bitirilmesi bazı malların satışının uzun sürmesi nedeniyle gecikecekse veya sıra cetvelinin kesinleşmesi sıra cetveline itiraz davalarının ya da masa ile ilgili bütün davaların uzaması nedeniyle gecikecekse, iflas idaresi geçici dağıtma çerçevesinde malların satılmasını yahut davaların sona ermesini beklemeksizin masaya girmiş bulunan paraları alacaklılara dağıtabilir: Buna geçici dağıtma denir. Geçici dağıtma yapılabilmesi için sıra cetvelinin düzenlenmesi ve sıra cetveline itiraz süresinin geçmesi gerekir ancak sıra cetvelinin kesinleşmesi şart değildir. Bkz., Konuralp, **a.g.e.**, s.120.

³⁵² Kuru, **El Kitabı**, s.1333.

³⁵³ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2519; Albayrak, **a.g.e.**, s.88-89

tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesi ile kaldırılabilir. Hal böyle iken iflas idaresinin ödeme yapması durumunda telafi güç zararlar meydana gelebilir³⁵⁴.

Mahkemenin iflasın kaldırılmasına karar vermesi ile birlikte konkordato projesi uygulamaya girecek ve böylece müflis hiç iflas etmemiş gibi olacak ve müflis sıfatı da ortadan kalkacaktır³⁵⁵.

6-Konkordatonun Feshi ve Bu Durumun İflasın Kaldırılmasına Tesiri

Konkordato dürüst olan borçluları korumak amacıyla getirilmiş bir kurumdur³⁵⁶. Borçlunun dürüstlüğü uymayan hareketlerde bulunarak konkordatoyu alacaklılara kabul ettirmek suretiyle mahkemeye tasdik ettirdiği hallerde bu kötü niyetli hareketten haberdar olan alacaklılara konkordatonun tamamen feshi imkânı tanınmıştır³⁵⁷. Bunun haricinde alacaklıya konkordatoyu tasdik eden mahkemeye müracaat ederek kendisi hakkındaki konkordatoyu da feshetme imkânı verilmiştir.

Konkordatonun tasdikine istinaden iflasın kaldırılmasına karar verildikten sonra tasdik edilen konkordatonun herhangi bir nedenle feshedilmesinin sonuçları doktrinde tartışma konusu olmuştur. İİK m.182'ye göre kaldırılan iflas halinin tekrar doğup doğmayacağının irdelenmesi gerekir³⁵⁸.

(1) Konkordatonun Kısmen Feshi

Belirtmek gerekir ki, konkordatonun feshi iki türdür. Birincisi konkordatonun bir alacaklı bakımından feshi diğeri ise, tüm alacaklılar bakımından feshidir. Konkordatonun kısmen feshine ilişkin düzenlemeye yer veren İİK m.308/e'ye göre: *“Kendisine karşı konkordato projesi uyarınca ifada bulunulmayan her alacaklı konkordato uyarınca kazanmış olduğu yeni hakları muhafaza etmekle birlikte konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir.”*

³⁵⁴ Albayrak, **a.g.e**, s.88-89.

³⁵⁵ Öztekin/Budak/ Yüksel/Yeşilova, **a.g.e.**, s. 520.

³⁵⁶ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e**, s.3206.

³⁵⁷ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e**, s.3206.

³⁵⁸ Karşlı, **a.g.e**, s.529.

Bu halde mahkeme, yaptığı inceleme sonucunda şartların var olduğunu tespit ettiği takdirde sadece talepte bulunan alacaklı yönünden konkordatonun feshine karar verir. Ancak bu karar ile İİK m.182 çerçevesinde kaldırılan iflas haline dönülmesi gibi bir durumu söz konusu olmaz³⁵⁹. İflasın kaldırılması kararının kesinleşmesini takiben iflas durumuna mahkeme hükmü olmaksızın kendiliğinden dönülmesi gibi bir durum söz konusu değildir³⁶⁰. Bu halde alacaklı, borçlunun yeniden iflas etmesini isterse alacağı için icra veya iflas yoluyla takip yapabilir³⁶¹. Ancak bu takipler sonucunda mahkeme tarafından borçlunun tekrardan iflasına karar verebilir³⁶². Bu halde müflisin konkordatoyu feshettiren alacaklıya karşı iflas öncesindeki şart ve miktar ile sorumlu olması gibi bir durum meydana gelir.

(2) Konkordatonun Tamamen Feshi

İİK m.308/f’de ise bütün alacaklılar için konkordatonun feshi düzenlenmiştir. Bu durumun iflasın kaldırılmasına etkisini ayrıca tartışmak gerekir.

İİK m.308/f’ye göre: *“Her alacaklı, kötü niyetle sakatlanmış konkordatonun feshini tasdik kararını vermiş olan mahkemeden isteyebilir.”* Buradaki kötü niyetten kasıt borçlunun dürüstlükle bağdaşmayan davranışları ve hileli işlemleriyle alacaklıları zarara sokma iradesidir³⁶³.

Bu noktada önemle ifade etmek gerekir ki borçlunun dürüstlük kuralına uymayan halleri konkordatonun sonucuna etki etmese dahi konkordatonun tamamen feshi sonucunu doğurur³⁶⁴.

Bir alacaklının talebiyle konkordatonun tamamen feshine karar verilmesi durumunda fesih yalnızca talep eden alacaklı yönünden değil, tüm alacaklılar yönünden sonuç doğurur³⁶⁵. Bu görüş kabul edilmediğinde bile, en azından konkordatonun feshine ve borçlu hakkında yeniden iflas karar verilmesine ilişkin taleplerin birlikte yapılabileceğini kabul etmek hem alacaklıların menfaatleri

³⁵⁹ Ansay, **a.g.e**, s.353.; Ulukapı, **a.g.e**, s.262

³⁶⁰ Ulukapı, **a.g.e**, s.262; Albayrak, **a.g.e**, s.91.

³⁶¹ Ulukapı, **a.g.e**, s.262.

³⁶² Albayrak, **a.g.e**, s.91.

³⁶³ Albayrak, **a.g.e**, s.118.

³⁶⁴ Altay, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku**, C.2, s. 1166.; Ulukapı, **a.g.e**, s.243;

³⁶⁵ Kuru, **İcra**, C.IV, s.3848; Gönen Eriş, **Uygulamalı İflas ve Konkordato Hukuku**, Ankara, 1991, s.915; Enver **a.g.e**, s.180.

açısından hem de zaman ve emekten tasarruf bakımından yerinde olacaktır³⁶⁶. Diğer bir görüşe göre ise feshi talep eden alacaklının bu yönde bir talebi dahi olmasa dahi mahkemenin fesih kararıyla beraber iflasın kaldırılmasına ilişkin kararını da geri aldığından kendiliğinden (re 'sen) kararında belirtebilmelidir³⁶⁷.

İflas içi konkordatonun feshi üzerine doğacak hukuki durum ile ilgili olarak doktrinde tartışmalar mevcuttur. Bir görüş³⁶⁸, iflas içi konkordatonun feshiyle beraber iflas durumuna, ekstra hiçbir işleme gerek olmaksızın, geri döneceğini ve borçlu hakkındaki tasfiyenin kaldığı yerden devam edeceğini savunmaktadır. Bir diğer ifadeyle bu halde iflasın kaldırılması kararının geri alındığına dair bir karara ve yeni bir iflas idaresi teşekkülü amacıyla alacaklıları toplantıya davete gerek yoktur³⁶⁹. Zira bu halde iflas idaresi de görevine kaldığı yerden devam eder.

Katıldığım aksi yöndeki görüşe göre ise³⁷⁰ konkordatonun tamamen feshi durumunda, konkordatonun tasdiki sebebiyle kalkan iflas kendiliğinden geri gelmez ve bu halde borçlunun iflas ettirilebilmesi için yeni bir iflas talebinde bulunulması zaruret arz eder. Ayrıca konkordatonun tasdik edilmesini takiben iflasın kaldırılmasına karar verilmesinden sonra bir mahkeme kararı olmaksızın iflas haline kendiliğinden de dönülemez³⁷¹. Mahkeme, konkordatonun feshine sadece konkordatonun feshine ilişkin sebepleri inceleme suretiyle karar verir. Dolayısıyla yalnızca konkordatonun feshine ilişkin kararlar iflas haline dönülmez.

³⁶⁶ Kuru, **İcra**, C.IV, s.3873

³⁶⁷ Altay, **a.g.e**, s.1216.

³⁶⁸ Kuru, **İcra** C.IV, s.3873; İlhan E. Postacıoğlu, **Konkordato**, İstanbul, 1965, s.157.; Altay, **Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku**, s.1216.

³⁶⁹ Kuru, **İcra** C.IV, s.3873.

³⁷⁰ Berkin, **a.g.e**, s.590; Arar, **a.g.e**, s.338.

³⁷¹ Albayrak, **a.g.e**, s.93.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İFLASIN KALDIRILMASI KARARI, KARARIN SONUÇLARI VE ÖZEL ANLAMDA İFLASIN KALDIRILMASI

I-İflasın Kaldırılması Kararı ve Karara Karşı Kanun Yolları

A- İflasın Kaldırılması için İflas Kararının Kesinleşmesine Gerek Olup Olmadığı Hususu

İflasın kaldırılması için iflas kararının kesinleşmesinin gerektiği hususunda yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Ayrıca İİK m.164’de:

“İflâs kararına karşı kanun yoluna başvurulması, iflâsın ilânına ve masanın teşkiline mâni değildir. Yalnız ikinci alacaklılar toplantısı, iflâs kararı kesinleşmedikçe yapılamaz.”

hükmüne yer verilmiş; ancak iflasın kaldırılmasının talep edilmeyeceği hususunda yasal bir düzenlemeye yer verilmemektedir³⁷².

Doktrinde iflasın iflas kararı kesinleşmeden de kaldırılabilceğini savunanlar olduğu gibi³⁷³, aksini savunan görüşler de olmuştur³⁷⁴. Yargıtay’ın bu konuda iki görüşü de benimseyen farklı kararları bulunmaktadır³⁷⁵.

İflasın kaldırılmasına alacak iddialarının iflas masasına kaydı için kanunda öngörülen sürenin bitmesinden itibaren iflasın kapanmasına kadar karar verilebilir. Bu nedenle iflasın kaldırılmasına karar verilebilmesi için iflas kararının kesinleşmiş olması gerekmemektedir³⁷⁶. Konuya ilişkin olarak Yargıtay tarafından verilen bir kararda³⁷⁷:

“İflas hükmü tefhim edildikten, yani iflasın açılması kararından sonra, iflas hükmü kesinleşmiş olsun veya olmasın, iflasın kaldırılması ve borçlunun serbestçe tasarruf yetkisini kullanması sadetinde mallarının kendisine bırakılabilmesi, bütün alacaklıların isteklerini geri aldıklarına dair beyanname vermelerine veya teknil

³⁷² Albayrak, **a.g.e.**, s.102-103.

³⁷³ Berkin, **a.g.e.**, s.402; Üstündağ, **a.g.e.**, s.56; Albayrak, **a.g.e.**, s.102.

³⁷⁴ Kuru, **Ders Kitabı**, s. 480; Kuru, **El Kitabı**, s.1178, dn.2; Altay, C.I, s.624.

³⁷⁵ YHGK, 6.4.1983 T., 963/335; 12. HD, 16.4.1987, 9343/5432, bkz., Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2520 dn.46 ve 47.

³⁷⁶ Kesinleşmeye gerek yoktur. YHGK 6.4.1983 T., E.1983/12-963, K.1983/335, bkz., YKD, Haziran 1984-6, s.829-834.; Kesinleşmeye gerek vardır. Y.12 HD., 16.04.1987 T., 1987/ 9343 E., 1987/ 5432 K.

³⁷⁷ YHGK 6.4.1983 T., E.1983/12-963, K.1983/335 K.

alacakların ödendiğini kanıtlayan bir belge ibrazına ya da konkordatosunun tasdik kararının varlığına bağlıdır. İflasın Kaldırılması başlığını taşıyan, İİK'nin 182. maddesi hükmünün gereği budur.”

hükmüne yer verilerek iflasın kaldırılması konusunda karar verilebilmesi için iflasın kesinleşmesi gerekmediği hususuna dikkate çekilmiştir. İflas kararı, iflasın açılmasına ve masanın kurulmasına ve alacaklıların alacaklarını masaya kaydettirmesine engel değildir.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 16.04.1987 T.,1987/9343 E. ve 1987/5432 K. sayılı kararında³⁷⁸ ise:

“Davacı 1985/64 E. sayılı dosya içeriğinde iflasına karar verilmesini istemiş ve evrak üzerinde İİK 178.maddesi uyarınca hakkında iflas kararı verilmiştir. Bu kararın tebliğ edilmediği ve henüz kesinleşmediği ortadadır. Bu sefer abu kişi 1986/46 sayılı dosya üzerinden iflasın kaldırılmasını talep etmiştir. Bu halde mahkeme tarafından öncelikle 1985/ 64 sayılı dosyadan verilmiş olan iflas kararının tebliği sağlanmalı ve iflas kararının kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak, aynı kanunun 166.maddesi somutunda işlem yapılmasını temin etmeli ve tüm bunlardan sonra dava ve talep hakkında bir sonuca gitmelidir.”

şeklinde aksi yönde bir görüş içtihat edilmiştir.

Kanaatimce iflasın kaldırılmasının ancak alacak hakkındaki taleplerin kaydı amacıyla kanunda tayin edilen sürelerden sonra karar verilebileceği yönündeki İİK'nın amir 182. hükmünden de kesinleşmesinin gerekli olmadığı manası ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı'na katıldığımı ifade etmek isterim.

B-İflasın Kaldırılması Kararı

Ticaret Mahkemesi İİK 182.maddesinde tarif edilen üç sebep yönünden şartların gerçekleşip gerçekleşmediği hususun şekli³⁷⁹ bir inceleme yapar ve buna

³⁷⁸ Bkz. Talih Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, Bilge Yayınevi, C.10, İİK171-264, 2009, 3.bs., s.15805-6

³⁷⁹ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e**, s.2519.

göre kararını tesis eder ve karar gerekçesinde iflasın hangi sebeple kaldırıldığını açıklar³⁸⁰.

İflasın kaldırılması talepli dilekçede davalı gösterilmez; dava hasımsız açılır³⁸¹. Mahkeme iflasın kaldırılması talebini HMK 382/2-f/3 maddesi uyarınca çekişmesiz yargı³⁸² usulüne göre inceleyerek gerekli gördüğü takdirde müflis ve alacaklıları duruşmaya çağırarak suretiyle dinler³⁸³. Bu noktada mahkemenin iflas idaresinin de görüşüne başvurması isabetli olacaktır³⁸⁴. Ticaret Mahkemesi tarafından bu talep basit yargılama usulü çerçevesinde incelenir³⁸⁵.

İflasın kaldırılması talebi sonucunda mahkeme tarafından iki şekilde karar verilebilir. Bu kararlar iflasın kaldırılması talebinin kabulü (iflasın kaldırılması kararı) ve iflasın kaldırılması talebinin reddidir. Mahkeme iflasın kaldırılması şartlarının mevcut olduğunu tespit ederse talebi kabul eder; şartlarda eksiklik bulunmaktaysa talebi reddeder³⁸⁶ ve kararında gerekçesini belirtir.

Uygulamada ticaret mahkemesi tarafından iflasın kaldırılması şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği hususunda inceleme yapıp rapor vermek üzere bilirkişi görevlendirdiği gözlemlenmektedir³⁸⁷. İflasın kaldırılması şartları gerçekleşmemiş ise, ticaret mahkemesi iflasın kaldırılması talebinin reddine karar verir. Çekişmesiz yargı işinde verilen karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyeceğinden, iflasın kaldırılması şartlarının daha sonra oluşması halinde, iflasın kaldırılması yeniden talep edilebilir³⁸⁸.

İİK 182.maddesi uyarınca İflasın kaldırılması şartları gerçekleştiği takdirde iflasa karar veren ticaret mahkemesi müflis hakkında iflasın kaldırılmasına ve borçlunun serbestçe tasarrufu amacıyla mallarının kendisine iadesine karar verir (İİK

³⁸⁰ Albayrak, **a.g.e.**, s.113.

³⁸¹ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2519.

³⁸² İflasın kaldırılması, talep edildiğinde mahkeme tarafından bu talep İİK 182. maddesinde belirtilen şartlar çerçevesinde inceleneceğinden ve ayrıca bu prosedüre basit yargılama usulü tatbik edileceğinden ihtilafın çözümü gibi bir durum söz konusu olmaması ve iflasın kaldırılmasını isteyen taraftan başka bir taraf da bulunmaması sebebiyle çekişmesiz yargı işidir.

³⁸³ Kuru, **Ders Kitabı**, s. 481.

³⁸⁴ Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.526.

³⁸⁵ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.399.

³⁸⁶ Örneğin alacağın itfa edilmemiş olması, alacaklının iflasın kaldırılması hususunda rızasının bulunmaması, yazılı belgelerdeki imzaların gerçeğe uygun düşmemesi veya alacaklıların iflasın kaldırılmasına kayıtlı şartlı rıza göstermeleri halinde iflasın kaldırılması talebi reddedilir. Bkz. Albayrak, **a.g.e.**, s.113.

³⁸⁷ Muşul, **Konkordato**, s. 164.

³⁸⁸ Muşul, **a.g.e.**, s.1552.; **Konkordato**, s.164

m.182/1). Ayrıca mahkeme tüm alacaklıların taleplerini geri alıp almadığı veya tekmil alacakların itfa edilip edilmediği noktasında bir şüpheyeye düşerse dilediği alacaklıları çağırarak dinleyebilir; ayrıca mahkemenin iflas idaresini de dinlemesi ve gerekli izahatı almasının uygun olacağı da ifade edilmelidir³⁸⁹.

Mahkeme müflisin ileri sürdüğü belgelerin, tüm alacaklıların taleplerini geri alıp almadığını veya bütün alacakların itfa edilip edilmediği ve iflâsın kaldırılması için diğer gerekli şartların mevcut olup olmadığını inceler³⁹⁰. Ancak biraz önce de ifade ettiğimiz üzere mahkemenin konkordatonun usulüne uygun olarak tasdik edilip edilmediğini inceleme yetkisi bulunmamaktadır³⁹¹. Eksiklikleri gördüğü durumda, mahkeme müflisin dikkatini çeker ve bu eksikliklerin giderilmesi için bir süre vererek yargılamayı erteler ve tayin edilen sürede eksiklikler gideremezse ya da tamamlanamayacak eksiklikler mevcutsa iflasın kaldırılması talebi reddedilir; müflis gerekli şartları sağlayarak daha sonra tekrar iflâsın kaldırılmasını talep edebilir³⁹².

İİK 166/son maddesi uyarınca iflasın kaldırılmasının da iflas kararı gibi ilan edileceği ifade edilmiştir. Bu ilan kararın kesinleşmesinden sonra yapılır³⁹³. Buna göre ticaret mahkemesi, iflasın kaldırılması kararını iflas dairesine (adi tasfiyede iflas idaresine) bildirir. İflas dairesi, iflasın kaldırıldığını, kararın kesinleşmesinden sonra İİK m.166'da belirtilen şekilde ilan eder ve iflasın açıldığının bildirildiği yerlere iflasın kaldırıldığını da bildirir (İİK m.182/son ve İİK m.166/son). Mezkûr kanun maddesi uyarınca:

“Daire, kararı kendiliğinden ve derhal tapuya, ticaret sicil memurluğuna, gümrük ve posta idarelerine, Türkiye Bankalar Birliğine, mahalli ticaret odalarına, sanayi odalarına, taşınır kıymet borsalarına, Sermaye Piyasası Kuruluna ve diğer lazım gelenlere bildirir. Daire, ayrıca kararı, karar tarihinde, tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile birlikte iflas edenin muamele merkezinin bulunduğu yerdeki bir gazetede ve Ticaret Sicili Gazetesinde ilan eder. Tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetenin yayınlandığı yer aynı zamanda muamele merkezi ise mahalli gazetede ilan yapılmaz.”

³⁸⁹Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.** s.434.

³⁹⁰ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.104.

³⁹¹Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.** s.2520; Albayrak, **a.g.e.** s.112.

³⁹² Pekcanitez, **a.g.e.** s.104.

³⁹³ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617.

İflasın kaldırılmasının ilanına ilişkin detaylar İcra ve İflas Kanunu Yönetmeliği m.55'te düzenlenmiştir. Buna göre:

“İcra ve İflas Kanununun 182’nci maddesine göre iflâsın kaldırılmasına ilişkin ilânda, iflâs dosya numarası; müflisin adı, soyadı ve adresi ile iflâsın kaldırılması kararının hangi mahkeme tarafından verildiği; kararın tarih ve sayısı ile özeti yazılır.”

İlânda iflâsın kaldırılması nedenlerinin açıklanması da yerinde olacaktır³⁹⁴. İflâsın kaldırıldığına dair kararı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile ilan ettirilebilir. Bu ilan Resmî Gazete ile de yapılabilir. Bunların dışında bir gazete ile ilan yapılmak istenirse Basın ilan Kurumuna başvurmak gerekir³⁹⁵. Ticaret Sicili Yönetmeliği m.136’ya göre:

“(1) İflas halinde, iflas dairesi tarafından iflas işlemlerine ilişkin olarak aşağıdaki olgular müdürlüğe bildirilir:..(c) iflasın kaldırıldığı.. (2) İflas dairesinin bildirim üzerine, müdürlük iflasa ilişkin olguları gecikmeksizin resen tescil eder. İflas masasında hiç malın bulunmaması nedeniyle tasfiyenin tatil edilmesinin veya iflasın kaldırılmasının, iflas dairesince bildirilmesi üzerine, müdürlük iflası gösteren kaydı resen siler ve bu yeni durumu tescil eder.”

Bu konuyla ilgili bir diğer hüküm Ticaret Sicili Yönetmeliği m.137’de bulunur. Buna göre:

“(2) İflasın ertelenmesine veya iflasın kaldırılmasına karar verilmişse aşağıdaki olgular tescil edilir: a) İflasın ertelendiği veya kaldırıldığı. b) Karar tarihi. c) Ticaret şirketlerinin ticaret unvanında “Tasfiye halinde” ibaresinin kaldırıldığı.”

Mezkûr madde uyarınca iflasın kaldırılmasına karar verildiğinde, iflasın kaldırıldığı, karar tarihi ve ticaret şirketlerinde ticaret unvanında “Tasfiye halinde” ibaresinin kaldırıldığı tescil edilir.

Kanunun 166. maddesinde yer alan “diğer lazım gelene yerlere” ibaresi ile kararın bildirileceği yerlerin sınırlı sayıda olmadığına dikkate çekilmiştir.

³⁹⁴ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.105.

³⁹⁵ Kuru, **Konkordato**, s.87; Pekcanitez, **a.g.e**, s.106.

C-İflasın Kaldırılması Kararına Karşı Kanun Yolları

1-Kanun Yolu Kavramı

Mahkemelerin her türlü kararlarına (ara karar, nihai karar) karşı başvurulabilecek imkânlar genel olarak hukuki çaredir³⁹⁶. Hukuki çareler³⁹⁷ üst başlığı altında yer alan kanun yolları ise sadece nihai kararlara karşı başvurulabilen, aktarıcı ve erteleyici etkilere sahip hukuki çareler anlamına gelmektedir³⁹⁸. Erteleyici etki gereği nihai karara karşı kanun yoluna başvurulmasıyla birlikte hükmün şekli anlamda kesinleşmesi önlenmiş olur³⁹⁹. Kanun yolu incelemesinin bir üst mahkemece yapılmasına ise aktarıcı etki denir⁴⁰⁰. Usul hukukumuzda asıl olan da kanun yolunun aktarıcı etkiyi haiz olmasıdır. Bu şekilde alt derecedeki mahkemesinin kararı, bir başka mahkemenin hakim ya da hakimleri tarafından incelenir ve bu durum taraflar bakımından da bir güvence oluşturmaktadır⁴⁰¹.

Kanun yollarına ilişkin kısaca bilgi verdikten sonra konunun iflasın kaldırılması kurumuyla olan ilişkisine değinmek yerinde olacaktır. İİK 182/2. maddesinde 02.03.2005 tarihli 5311 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Daire Kanunun 14.maddesi ile yapılan değişiklik:

“İflâsın kaldırılmasına, alacak hakkındaki taleplerin kaydı için muayyen müddetin bitmesinden iflâsın kapanmasına kadar karar verilir. İflâsın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir. İstinaf ve temyiz incelemeleri, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.”

³⁹⁶ Nevhis Deren Yıldırım, ‘**Kanun yollarına Dair Bazı Düşünceler**’, Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları Toplantısı VI, İzmir/Çeşme, 19-20 Ekim 2007, TBB Yayınları, Ankara, 2008, s.3.vd., s.8.

³⁹⁷ Hukukî çare: “hukukî başvuru yollarının, denetim ve gözden geçirme anlamındaki daha teknik karşılığıdır. Geniş anlamda hukukî çare, tüm kararlara karşı başvuru yolunu içerirken; özellikle hukukumuzdaki düzenleme hâllerine bakıldığında, dar anlamda hukukî çare, kanun yolu dışında kalan tüm başvuru yolları olarak kabul edilebilir.” Bkz., Muhammet Özkes, Pekcanitez Usul, **Medeni Usul Hukuku**, 15. bs., İstanbul, 2017, C.III, s.2155-2156.

³⁹⁸ Yavuz Alangoya / M. Kamil Yıldırım / Nevhis Deren-Yıldırım, **Medeni Usul Hukuku Esasları**, 7. bs., İstanbul, 2009, s.445, Deren Yıldırım, **a.g.e.**, s.8, Karşlı, **a.g.e.**, s.774, Pekcanitez/Atalay/Özkes, **a.g.e.**, s.869.

³⁹⁹ Özkes, Pekcanitez Usul C.III, s.2158. Bu konuda ayrıca bkz., Bu konuda bkz. Arslan, **Yargılamanın Yenilenmesi**, 9-10; Konuralp, **İstinafin Yeri**, s. 35; Akkaya, **İstinaf**, s. 57 vd.

⁴⁰⁰ Pekcanitez/Atalay/Özkes, **a.g.e.**, s.869.

⁴⁰¹ Özkes, Pekcanitez Usul C.III, s.2158. Bu konuda ayrıca bkz. Arslan, **Yargılamanın Yenilenmesi**, 9-10; Konuralp, **İstinafin Yeri**, s. 36; Akkaya, **İstinaf**, s. 61.

2-İstinaf

İstinaf mahkemeleri, 20 Temmuz 2016'da göreve başlamıştır⁴⁰². Bu nedenle yürürlükte olan istinafa ilişkin hükümlerin uygulama alanı bulmaya başladığını söyleyebiliriz.

HMK Geçici 3/2. maddesi uyarınca:

“Bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, kesinleşinceye kadar 1086 sayılı Kanunun 26/9/2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki 427 ilâ 454'üncü madde hükümlerinin uygulanmasına devam olunur. Bu kararlara ilişkin dosyalar bölge adliye mahkemelerine gönderilemez.”

hükmünü havidir. Dolayısıyla istinaf mahkemeleri göreve başlamadan önce uygulanan temyize ve karar düzeltmeye dair hükümler uygulama alanı bulacaktır.

İstinaf mahkemeleri göreve başladığına göre istinafin tanımını yapmak yerinde olacaktır. İstinaf⁴⁰³, ilk derece mahkemesinin kesinleşmemiş olan nihai kararlarına karşı müracaat edilen, maddi ve hukuki denetimin birlikte yapıldığı, dar ve teknik anlamda kanun yolu olup erteleyici ve aktarıcı etkiye sahiptir⁴⁰⁴. Ülkemizde dar anlamda istinaf yolunun kabul edilme nedeni, davaların uzamasının önüne geçmek istenilmesinden kaynaklanmaktadır; bu yöntem ile yargılamanın maddi gerçeği ortaya çıkarmaya yönelmiş amacı ile makul sürede sona ermesine ilkesinin dengelenmek istendiğini söyleyebiliriz⁴⁰⁵.

İstinaf kanun yolu Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 341 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. İstinaf kanun yoluna ilişkin genel hükümler bu kanunda bulunmaktadır. HMK m.341 uyarınca miktar veya değeri 4440 Türk lirasını geçmeyen malvarlığı davalarına ilişkin kararlar kesindir.

⁴⁰² RG 7.11.2015 sayı 29525.

⁴⁰³ İstinafin amacı ilk derece mahkemesi kararlarının denetlenerek somut olay adaletinin gerçekleştirilmesi olup somut olayda uyuşmazlığın çözülmesi tali niteliktedir⁴⁰³. İstinaf kanun yoluna hem çekişmesiz yargıda hem de çekişmeli yargıda verilen nihai kararlara karşı başvurulabilir Bkz. Pekcanitez/Atalay/Özkes, **a.g.e.**, s.879.

⁴⁰⁴ Tolga Akkaya, **Medeni Usul Hukukunda İstinaf**, Yetkin, Ankara, 2009, s.363. Bölge adliye mahkemeleri, salt ikinci derece olay mahkemesi değil, daha ziyade kanun yolu ve tali olay derecesi olarak yapılandırılmıştır. Bkz., Akkaya, **a.g.e.**, s.364.

⁴⁰⁵ Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.588.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda istinaf sebepleri bakımından bir sınırlama yapılmamıştır; çünkü istinaf kanun yolunda somut olaya göre duruşma da yapılarak ve işin esasına girilerek inceleme yapılması söz konusu olacaktır. Bu nedenle usul ve esas yönünden yargılamayı etkileyen hususlar istinaf sebebi oluşturur⁴⁰⁶. HMK m.355'e göre, sadece kamu düzenine aykırılık halleri, bölge adliye mahkemesi tarafından re 'sen gözetilir. Kamu düzeni kavramının içine öncelikle dava şartları girer⁴⁰⁷.

İcra ve İflas Kanunu'nda icra mahkemesinde verilen kararlara karşı başvurulmuş istinaf kanun yoluna ilişkin özel hükümler mevcuttur. Ancak iflasın kaldırılması yargılamasında görevli mahkeme ticaret mahkemesi olduğundan bu hükümler geçerli olmayacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, genel mahkemelerce icra takibi ile bağlantılı davalarda verilen kararlar da Hukuk Muhakemeleri Kanununun istinaf hükümlerine tabidir.

İstinaf kanun yoluna başvurma süresi HMK m.345'te ilamın usulen tarafların her birine tebliğinden itibaren iki hafta olarak belirlenmiş olsa da devamında özel kanun hükümleri saklı tutulmuştur. Bu ibareye uygun olarak İİK m.182'de süreye ilişkin özel bir hüküm mevcuttur. Buna göre, iflas kaldırılması hakkında ticaret mahkemesince verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.

Asıl olarak istinaf kanun yoluna müracaat etme hakkına sahip olanlar davanın tarafları ve çekişmesiz yargı işlerinin ilgilileridir⁴⁰⁸. İflasın kaldırılması daha önce belirttiğimiz üzere bir çekişmesiz yargı işidir. İflasın kaldırılması kararına karşı kanun yoluna başvurabilecek şahıslar alacaklılardır. Alacaklılar iflasın kaldırılması kararının doğru olmadığı iddiasıyla kanun yoluna başvuracaklardır; zira iflasın kaldırılması kararı müflisin lehinedir⁴⁰⁹. Örnek olarak, müflisin mahkemeye sunduğu belgedeki imzaya itiraz eden ve imzanın kendisine ait olduğuna karar verilen alacaklının, iflâsın kaldırılması kararına karşı istinaf kanun yoluna başvurmakta hukuki menfaati vardır.

⁴⁰⁶ Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.880.

⁴⁰⁷ Arslan; Yılmaz; Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.596.

⁴⁰⁸ Akkaya, **a.g.e.**, s.364.

⁴⁰⁹ Karslı, **a.g.e.**, s.530; Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.411; Kuru, **Konkordato**, s. 360, dn. 17; Belgesay, **a.g.e.**, s. 351; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.105. Aksi görüş için bkz., Gürdoğan, **İflas**, s. 65, dn. 170.

Burada alacaklıların maddi anlamda ilgili olduklarını söylemek mümkündür; zira alacaklılar çekişmesiz yargılama sonucunda verilecek karardan etkilenirler. İflasın kaldırılması kararı müflisin lehine olduğundan, bu karara karşı istinaf yoluna başvurmada hukuki yararı yoktur. Belirtmek gerekir ki, karar kişinin lehine olmasına rağmen, gerekçesi bakımından tarafın istinaf yoluna başvurmakta yararı söz konusu olabilir⁴¹⁰.

İflasın kaldırılmasının reddi halinde müflisin istinaf kanun yoluna başvurup başvuramayacağı doktrinde tartışılmıştır. Buna göre bir görüşe göre iflâsın kaldırılması hakkındaki talebin reddine ilişkin karara karşı alacaklı istinaf yoluna başvuramaz; iflâsın kaldırılmasının reddi kararına karşı müflis istinaf yoluna başvurabilir⁴¹¹. Diğer görüşe göre ise İİK m.182’de talebin reddi veya kabul kararı denilmediği ve iflasın kaldırılması hakkında verilen kararın tebliği denildiği için, iflasın kaldırılması kararı hakkında alacaklılar tarafından kanun yoluna başvurulabilecek; ancak iflasın kaldırılması talebinin reddi kararına karşı borçlu tarafından kanun yoluna başvurulamayacaktır ⁴¹² . Kanaatimce hak arama özgürlüğünün bir gereği olarak bu halde borçlunun da kanun yoluna başvurma hakkının var olduğu kabul edilmelidir.

İstinaf incelemesi sonucunda, bölge adliye mahkemesinin farklı şekillerde karar verebilmesi mümkündür. İlk olarak: “*İncelenen mahkeme kararının usul veya esas yönünden hukuka uygun olduğu anlaşıldığı takdirde başvurunun esastan reddine*” karar verir (HMK m.353/b-1). Duruşma yapılmasına gerek olmayan usuli hataların mevcut olduğu madde 353/1-a’da 6 bent halinde belirtilen durumlarda⁴¹³,

⁴¹⁰ Pekcanitez; Atalay; Özkes, **a.g.e.**, s.880.

⁴¹¹ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.105.; Karşlı, **a.g.e.**, s. 530; Pekcanitez; Atalay; Özkes, **a.g.e.**, s.434.

⁴¹² Karşlı, **a.g.e.**, s.530.

⁴¹³ “Ön inceleme sonunda dosyada eksiklik bulunmadığı anlaşılsa;

a) Aşağıdaki durumlarda bölge adliye mahkemesi, esası incelemeden kararın kaldırılmasına ve davanın yeniden görülmesi için dosyanın kararı veren mahkemeye veya kendi yargı çevresinde uygun göreceği başka bir yer mahkemesine ya da görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesine duruşma yapmadan kesin olarak karar verir:

1) Davaya bakması yasak olan hâkimin karar vermiş olması.

2) İleri sürülen haklı ret talebine rağmen reddedilen hâkimin davaya bakmış olması.

3) Mahkemenin görevli ve yetkili olmasına rağmen görevsizlik veya yetkisizlik kararı vermiş olması veya mahkemenin görevli ya da yetkili olmamasına rağmen davaya bakmış bulunması veyahut mahkemenin bölge adliye mahkemesinin yargı çevresi dışında kalması.

4) Diğer dava şartlarına aykırılık bulunması.

5) Mahkemece usule aykırı olarak davanın veya karşı davanın açılmamış sayılmasına, davaların birleştirilmesine veya ayrılmasına, merci tayinine karar verilmiş olması.

bölge adliye mahkemesi ilk derece mahkemesinin kararını kaldırır ve dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verir.

Özellikle ilk derece mahkemesi tarafından davanın reddine ilişkin karar verilen hallerde, bu kararın hukuka uygun bulunmayarak istinaf gerekçelerinin yerinde görülmesi durumunda ise bölge adliye mahkemesi tarafından ilk derece mahkemesince verilen karar kaldırılır ve bu halde davanın kısmen yahut tamamen kabulü kararı verilebilir⁴¹⁴.

Eğer ilk derece mahkemesi, davanın kabulü yönünde karar vermişse, istinaf sebepleri çerçevesinde bu karar doğru bulunmazsa, bölge adliye mahkemesi esasa girerek ilk derece mahkemesinin vermiş olduğu kararını kaldırarak davanın reddine karar verebilir.

3- Temyiz

Temyiz, kural olarak bölge adliye mahkemelerinde verilen kararların hukuka uygunluk denetimi yapıldığı bir olağan kanun yoludur⁴¹⁵. Temyiz incelemesinde daha önce ileri sürülmemiş olan yeni vakıalar ile delillerin ileri sürülmesi mümkün olmayıp, tahkikat yapılmamaktadır⁴¹⁶. HMK m.361/1 uyarınca:

“(1) Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerinden verilen temyizi kabil nihai kararlar ile hakem kararlarının iptali talebi üzerine verilen kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde temyiz yoluna başvurulabilir.”

HMK m.373/1 uyarınca ise:

“Yargıtay ilgili dairesinin tamamen veya kısmen bozma kararı, başvurunun bölge adliye mahkemesi tarafından esastan reddi kararına ilişkin ise bölge adliye mahkemesi kararı kaldırılarak dosya, kararı veren ilk derece mahkemesine veya uygun görülecek diğer bir ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge adliye mahkemesine gönderilir.”

Bu halde dosyanın kendisine gönderildiği ilk derece mahkemesi tarafından tesis edilecek karara karşı istinaf değil; temyiz kanun yoluna müracaat edilecektir.

6) Mahkemece, tarafların davanın esasıyla ilgili olarak gösterdikleri delillerin hiçbir toplanmadan veya gösterilen deliller hiç değerlendirilmeden karar verilmiş olması” (HMK m.353/1-a).

⁴¹⁴Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.893; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.600.

⁴¹⁵Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.895; Arslan/Yılmaz/Taşpınar Ayvaz, **a.g.e.**, s.602.

⁴¹⁶Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.895.

HMK m.362’de temyiz edilemeyen kararlar belirtilmiştir. Bunların içinde çekişmesiz yargı işlerinde verilen kararlar da bulunmaktadır. Ancak aşağıda göreceğimiz üzere, bir çekişmesiz yargı işi olan iflasın kaldırılmasına ilişkin istinaf mahkemesi kararı temyiz edilebilir. Zira İcra ve İflas Kanunu’nda bu konuya ilişkin özel bir hüküm bulunmaktadır. Bu husus yerinde olmuştur, zira iflasın kaldırılması kurumunun hem borçlu hem de alacaklılar açısından önemli sonuçları vardır ve Yargıtay denetiminden geçmesi kanaatimce isabetlidir.

HMK m.371’de bozma sebepleri sayılmıştır. Buna göre:

“Yargıtay, aşağıda belirtilen sebeplerden dolayı gerekçe göstererek temyiz olunan kararı kısmen veya tamamen bozar: a) Hukukun veya taraflar arasındaki sözleşmenin yanlış uygulanmış olması. b) Dava şartlarına aykırılık bulunması. c) Taraflardan birinin davasını ispat için dayandığı delillerin kanuni bir sebep olmaksızın kabul edilmemesi. ç) Karara etki eden yargılama hatası veya eksiklikleri bulunması.”

HMK m.369 uyarınca ise:

“Yargıtay, tarafların ileri sürdükleri temyiz sebepleriyle bağlı olmayıp, kanunun açık hükmüne aykırı gördüğü diğer hususları da inceleyebilir.”

Zira istinaf incelemesinde ilk derecenin bir yönüyle devamı olarak vakıa incelemesi de yapılır, tarafın talebi haricinde (kamu düzenine ilişkin olan hususlar hariç olmak üzere) bir inceleme yapılması söz konusu değildir⁴¹⁷.

İcra ve İflas Kanunu’nda, istinaf mahkemesi hukuk dairelerinin, icra mahkemesi kararlarının istinaf incelemesi sonucunda verdiği kararlarının temyizi için özel hükümler bulunmaktadır. Ancak bu hükümler, sadece istinaf mahkemesi hukuk dairelerinin, icra mahkemesi kararlarının istinaf incelemesi sonucunda vermiş olduğu kararlar içindir⁴¹⁸. Ancak önemle belirtmek gerekir ki, iflasın kaldırılması kararı hakkındaki istinaf mahkemesi kararlarının temyizi, İcra ve İflas Kanunu’na göre değil, genel temyiz hükümlerine göre yapılacaktır⁴¹⁹. Zira iflasın kaldırılması kararı ticaret mahkemesi tarafından verilmektedir.

⁴¹⁷ Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.899.

⁴¹⁸ Kuru, **İstinaf**, s.462.

⁴¹⁹ Kuru, **a.g.e.**, s.462.

Bununla birlikte, iflasın kaldırılmasına ilişkin istinaf yargılaması sonucunda verilen kararın temyizine dair İcra ve İflas Kanunu'nda bir özel hüküm bulunmaktadır. İİK m.182/2 uyarınca:

“İflâsın kaldırılması hakkında verilen hükme karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.”

Temyiz kanun yolu sonucunda müflis aleyhine bir karar ortaya çıkabilir. Böyle bir durum olması halinde müflisin bu süre içerisinde temyiz yoluna başvurması mümkündür. Bunun dışında kararın maddi anlamda ilgili olan alacaklılar aleyhine olması halinde, alacaklılar temyiz yoluna başvurabileceklerdir. Daha önce belirttiğimiz gibi burada önemli olan husus temyiz yoluna başvuran kişilerin bu konuda hukuki yararları bulunmasıdır.

Bozmaya uyma ve direnme hususuna ilişkin olarak HMK m.373'te şu şekilde düzenleme yapılmıştır:

“(1) Yargıtay ilgili dairesinin tamamen veya kısmen bozma kararı, başvurunun bölge adliye mahkemesi tarafından esastan reddi kararına ilişkin ise bölge adliye mahkemesi kararı kaldırılarak dosya, kararı veren ilk derece mahkemesine veya uygun görülecek diğer bir ilk derece mahkemesine, kararın bir örneği de bölge adliye mahkemesine gönderilir. (2) Bölge adliye mahkemesinin düzelterek veya yeniden esas hakkında verdiği karar Yargıtay'ca tamamen veya kısmen bozulduğu takdirde dosya, kararı veren bölge adliye mahkemesi veya uygun görülen diğer bir bölge adliye mahkemesine gönderilir. (3) Bölge adliye mahkemesi, 344'üncü madde uyarınca peşin alınmış olan gideri kullanmak suretiyle, kendiliğinden tarafları duruşmaya davet edip dinledikten sonra Yargıtay'ın bozma kararına uyulup uyulmayacağına karar verir. (4) Yargıtay'ın bozma kararı üzerine ilk derece mahkemesince bozmaya uygun olarak karar verildiği takdirde, bu karara karşı temyiz yoluna başvurulabilir. (5) İlk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesi kararında direnirse, bu kararın temyiz edilmesi durumunda inceleme, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunca yapılır. (6) Hukuk Genel Kurulunun verdiği karara uymak zorunludur.”

4-Yargılamanın Yenilenmesi

Yargılamanın yenilenmesi, belirli bir ağırlığa ulaşmış hata ve eksiklikler neticesinde verilmiş olan kararın kesinleşmesinden sonra kararın kaldırılmasını sağlayan ve hukuk devleti anlayışı ile yargıya güvenin neticesini teşkil eden olağan üstü bir kanun yoludur⁴²⁰.

Daha önceki bölümlerde ifade ettiğimiz üzere, iflasın kaldırılması yargılaması bir çekişmesiz yargı işidir. Çekişmesiz yargıda verilen kararlar, maddi anlamda kesin hüküm⁴²¹ teşkil etmedikleri için, bu kararlara karşı yargılamanın yenilenmesi yoluna başvurulmaz. Zira HMK m.375'deki sebeplerden birinin mevcut olması durumunda, çekişmesiz yargıda verilen kararın sonradan haksız görülmesi veya sonradan meydana gelen değişiklikler sebebiyle, değiştirilmesini istemek mümkündür⁴²². Ancak önemle belirtmek gerekir ki, çekişmesiz yargı işinin çekişmeli yargıya dönüşmesi durumunda, bu karar maddi anlamda kesin hüküm teşkil edecek ve bu nedenle de karara karşı yargılamanın yenilenmesine başvurulabilecektir.⁴²³

II-İflasın Kaldırılmasının Sonuçları

A-Genel Olarak

İflasın kaldırılması ile beraber iflasın açılmasına bağlı tüm sonuçlar ortadan kalkar ve müflis sanki hiç iflas etmemiş gibi bir netice meydana gelir⁴²⁴. İflas kararının borçlu, alacaklılar ve kamu hukuku bakımından çeşitli sonuçları bulunmaktadır. İflas kararı ile ortaya çıkan bu sonuçların iflasın kaldırılması kararı ile akıbetinin ne olacağını bu bölümde irdedeceğiz.

⁴²⁰ Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.921.

⁴²¹ “Bir davaya ait şekli anlamda kesinleşmiş olan hükmün, diğer bir davada maddi anlamda kesin hüküm oluşturabilmesi için, her iki davanın taraflarının, dava sebeplerinin ve ilk davanın hükmü fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması gerekir.” (HMK m.303/1).

⁴²² Kuru, **Usul**, s.721; Pekcanitez/Atalay/Özekes, **a.g.e.**, s.921.

⁴²³ Kuru, **Usul**, s.721.

⁴²⁴ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617.

B- İflasın Kaldırılması Kararının Borçlu Üzerindeki Etkileri

1-Borçlunun Tasarruf Yetkisini Yeniden Elde Etmesi

Öncelikle belirtmek gerekir ki, müflis iflas etmekle hak ve fiil ehliyetini kaybetmiş olmaz⁴²⁵. Buna bağlı olarak müflis, iflasın açılması ile taraf ve dava ehliyetini de yitirmemekte, ancak masaya giren mallara ilişkin davalarda dava takip yetkisini kaybetmektedir⁴²⁶.

İflasın açılmasıyla kanun hükmü gereği kendiliğinden iflas masası oluşur. İflas masasının en iyi şekilde idare edilmesinde ve alacaklıların alacaklarını en fazla şekilde almalarında müflisin hukuki menfaati vardır⁴²⁷. Zira alacaklılar, alacaklarını aldıkları oranda müflis borcundan kurtulacak ve tasfiyede bütün alacakların elde edilmesi durumunda, İİK m.182'ye göre müflisin iflasın kaldırılmasını talep ederek iflasın sonuçlarından kurtulabilmesi mümkün olacaktır⁴²⁸.

İflas masasına dahil olan mal ve haklar üzerinde müflisin sona eren tasarruf yetkisi, iflasın kaldırılmasıyla geri gelir⁴²⁹. İflasın kaldırılmasına karar veren ticaret mahkemesi, borçlunun serbestçe tasarrufta bulunabilmesi için mallarının kendisine geri verilmesine de karar verir⁴³⁰.

⁴²⁵ Bu husus gerçek kişi müflisler içindir. Tüzel kişiler ise iflas ise infisah ederler, iflas tasfiyesinin son bulması ile bu infisah kesinleşir; iflasın kapanması ile tüzel kişilerin hak ve fiil ehliyeti de son bulur. Bkz., Kuru, **Ders Kitabı**, s.412; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.412. İnfisah kendiliğinden ortadan kalmak anlamına gelmektedir. Bkz. Yılmaz, **Hukuk Sözlüğü**, s. 557. İnfisah ile anlatılmak istenen tüzel kişiliğin kendiliğinden ortadan kalkmasıdır.

⁴²⁶ “İflasın açılması ile birlikte müflisin davayı takip yetkisi sona erer ve iflas masasını ilgilendiren davalarda iflas idaresi davayı takip yetkisine sahip olur.” Bkz., Karşı, **Usul**, s. 290. İflâs idaresi, iflâs masasını ilgilendiren davalarda görevinden ötürü taraftır. Bu yönde bkz. Nevhis Deren-Yıldırım, **Kesin Hükmün Subjektif Sınırları**, İstanbul, 1995, s.19 vd.; İflâs idaresinin iflâs masasını ilgilendiren davalarda taraf olduğu yönünde bkz. 2. HD, 21.01.1991, 10319/729 (YKD 1991/6, s. 840); 13. HD, 19.11.1987, 4906/5633 (YKD 1989/3, s. 376-377). İflâs idaresinin iflâs masasının temsilcisi olduğu yönünde bkz. Yılmaz E., **İdare**, Ankara 1976, s. 51. Aynı yönde bkz. “İflas idaresi üyelerinin hepsi birden, iflâs idaresini meydana getirirler. Bu yüzden, iflâs idaresi üyeleri iflâs masasını oluştururlar ve masayı müştereken temsil ederler.” HGK, 29.02.2011, 17-770/108 (yayınlanmamıştır); 13. HD, 15.11.2001, 9425/9721 (YKD 2002/4, s. 544); bkz., Hakan Pekcanitez/Hülya Taş Korkmaz: Pekcanitez Usul, **Medeni Usul Hukuku**, 15. Bs., İstanbul, 2017, s.547.

⁴²⁷ Yılmaz, **Şerh**, s.987.

⁴²⁸ Yılmaz, **Şerh**, s.987.

⁴²⁹ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.399.

⁴³⁰ Muşul, **a.g.e.**, s.1547; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.508.

2- İflasın Kaldırılmasının İflas İdaresinin İşlemlerine Etkisi

İflas kararının verilmesinden sonra önemli bir aktör haline gelen iflas idaresi hakkında kısaca bilgi vermekte fayda vardır. İflas idaresi masanın kanuni temsilcisi olarak masanın idaresi ve tasfiye amacıyla gereken tüm işlemlerde masayı temsil eder ve bu bağlamda tasfiye için lüzumlu davaları açmak ve açılmış davaları takip ederek, sözleşmeler imzalamak suretiyle tasfiyeyle ilgili işlemlerde görev alır⁴³¹.

İflasın kaldırılması kararıyla iflas idaresinin ve alacaklılar toplanmasının görevi sona erer⁴³². Yargıtay da iflasın kaldırılması ile birlikte iflas idaresinin görevinin sona ereceğini içtihat etmiştir⁴³³.

İflasın kaldırılması ile birlikte görevi sona eren iflas idaresi tarafından tasfiye aşamasında yapılan işlemler, yürütülen davalar ile sıra cetveli sebebiyle kabul ettiği iddialar müflisi bağlamayacak, müflisin tasarruf yetkisinin tekrardan kazanması nedeniyle iflas idaresi tarafından müflisin malvarlığına ilişkin haklarla ilgili yapılan işlemelerin devamına yönelik irade müflise geçecektir⁴³⁴. Önemle ifade etmek gerekir ki, henüz tasfiye edilmemiş mallar iflasın kaldırılması kararıyla birlikte borçluya geri verilir; malların eski müflise iadesinden sonra, müflis bu mallar üzerinde serbestçe tasarruf edebilir⁴³⁵.

İflasın kaldırılması halinde iflas idaresinin yapmış olduğu tasarruf işlemlerinin akıbeti hakkında İcra ve İflas Kanunu'nda açık bir düzenlenme bulunmamaktadır; ancak doktrinde iflas idaresinin iflasın kaldırılmasına kadar iflas yaptığı işlemlerin geçerli olduğu ve bu konuda kazanılmış hakların korunması gerektiği ifade edilmektedir⁴³⁶. Diğer ifadeyle iflasın kaldırılması kararı ile birlikte iflasın hukuki geçerliliği tartışmaya açılmaz⁴³⁷ ve müflisin tasarruf yetkisini geri kazanmış olması tasarruf işlemi ile elde edilen hakların ihlaline imkân vermez⁴³⁸. Bu

⁴³¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.138.

⁴³² Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.508; Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413; 12. HD, 4.10, 1984, 5909/9996, bkz., Uyar/Uyar/Uyar., **a.g.e.**, s.2521 dn.59.

⁴³³ Y. 12 HD., 04.10.1984 T., 1984/ 5909 E., 1984/9996 K.

⁴³⁴ Albayrak, **a.g.e.**, s. 138.

⁴³⁵ Berkin, **İflas**, s.398; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.108.

⁴³⁶ İflasın açılması ile iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi arasındaki sürede tasfiyeye işlemlerin yapılması sebebiyle iflas kararı hiç verilmemişçesine bir durum meydana gelmez. Ahmet Başözen, **Müflisin Tasarruf Yetkisi**, Ankara, 2005, s.231- 232.

⁴³⁷ Üstündağ, **a.g.e.**, s.60.

⁴³⁸ Kuru, **İcra IV**, S.3380.

sebeple iflasın açılması ile kaldırılması arasındaki sürede iflas idaresi tarafından yapılan tasarruf işlemlerinin idarenin tasarruf yetkisine güvenmiş karşı taraf açısından korunması gerekir⁴³⁹. Örnek olarak, iflas idaresinin üçüncü kişiye satış bedelini masaya aldığı mal, iflasın kaldırılması halinde üçüncü kişiden geri istenemez⁴⁴⁰. Ancak bu durumda bu malın satış bedeli alacaklılara değil, borçluya verilir⁴⁴¹. Bir diğer deyişle, iflâs idaresi tarafından masaya giren mallar hakkında yapılan ve gerçekleşen hukuki işlemler geçerli olup, hükümsüz hale gelmez⁴⁴². İflas idaresi tarafından yapılan tamamlanmış satış işlemlerinin geçerliliğini korumaktadır; ancak müflisin hakkındaki iflasın kaldırılmasının talep edilmesine rağmen iflas idaresinin tasarruf işlemlerine devam etmesi müflis yönünden telafisi mümkün olmayan zararlara neden olabilir⁴⁴³. İşte bu sebeple iflasın kaldırılmasının müflis tarafından talep olunduğu bu durumlarda iflas idaresinin müflisin malvarlığını azaltan nitelikteki işlemlerinin bu husustaki talebin akıbeti belli olana kadar durdurulması uygun olacaktır; ancak kanunlara göre iflas idaresine verilmiş böyle bir görev yoktur⁴⁴⁴. Doktrindeki bir görüşe göre, iflasın kaldırılması hususundaki talebi inceleyen ticaret mahkemesinin iflasın kaldırılmasına ilişkin şartlarının mevcut olduğunu ilk başta verilen belgelerden anlaması halinde, iflas idaresini de dinleyerek Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki düzenlemelere uygun olarak ihtiyati tedbir yolu ile satışın durdurulmasına karar verebilmesi gerekir⁴⁴⁵.

Müflis tarafından iflasın kaldırılmasının talep edildiği hallerde iflas idaresinin satış işlemlerini durdurma yetkisi yoksa da bu hususta ikinci alacaklılar toplanmasında karar verilip verilemeyeceği konusuna değinmek yerinde olacaktır. Doktrindeki bir görüşe göre İİK m.240 hükmü uyarınca yapılacak yeni bir alacaklılar

⁴³⁹ Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617; Başözen, **a.g.e.** s.231-233. Örneğin iflasın açılmasından sonra müflis tarafından fabrika ve benzeri yerler bir üçüncü kişiye devredilirse, bu halde iflas idaresi İİK 191.maddesi uyarınca işlemin hükümsüzlüğünü ileriye sürerse, yapılan ilk tasarruf işleminin geçersiz sayılması nedeniyle bu halde İİK 185/4.maddesine istinaden iflas idaresi tarafından tasarruf konusunun satışı ve buna ilişkin işlemler yapılır. Bu halde masa mallarının müflisten ziyade iflas idaresi tarafından tasfiyeye tabi tutulması gerekir. O sebeple bu aşamada müflis ile işlem yapandan ziyade iflas idaresi ile yapılan işlemlerin geçerliliğine yönelik güvenin daha fazla korumaya değer olduğunun kabulü gerekir.

⁴⁴⁰ Muşul, **a.g.e.** s.1547.

⁴⁴¹ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.** s.506; Kuru, **a.g.e.** s.481; Gürdoğan, İflas, s.66; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.108.

⁴⁴² Pekcanitez, **a.g.e.** s.107.

⁴⁴³ Albayrak, **a.g.e.**, s. 141.

⁴⁴⁴ Albayrak, **a.g.e.**, s. 141.

⁴⁴⁵ Kuru, **İcra IV**, s.3385; Albayrak, **a.g.e.** s.141; Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

toplantısında dahi satışın durdurulmasına karar verilebileceği ifade edilmiştir⁴⁴⁶. Zira müflis tarafından konkordato teklif edilmesi durumunda bile kanun gereği birinci alacaklılar toplantısı tasfiyeyi tatil edebiliyorsa (İİK m.224/II) bu durumdan daha kuvvetli olan iflasın kaldırılmasının talep edildiği halde, birinci alacaklılar toplanmasından daha geniş yetkilere sahip olan ikinci alacaklılar toplanmasının⁴⁴⁷ öncelikli olarak satışın durdurulması yönünde karar tesis etmesi mümkün olmalıdır⁴⁴⁸.

Bu noktada müflis ile iflas idaresinin aynı konuya ilişkin tasarruf işlemleri söz konusu olduğunda, hangisinin geçerli olacağını tartışmak yerinde olacaktır. Bunun için tasarruf işleminin yapıldığı zaman önem arz eder. Buna göre, müflis tarafından iflasın açılmasından sonra yapılan tasarruf işlemleri İİK m.191 hükmüne göre hükümsüz⁴⁴⁹ kabul edildiğinden iflas idaresinin hükümsüzlük sebebiyle aynı konuda müflisten sonra yapmış olduğu tasarruf işlemleri iflasın kaldırılmasından sonra da geçerli geçerliliğini korumalıdır⁴⁵⁰. Zira iflas idaresi masaya konu olan tasarrufunu müflisin tasarrufunun hükümsüzlüğü sebebiyle masayı idare ve tasarruf yetkisi kapsamında, masanın menfaatlerini de gözeterek yapmıştır ve bu haliyle yapılmış olan tasarruf tasfiyenin amacına da uygun düşmektedir⁴⁵¹.

İflasın açılmasından sonra müflis tarafından yapılan ve İİK 191. maddesi somutunda gerçekte hükümsüz vasfını haiz olan işlemler iflasın kaldırılmasına ilişkin karar ile birlikte geçmişe etkili olarak sonuçlarını doğurur⁴⁵². Bir diğer ifadeyle iflas kararından sonra, müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları sadece alacaklılara karşı hükümsüzdür ve iflasın kaldırılması halinde bu gibi tasarrufların iptali istenemez. Karşı taraf ve müflis bu tasarrufla bağlıdır çünkü bu tasarruflar kendileri

⁴⁴⁶ Kuru, **İcra** IV, s.3385; Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

⁴⁴⁷ Kanunda bir düzenleme mevcut olmasa da doktrinde ikinci alacaklılar toplanmasının vermiş olduğu kararlara karşı şikayet yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Bkz. Postacıoğlu, **İflas**, s.84; Berkin, **İflas**, s.306; Kemal Arar, **İcra ve İflas Hükümleri** C.II, Ankara, 1945, s.33; Deliduman, **a.g.e.**, s.144.

⁴⁴⁸ Kuru, IV, s.3385; Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

⁴⁴⁹ Bu hükümsüzlükten kasıt mutlak butlan değil; nispi butlandır (iptal edilebilirlik). Bu nedenledir ki iflas idaresi müflis tarafından yapılan işlemi masanın yararına görürse bu işleme icazet vererek hükümsüzlük iddiasında bulunmayabilir. Mesela müflis masadaki malı piyasa değerinin üzerinde satmış ve bu bedeli de masaya sokmuşsa iflas idaresi masa yararına olan satış işlemine onay vererek iptalini istemez. Bkz. Kuru, **Ders Kitabı**, s. 480-481.

⁴⁵⁰ Başözen, **a.g.e.**, s.232.

⁴⁵¹ Başözen, **a.g.e.**, s.231-232.

⁴⁵² Karslı, **a.g.e.** s.530.

açısından hükümsüz değildir⁴⁵³. Çünkü burada iflasın açılması ile oluşan tasarruf yetkisizliği, iflasın amacıyla sınırlı tasarruf yasağından kaynaklanır ve buna bağlı olarak müflisin tasarruf işlemleri, iflasın amacıyla sınırlı hükümsüzlük yaptırımına tabidir⁴⁵⁴.

Bu başlık altında inceleyeceğimiz diğer bir husus borçlandırıcı işlemlerdir. İflas açıldıktan sonra müflisin borçlandırıcı işlem yapması mümkündür. Bir diğer ifadeyle İİK 191.maddesinde hükümsüz olan işlemelerin tasarruf işlemleri olduğu belirtildiğine göre müflis tarafından yapılan taahhüt (borçlandırıcı, vadeye bağlı) işlemlerinin geçersizliğinden söz edilmez⁴⁵⁵. Borçlandırıcı işlemler tasarruf işlemlerinin aksine malvarlığını azaltan değil; pasifi artıran işlemlerdir. Taşınmaz satış vaadi sözleşmesi borçlandırıcı işleme örnek olarak gösterilebilir⁴⁵⁶.

Yargıtay'ın bu konudaki bir kararına göre, borçlunun hakkındaki iflasın kaldırılmasından önceki bir tarihte yapılan taşınmaz satış vaadi sözleşmesine taraf olan müflisten, sözleşmeden doğan borcunu yerine getirmesi için iflasın kaldırılmasından sonra açtığı davada (taşınmaz satış vaadi sözleşmesine dayanan tapu iptali ve tescil davasında); İİK m.191/1 uyarınca müflisin tasarrufa ehliyetsiz olduğu bir dönemde yaptığı sözleşmeye dayanılarak icrası istenemeyeceğinden bahisle iflas döneminde iflas idaresinin veya hakkındaki iflas kaldırılan davalı borçlunun icazet vermesi halinde satış vaadi sözleşmesi geçerlilik kazanabilecektir⁴⁵⁷.

Konu ile bağlantılı olarak iflasın kaldırılması halinde İflâs masasının elinde bulundurduğu mallardan masanın masraflarına yetecek kadarını müflise vermekten imtina edebileceğini de ifade etmek gerekir⁴⁵⁸.

⁴⁵³ Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.508.; Karslı, **a.g.e.**, s.530; Üstündağ, **a.g.e.**, s.60; İlhan E. Postacioğlu, **İflas Hukuku Esasları (İflas)**, C.1, İstanbul, 1949, s.217-218.

⁴⁵⁴ Ahmet Başözen, **Müflisin Tasarruf Yetkisi**, Ankara, 2005, s.130; Albayrak, **a.g.e.**, s.130.

⁴⁵⁵ Kuru, **Ders Kitabı**, s.480.

⁴⁵⁶ Kuru, **a.g.e.**, s.480; Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.462; Muşul, **İcra C.II**, s.1327. Doktrinde müflisin yapacağı pasifi artıran borçlandırıcı işlemlerin hükümsüz olacağını savunanlar da bulunmaktadır. İflas masasının müflisin aktiflerinin yanında pasiflerini kapsadığı kabul edildiğinde buna olumlu; iflas masasının yalnız aktiflerden oluştuğu kabul edildiğinde ise bu fikre olumsuz biçimde yaklaşmak mümkün olabilir. Bkz., Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413.

⁴⁵⁷ Y.14.HD, 21.10.2004, E.2004/4984, K.2004/7328, bkz, Muşul, **İcra C.II**, s.1328.

⁴⁵⁸ Belgesay, **a.g.e.**, s. 351; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.108.

3-İflasın Kaldırılmasının Takiplere Etkisi

İflas külli bir cebri icra yolu olduğundan ve iflas tasfiyesinde alacaklılar eşit bir şekilde işlem göreceklelerinden, iflas tasfiyesi sırasında, ferdi icra takiplerine devam edilemez ve müflise karşı⁴⁵⁹ yeni icra takibi yapılamaz. Müflisin alacaklılarının alacaklarını iflas masasına yazdırması gerekir⁴⁶⁰. İcra ve İflas Kanunu'nun 193. Maddesi hükmü uyarınca:

“İflasın açılması, borçlu aleyhinde haciz yoluyla yapılan takiplerle teminat gösterilmesine ilişkin takipleri durdurur. İflas kararının kesinleşmesi ile bu takipler düşer. İflasın tasfiyesi müddetince müflise karşı birinci fıkradaki takiplerden hiçbirini yapılamaz.”

Belirtmek gerekir ki, müflise (veya iflas masasına) karşı yeni takip yapma yasağı iflas alacaklıları için söz konusudur⁴⁶¹.

İİK m.193'e göre, iflâsın açılmasıyla duran takiplerin iflâs kararının kesinleşmesiyle düşeceği düzenlenmişse de iflâsın kaldırılması halinde takiplerin hayatiyet kazanıp kazanmayacağı hakkında bir açıklık yoktur⁴⁶².

Konuyu iflas kararının kesinleşip kesinleşmediği hususunda iki açıdan ele almak gerekir. İflasın kaldırılması kararı iflas kararının kesinleşmesinden evvel verilmişse; iflasın açılması ile birlikte kanun gereği duran takiplere iflasın kaldırılması ile birlikte kaldığı yerden devam olunmalıdır⁴⁶³.

İflasın kaldırılması kararının iflasın kesinleşmesinden sonra verildiği durumda ise düşen takiplerin devam edip etmeyeceği hususu doktrinde tartışılmıştır. Doktrindeki bir görüşe göre, iflas kararın kesinleşmesiyle birlikte düşen takipler

⁴⁵⁹ İİK m.193'de duracağı ve düşeceği belirtilen takipler, müflise borçlu sıfatıyla yapılan ve devam etmekte olan takiplerdir. Buna karşılık, müflisin alacaklı olarak başlamış olduğu takipler, müflis hakkında iflasın açılması ile durmaz. Ancak bu takiplere müflis tarafından değil, iflas idaresi tarafından devam edilir. Ayrıca müflis iflas masasına girmiş olan alacaklarının tahsili için yeni takip yapamaz; bu takipleri yapma yetkisi de iflas idaresine aittir. Bkz., Kuru, **Ders Kitabı**, s.414 dn.3; Muşul, **İcra C.II**, s.1332.

⁴⁶⁰ Kuru, **a.g.e.**, s.414.

⁴⁶¹ Belirtmek gerekir ki, müflise (veya iflas masasına) karşı yeni takip yapma yasağı iflas alacaklıları için söz konusudur. Ancak masa alacaklılarının iflas tasfiyesi esnasında iflas masasına haciz yolu ile takip yapabilirler. Bkz. Kuru, **a.g.e.**, s.415; Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.464.

⁴⁶² Pekcanitez, **a.g.e.**, s.109.

⁴⁶³ Muşul, **Konkordato**, s. 166., Kuru, **Konkordato**, s. 361, dn. 22; Üstündağ, **a.g.e.**, s. 48; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.110.

iflasın kaldırılmasıyla beraber tekrardan canlanırlar⁴⁶⁴. Bu görüş uyarınca alacaklıların iflasın kaldırılmasına yönelik iradelerini açıklamalarıyla birlikte eski müktesep haklarının yeniden ortaya çıkmasına onay vermiş sayılmaları gerekir⁴⁶⁵.

Yargıtay⁴⁶⁶ tarafından da kabul gören ağırlıkta olan görüşe göre ise iflas kararının kesinleşmesiyle düşmüş olan icra takipleri, iflasın sonradan kaldırılmasıyla artık yeniden geçerli olmaz⁴⁶⁷. Alacaklıların borçluya karşı yeniden icra takibine girişmeleri gerekir⁴⁶⁸. Zira kanunda bu yönde bir düzenleme bulunmamaktadır⁴⁶⁹. Bu sebeple, iflâsın kaldırılmasından sonra hükümsüz takiplerin hayatiyet kazanacağını savunmak pozitif hukuk açısından dayanaktan yoksundur⁴⁷⁰. İflâsın kaldırılması amacıyla büyük bir emek sarf eden borçluya karşı iflâsın kaldırılmasıyla beraber geçmiş takiplere devam etmek ağır bir durum olabileceği gibi, bu hal iflâsın kaldırılması kurumunun işlememesi gibi sonuca sebep olur⁴⁷¹.

Ancak belirtmek gerekir ki, iflasın kaldırılmasından sonra, borçluya karşı yapılan eski takiplerin canlanmasına izin verilmesi, haciz veya satış aşamasında olabilecek bu takiplerle, borçlunun ticari hayatına zarar vereceği gibi, iflasın kaldırılması kurumunun işlememesi sonucunu doğuracağından İİK m.182/1 maddesi uyarınca iflasın kaldırılmasına karar verilmesi halinde borçlunun serbestçe tasarrufta bulunması için mallarını kendisine geri verileceğine ilişkin düzenleme karşısında kanun gereği düşmüş olan takiplere iflasın kaldırılmasından sonra devam edilemeyeceğinin kabulü gerekir⁴⁷². Zira iflasın kaldırılmasından sonra takiplere devam edileceğinin kabul edilmesi durumunda masa mallarının borçluya iade

⁴⁶⁴ Ansay, 1960, s.305; Postacioğlu, **İflas**, s.218.

⁴⁶⁵ Postacioğlu, **İflas**, s.219. Arar, **a.g.e.**, s. 44; Ansay, **a.g.e.**, s. 305.

⁴⁶⁶ Y.12 HD., 26.02.1991 T. 1991/9257 E., 1991/2322 K.; "...İflasın kesinleşmesi ile düşmüş olan bir takip iflasın kaldırılması ile yeniden ve kendiliğinden canlanmaz." İİD 7.11.1972; 10855/10769, bkz., Kuru, IV, s.3381. ve Albayrak, **a.g.e.**, s.134.

⁴⁶⁷ Kuru, **Ders Kitabı**, s.526. ; Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s. 2521. ; Muşul, **Konkordato**, s. 166.; Albayrak, **a.g.e.**, s.132.

⁴⁶⁸ Y.12 HD. 29.05.1990 T., 1990/13865 E., 1990/6541 K.; Murat Atalı; İbrahim Ermenek; Ersin Erdoğan, **a.g.e.** s.617 Muşul, **Konkordato**, s. 166.; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özkes, **a.g.e.**, s.508.; Kuru, **Ders Kitabı**, s. 526.

⁴⁶⁹ Karşlı, **a.g.e.**, s.530.

⁴⁷⁰ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.109.

⁴⁷¹ Berkin, **İflas**, s.399.; Albayrak **a.g.e.**, s.133;

⁴⁷² Gürdoğan, **İflas**, s.66; Albayrak, **a.g.e.**, s.133

edilmeyerek satılması ve satıştan elde edilen bedelin de takip alacaklılarına dağıtılmasının kabulü gerekirdi⁴⁷³.

İflasın kaldırılması kararından sonra tekrar hayat kazanmayacak takiplerden kasıt haciz yoluyla yapılan takiplerdir⁴⁷⁴.

Borçlunun iflasın kaldırılması kararından sonra borçlarını ödememesi halinde alacaklıların eski müflis aleyhinde iflas ve haciz yollu takip yapmasına engel bir durum olmadığı söylenebilir. Bu noktada yeni takip için harç ödenmesinin gerekli olup olmadığı hususu da tartışılmalıdır. Doktrindeki bir görüşe göre, alacaklının takibe ilişkin talebinde, iflasın kesinleşmesi sebebiyle düşen eski takip yönünden ödediği harç ve diğer takip masraflarını borçludan isteyebilmesi mümkündür⁴⁷⁵. Ancak bu yönde bir kanuni düzenleme bulunmamaktadır.

İflasın kaldırılması kararı ile borçlunun müflis sıfatı ortadan kalkmış, iflasa yönelik kaydı ticaret sicilden silinmiş ve borçlu iflasa tabi bir borçluya dönüşmüştür⁴⁷⁶. Bu halde yeniden iflas takibi yapılmasında da hukuki bir engel bulunmamaktadır⁴⁷⁷. Nitekim Yargıtay da bu yönde görüş bildirmiştir⁴⁷⁸. Bu durumun iflasın tekliği ilkesi ile de uyumlu olduğunu söylemek mümkündür.

Son olarak iflasın kaldırılması kararının iflasın açılmasından etkilenmeyen takiplere⁴⁷⁹ herhangi bir etkisi olmadığını söylemek gerekir. Bu halde rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takipler iflas kararından etkilenmediğinden iflasın kaldırılmasından sonra da bu takiplere devam edilmesinde herhangi bir mahsur yoktur⁴⁸⁰.

⁴⁷³ Albayrak, **a.g.e.**, s.133.

⁴⁷⁴ Kuru, **İcra** IV, S. 3381. ; Albayrak, **a.g.e.**, s.134.

⁴⁷⁵ Kuru, **a.g.e.** C.IV, s.3381; Kuru, s. 361, dn. 24; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.110.

⁴⁷⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.134.

⁴⁷⁷ Kuru, **a.g.e.** C.IV, s.3381.

⁴⁷⁸ Y.12 HD. 29.05.1990 T., 1990/ 1989 E., 1990/ 6541 K.

⁴⁷⁹ Bazı takipler ise iflasın açılmasından etkilenmez. Rehinin paraya çevrilmesi yolu ile takip, ilamsız tahliye takipleri ve taşınmazların tahliye ve teslimi hakkındaki ilamların icrasına ve çocuk teslimine veya çocukla şahsi münasebet tesisine ilişkin ilamların icrasına ilişkin takiplere ise, iflas açılrsa da devam edilir. Bkz. Muşul, **İcra** C.II, s.1332; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.419.

⁴⁸⁰ Kuru, **İcra** IV, s.3381.

4-İflasın Kaldırılmasının Davalara Etkisi

İflasın kaldırılması durumunda müflis yeniden taraf ehliyetini kazanacaktır⁴⁸¹.

İİK m.194'e göre:

“Acele haller müstesna olmak üzere müflisin davacı ve davalı olduğu hukuk davaları⁴⁸² durur ve ancak alacaklıların ikinci toplanmasından on gün⁴⁸³ sonra devam olunabilir. Bu hüküm şeref ve haysiyete tecavüzden, vücut üzerinde ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları ile evlenme, ahvali şahsiye veya nafaka işlerine müteallik ihtilaflara, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerle ilgili olarak açılmış olan hukuk davalarına tatbik olunmaz. Dava durduğu müddetçe zamanaşımı ve hakkı düşüren müddetler işlemez.” hükmüne yer verilmiştir.

İflasın açılmasıyla İİK m.194'e göre, kural olarak ikinci alacaklılar toplantısından 10 gün sonraya kadar durmuş olan hukuk davalarına, hakkındaki iflas kararı kaldırılan borçlu kaldığı yerden taraf sıfatı ile devam edebilir⁴⁸⁴. Masaya ait bir mala yönelik davada dava takip yetkisinin müflise geri dönmüş olma durumu, hakim tarafından hüküm anında göz önünde tutulmalıdır⁴⁸⁵.

İflas idaresinin davaya devam etmesinde⁴⁸⁶ masa açısından yarar görülmediği için, davayı takip yetkisinin isteyen alacaklıya devredilmesinden⁴⁸⁷ sonra iflasın

⁴⁸¹ Talih Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s.15797-8.

⁴⁸² Belirtmek gerekir ki, müflis davada asli müdahilse, asli müdahillik kurumu da taraf olmak anlamına geldiğinden İİK m.194'ün kapsamına girer. Bir diğer deyişle kanun koyucu müflisin derdest herhangi bir davada davacı, davalı, dava arkadaşı ve asli müdahil gibi taraf pozisyonunda yer almasını aramaktadır Bkz. Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.415.

⁴⁸³ “İİK m.194'te davanın duracağı sürenin belirlenmesindeki amaç, iflas idaresinin dava takip yetkisini kullanıp kullanmayacağını belirlemek içindir. İflas kurumunun özel organlarının oluşması ve her dava hakkında bilgi sahibi olunması için kanun koyucu bu süreyi öngörmüştür. “Müflisin davacı olduğu davanın başarı şansı olduğunu düşünen iflas idaresi, davayı masanın takip etmesine karar verir ve bu karar ikinci alacaklılar toplantısının uygun bulmasıyla kesinleşir. İflas idaresi, davada başarı şansı görmezse ve ikinci alacaklılar toplantısı da aynı sonuca varırsa, ikinci alacaklılar toplantısı tarafından, masanın davayı takip etmemesine ve davayı takip etmek isteyen alacaklı varsa, davayı takip yetkisinin ona devredilmesine karar verilebilir (İİK m.245).” Müflisin davalı olduğu halde ise, iflas idaresi, müflise karşı dava ikame eden kişinin alacağının mevcut olup olmadığı hakkında bir karar vermez; ancak alacağı, davalı alacak olarak sıra cetveline geçirir. Bu davaya devam edilip edilmeyeceğini, ikinci alacaklılar toplantısı karara bağlar. İkinci alacaklılar toplantısı davaya devam kararı alırsa, toplantıdan 10 gün sonra iflas idaresi davayı takip etmeye başlar veya tayin edeceği bir avukat aracılığıyla takip ettirir.” Bkz. Bkz, Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.465-6.

⁴⁸⁴ Muşul, **a.g.e.**, s.1547; Y.11.HD, E.1969/4020, K.1970/882, T.6.3.1970, bkz., Kazancı İçtihat Bilgi Bankası; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.107.

⁴⁸⁵ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413

⁴⁸⁶ İflas idaresi yürütülmesine karar verdiği davalarda kanuni dava yetkini sıfatını haizdir. Bkz. Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413; Dava yetkinliği, kanundan doğan dava yetkinliği ve iradî dava

kaldırılmış olması durumunda, dava takip yetkisinin devri geçersiz hale gelir ve hakkındaki iflas kaldırılmış olan kişi bu davaya devam edebilir⁴⁸⁸. Bir diğer deyişle İİK m.245 uyarınca alacaklıların dava takip yetkinliği sona erer⁴⁸⁹.

Bu noktada iflas idaresinin açtığı veya iflas idaresi aleyhine açılan davaların iflasın kaldırılması kararıyla birlikte akıbetini tartışmakta fayda vardır. Yargıtay bir kararında bu davalara müflisin devam edeceğini belirtmesi durumunda devam olunacağı; aksi halde konusuz kalan dava hakkında karar verilmesine yer olmadığı yönünde karar tesis edilmesi gerektiği yönünden karar kurmuştur⁴⁹⁰. Görüldüğü üzere eski müflis iflâs idaresine karşı açılan veya iflas idaresi tarafından açılan davalara devam etmek zorunda olmayıp bu davalara ancak isterse devam edilir⁴⁹¹. İflâs idaresi tarafından açılmış davalarda, eski müflisin icazet vermesi ile devam etme yetkisinin varlığı kabul edilmelidir. İflas idaresi tarafından açılan davalara müflis icazet vermediği takdirde davalar açılmamış sayılır⁴⁹².

İflas idaresi yahut İİK m.245 uyarınca dava takip yetkisi kendisine bırakılmış olan alacaklı tarafından davayla alakalı olarak yapılan işlemler iflasın kaldırılmasından sonra ancak müflisin icazeti ile geçerliliklerini korurlar⁴⁹³. Müflis icazet vermezse yapılan bu işlemlerin tekrarı gerekir. Ancak mahkemece takdir edilirse bazı işlemlerin tekrarlanmasına gerek yoktur. Belirtmek gerekir ki, iflâs idaresi tarafından yapılan işlemlerin kanuna uygun olması halinde sorumlu tutulmaları mümkün olmaması sebebiyle eski müflis tarafından iflâsın

yetkinliği olmak üzere ikiye ayrılmaktadır İradî dava yetkinliğinde, dava takip yetkisinin haktan bağımsız olarak hak sahibi tarafından üçüncü bir kişiye devri söz konusudur. Bu tür dava yetkinliğinde, bir kimse başkasının sübjektif hakkına ilişkin talebi, hak sahibinin yetkilendirmesi sonucu mahkemede ileri sürebilmektedir. İradî dava yetkinliğinin söz konusu olması için üç şart gereklidir. Bunlar, hak sahibinin üçüncü bir kimseye yetki vermesi; dava yetkininin kendisine yabancı olan bir hakkı kendi adına ileri sürme konusunda korunmaya değer bir menfaatinin olması ve dava takip yetkisinin devredilebilen bir hakka ilişkin olmasıdır. Örneğin, kişiye sıkı sıkıya bağlı haklarda bu olanak yoktur. Bkz., Deren-Yıldırım, **Kesin Hükümün Sübjektif Sınırları**, s.19 vd.

⁴⁸⁷ İİK 245. maddesine göre: “Alacaklıların masa tarafından neticelendirilmesine lüzum görmedikleri bir iddianın takibi hakkı isteyen alacaklıya devrolunur. Hasıl olan neticeden masraflar çıkarıldıktan sonra devralanın alacağı verilir ve artanı masaya yatırılır.”

⁴⁸⁸ Muşul, **a.g.e.**, s.154; Pekcanitez, Atalay, Sungurtekin-Özkan, Özekes, **a.g.e.**, s.508; Berkin, **İflas**, s.401; Kuru, **İcra C.IV**, s.3382; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.107.

⁴⁸⁹ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.411.

⁴⁹⁰ Y. 12 HD., 11.11.1985 T., 1985/ 11950 E., 1985/ 9567 K.

⁴⁹¹ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.107.

⁴⁹² Postacıoğlu, **İflas**, s.219; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.107.

⁴⁹³ Albayrak, **a.g.e.**, s.135.

kaldırılmasından sonra icazet verilen davalarla ilgili yargılama giderlerini kendisinin karşılaması gerekir⁴⁹⁴.

İflasına karar verilen müflisin zorunlu dava arkadaşlarından biri olduğu hallerde (davacı ya da davalı tarafta), onun hakkındaki davayı ayırmak mümkün olmadığından ve diğer dava arkadaşları bakımından da davanın durması haklı olmayacağından hukuk davasının durması söz konusu olmaz⁴⁹⁵. Zira zorunlu dava arkadaşlığı kurumunda dava arkadaşları bakımından ayrı ayrı davalar söz konusu değildir. İflasın kaldırılması kararıyla müflis taraf ehliyetini yeniden kazanacağından, müflisin zorunlu dava arkadaşı olduğu davalara da taraf olarak devam edeceğini söylemek yerinde olacaktır.

(1) İflasın Kaldırılmasının Çeşitli Davalara Etkisi

İflasın kaldırılması kararının, İİK 228. maddesi somutunda, iflas tasfiyesi içinde üçüncü kişilerce ileri sürülen istihkak iddiasının iflas idaresi tarafından reddedilmesi durumunda alacaklı tarafından 7 günlük süre içerisinde, açılan istihkak davasına⁴⁹⁶ etkisini de incelemek yerinde olacaktır. Doktrinde İİK m.228'e göre açılan istihkak davasının iflasın kaldırılması durumunda iflas halinin de son bulması sebebiyle konusuz kalacağı ifade edilmektedir⁴⁹⁷.

Bir görüşe göre sıra cetveline itiraz davalarında ise konuyu davanın tarafları açısından ayrı ayrı ele almakta fayda vardır. İflasın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi ile birlikte bir alacaklı tarafından diğer bir alacaklı aleyhine ikame edilen sıra cetveline itiraza ilişkin davalar da (İİK m.235/II) konusuz kalır⁴⁹⁸. Müflis tarafından alacağı kabul edilmemiş olan alacaklının masaya (iflas idaresi) karşı ikame ettiği sıra cetveline itiraz davasına ise borçluya karşı devam edilmesi gerekir⁴⁹⁹. Ancak alacağın müflis tarafından kabul gördüğü durumlarda ise davaya

⁴⁹⁴ Postacıoğlu, **İflas**, s.219; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.107.

⁴⁹⁵ Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.466.

⁴⁹⁶ Bu dava yalnızca iflasın açıldığı ve devam ettiği esnada söz konusudur. Şanal Görgün, **İflasta İstihkak Davası**, Ankara İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi, Yayın No.107, Ankara, 1977, s.124.

⁴⁹⁷ Şanal Görgün, **a.g.e.**, s.124; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.111.

⁴⁹⁸ Kuru, IV, s.3383.; Y. 19HD., 1993/ 5840 E., 1993/ 6060 K.

⁴⁹⁹ "...İflasın kaldırılmasıyla, bir alacaklının başka bir alacaklı aleyhine açtığı sıra cetveline itiraz davaları ve alacaklının İİK'nun 245. Maddesine göre açtığı davalar konusuz kalır ise de, alacağı müflis tarafından kabul edilmeyen alacaklının masaya karşı açtığı sıra cetveline kabul davasına,

devam edilmesine lüzum yoktur; zira bu halde alacak müflis tarafından kabul edilmiş olduğu için davanın alacak davası olarak devamında bir hukuki yarar bulunmamaktadır⁵⁰⁰.

Buna karşılık alacak talebi müflis tarafından kabul görmeyen alacaklının masaya karşı ikame ettiği kayıt kabul davasına eski müflise husumet yöneltilmesi suretiyle devam edilmesi mümkündür⁵⁰¹.

İflasın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi ile birlikte iflas idaresi tarafından açılmış olan iptal davaları da konusuz kalır⁵⁰². Davanın konusuz kalması durumunda mahkemenin HMK m.331 uyarınca yalnızca yargılama giderleri hakkında karar vermesi gerekir. Davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına şeklinde karar vermesi gerekir.

İİK m.194'te istisnai bir duruma yer verilerek acele hallerde iflasa rağmen davanın durmayacağı belirtilmiştir. Acele hallerden⁵⁰³ anlaşılması gereken, tarafların özel durumu veya davanın konusu nedeniyle beklemeye tahammülü olmayan davalardır⁵⁰⁴. Hangi davaların acele olduğuna davaya bakan mahkeme karar verir ve bu mahkeme iflas idaresine, iflas idaresinin seçilmemiş olduğu hallerde iflas dairesine, bildirerek, davayı iflas masası adına takip edip etmeyeceğini sorar⁵⁰⁵. Bu davalara tahliye davaları⁵⁰⁶, zilyetliğin korunması davaları ile işçi tarafından işverene karşı ikame edilen alacak ve tazminat⁵⁰⁷, ortaklığın giderilmesi davaları örnek gösterilebilir⁵⁰⁸. Doktrindeki bir görüşe göre, adli tatilde görülebilen iş ve davaları (HMK m.103) iflasın açılması ile durmayacak acele iş ve davalar olarak kabul etmek gerekir⁵⁰⁹. İhtiyati tedbir, ihtiyati haciz ve delil tespiti talepleri de acele işlerdir⁵¹⁰.

alacak davası olarak, eski müflise dava yöneltmek suretiyle usul ekonomisi de göz önünde tutularak devam edilmesi gerekir..." 19. HD, 1.10.1993, E.5840 K.6060.; 11 HD., 1990/1980 E., 1990/2523 K., 23.03.1990 T., bkz. Uyar, IV, s.6007-6008. Aksi yöndeki Yargıtay kararı için bkz., 11. HD, 16.10.1989, E.5332 K.5354.

⁵⁰⁰ Albayrak, **a.g.e.**, s.140.

⁵⁰¹ Y. 19HD., 1993/ 5840 E., 1993/ 6060 K.; Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15792.

⁵⁰² Kuru, **Konkordato**, s.393; Kuru, **El Kitabı**, s.1384; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.107.

⁵⁰³ "Bundan maksat, durduğu takdirde ileride verilecek hükmün faydasız kalacağı muhakkak olup, behemehal ve acele görülmesi gereken işlere ait davalardır." Talih Uyar, **a.g.e.**, s.15969'dan naklen İİD., 06.11.1969 T., 1969/ 9372 E., 1973/2721 K.

⁵⁰⁴ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2545.

⁵⁰⁵ Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15934.

⁵⁰⁶ Y. 19 HD., 09.05.1997 T., 1997/3121 E., 1997/4690 K.

⁵⁰⁷ Y.4 HD. 27.05.1959 T., 1959/ 4337 E., 1959/4081 K.

⁵⁰⁸ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.2545.

⁵⁰⁹ Kuru, **Ders Kitabı**, s.416.

Tasarrufun iptali davası⁵¹¹ da basit yargılama usulüne tabi olduğundan iflas kararı verilip iflasın açılmasıyla durmayıp devam eder⁵¹². Kanunda niteliği gereği acele dava olarak kabul edilen davaların durmayacağı açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır. Hal böyle iken iflas kararı ile birlikte dahi görülmeye devam eden bu davalara iflasın kaldırılması ve bu çerçevede müflisin tasarruf ehliyetini kazanmasıyla birlikte taraf olarak dahili ile devam edilebileceği söylenebilir.

Bununla birlikte şeref ve haysiyete tecavüzden doğan tazminat davaları, vücut üzerine ika olunan zararlardan doğan tazminat davaları, evlenme işlerine ait davalar, kişisel durumlara ilişkin davalar ile nafaka davaları gibi şahsa sıkı suretle bağlı ve devredilemeyen haklara yönelik davalar ile masa malları ile ilgili olmayan davalar iflasın açılması ile durmaz⁵¹³. Bu davalardan şeref ve haysiyete tecavüzden doğan tazminat davaları iflas masası adına iflas idaresi tarafından takip edilir⁵¹⁴. Müflisin davacı tarafta yer aldığı vücut üzerinde meydana gelen zararlardan mütevellit doğan tazminat davaları ile nafaka davalarına⁵¹⁵, İİK 82 uyarınca haczedilememeleri sebebiyle, müflis tarafından; davalı tarafta yer aldığı davalara ise sonuçları masayı etkileyeceğinden iflas idaresi tarafından devam edilir⁵¹⁶. Keza velayetin kaldırılması nişanın bozulması, evlenmenin butlanı, boşanma ve buna bağlı maddi ve manevi tazminat, soy bağı reddi, velayet, velayetin kaldırılması gibi evlenme işlerine ait davalar; kişisel duruma ilişkin davalarda iflasa rağmen müflise karşı devam eder⁵¹⁷.

Yargıtay, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takiplerin iflastan etkilenmemesi sebebiyle bu takiplere ilişkin açılmış bulunan menfi tespit, istirdat ve itirazın iptali davalarının da iflas kararından etkilenmeyeceğini içtihat etmiştir⁵¹⁸.

⁵¹⁰ Kuru, **a.g.e.**, s.416; Muşul, **İcra C.II**, s.1337; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.417.

⁵¹¹ Y. 15 HD., 07.12.2006 T., 2006/7005 E., 2006/ 7169 K.

⁵¹² Ancak iptal davasının devamı sırasında davalı borçlu hakkında iflas kararı verilmiş ise, müflis sıfatını alan davalı borçlu artık bu davada taraf olamayacağından (bu dava bakımından pasif husumet ehliyeti sona erdiğinden) iptal davasına bu haliyle devam edilemez. Davalı borçlunun iflası halinde mahkeme davaya devam edilip edilmeyeceğinin açıklığa kavuşturulması için iflas idaresine bildirir. Bkz., Muşul **İcra C.II**, s.1335-1336.

⁵¹³ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.417.

⁵¹⁴ Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15934.

⁵¹⁵ Müflis hakkında açılan nafaka davasında husumet iflas idaresine yöneltilmelidir. Y. 2HD. 21.01.1991 T., 1991/1990 /10319 E., 1991/729 K.

⁵¹⁶ Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15934.

⁵¹⁷ Uyar, **a.g.e.**, s. 15934.

⁵¹⁸ Y. 14 HD., 04.11.1993 T., 1993/ 6746 E., 1993/ 8688 K.; Y. 12. HD. 06.07.1993 T., 1993/ 8559 E., 1993/ 12163 K.,

Ceza davaları, niteliği gereği iflasın açılmasından etkilenmez⁵¹⁹. İflasın açılması ile durmayan bu davaların iflasın kaldırılmasından sonra taraf sıfatını kazanan müflise karşı devam etmesinde hukuki bir engel olmadığını ifade etmek gerekir.

İdari davaların iflasın açılması ile birlikte durup durmayacağı hususu doktrinde tartışılmıştır. Bu konuda genel kabul gören görüş uyarınca İİK 194.maddesinde açıkça hukuk davaları ifadesine yer verilmiş olması sebebiyle iflasın açılmasıyla birlikte bu davalar durmayacaktır⁵²⁰. Doktrindeki diğer görüş ise iflasın açılması ile birlikte idari davalar durmazsa da tam yargı davaları gibi iflas masasına girecek mal ve alacaklara ilişkin davaların iflasın açılmasıyla duracağını kabul etmek gerekir⁵²¹.

İflasın kaldırılmasının müflisin yurtdışında devam eden davalarına etkisini tartışmak gerekir. Doktrinde müflisin yurtdışında derdest olan hukuk davalarının masa mallarına ilişkin dahi olsa görülmeye devam edeceği ve bu durumun iflasın mülkiliği ilkesinin de gereği olduğu savunulmuştur⁵²².

(2) İflasın Kaldırılmasının Davalara İlişkin Zamanaşımı ve Hak Düşürücü Sürelere Etkisi

İİK 194/2.maddesi: “*Dava durduğu müddetçe zamanaşımı ve hakkı düşüren müddetler işlemez.*” hükmünü havidir. Burada müddetlerin işlememesinden kastedilen zamanaşımının durmasıdır⁵²³. Yargıtay⁵²⁴ bir kararında zamanaşımının durması kavramını tarif etmiştir. Buna göre:

“Zamanaşımının durması demek, o ana kadar işlemiş olan zamanaşımı süresinin işlediği noktada durması, buna yol açan sebebin ortadan kalktığı andan itibaren kaldığı yerden işlemeye devam etmesi demektir. Daha önce işlemeye başlamış bulunan zamanaşımı durmuşsa, sebep ortadan kalkınca, zamanaşımı kaldığı yerden

⁵¹⁹ Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.466; Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.415.

⁵²⁰ Üstündağ, **İflas**, s.96; Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 159345.

⁵²¹ Kuru, **a.g.e.**, C 3. S.2912’den naklen Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15935.

⁵²² Hunkeler, Art. 207, Rdnr.10.’dan naklen Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.416.

⁵²³ Y. 11 HD. 03.05.1981 T., 1981/3005 E., 2981/ 3762 K.; İİD, 06.11.1969 T., 1969/9372 E., 1969/10365 K.

⁵²⁴ YHGK, 18.09.2013 T., 2013/ 15-169 E., 2013/1365K.

işlemesini sürdürür. Diğer bir deyişle, işlemiş bulunan süreler dikkate alınır, geri kalan süre için zamanaşımı yeniden işlemeye devam eder (BK m. 132; TBK m. 153).”

İİK 194/1. maddesinin müflisin taraf olduğu hukuk davalarına ikinci alacaklılar toplanmasından on gün sonra devam olunacağı emri karşısında zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin de bu tarihten sonra işlemeye devam edeceğinin kabulü gerekir. Nitekim Yargıtay⁵²⁵ da bir kararında borçlunun iflasından sonra tebliğ edilen karar yönünden temyiz süresinin de ikinci alacaklılar toplantısından on gün sonra işlemeye başlayacağını içtihat etmiştir.

5-İflasın Kaldırılmasının Anonim Şirketlere Etkisi

İflas tüzel kişiliği haiz sermaye ve şahıs şirketleri açısından bir infisah sebebidir⁵²⁶. Bu hususta TTK 548/2-3. maddesinde açık bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre:

“Şirket, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas, konkordatonun uygulanmasıyla sona ermişse şirket devam eder. Tasfiye memuru iflasın kaldırıldığına ilişkin kararı ticaret siciline tescil ettirir. Tescil istemine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belge de eklenir.”

Maddede iflasın konkordatonun uygulanması suretiyle sona ereceği yönünden hatalı bir ifadeye yer verilmiş ve bu ifade biçimi doktrinde eleştirilmiştir. Zira iflas konkordatonun tatbik edilmesi ile değil; konkordatonun tasdiki üzerine ticaret mahkemesi tarafından iflasın kaldırılmasına yönünde karar vermesi ile erer. Bu nedenle iflas içi konkordatonun tasdiki ile zaten iflasın kaldırılması sonucu doğacağından sadece iflas kaldırılmışsa ifadesi yeterlidir⁵²⁷.

Kanunda iflasının kaldırılmasına ilişkin kararın tasfiye memuru tarafından tescil edileceği ilişkin düzenleme de eleştirilmektedir. Zira iflas sürecinde tasfiyeye yönelik işlemler tasfiye memurları tarafından değil; yalnızca iflas idaresi tarafından

⁵²⁵ “Davalının iflasının tasfiyesi ile ilgili ikinci alacaklılar toplantısı 30.07.1986 tarihinde yapıldığına göre temyiz süresinin bu tarihi izleyen o günden sonra: yani 10.08.1986’dan itibaren başladığının kabulü gerekir.” Y. 1 HD., 19.06.1987 T., 1987/3681 E., 1987/3651 K.

⁵²⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.150.

⁵²⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.153.

yürütülür (TTK m.534)⁵²⁸. Bu nedenle bu ihtimalde iflasın kaldırılması sadece iflas idaresi tarafından tescil ettirilebilmelidir⁵²⁹. Bu düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, iflasın kaldırılması halinde TTK m.548/I uyarınca ayrıca bir karar alınmasına gerek olmadığı, genel kurul kararına ihtiyaç olmaksızın şirketin tasfiyeden dönmüş kabul edileceği tespit edilmektedir. Bu durumda aranacak tek koşul, şirket malvarlığının dağıtımına başlanmamış olmasıdır⁵³⁰. Bu amaçla yapılacak tescil işlemine, pay bedellerinin ve tasfiye paylarının pay sahipleri arasında dağıtılmasına başlanmadığına ilişkin belgenin de eklenmesi şart koşulmuştur (TTK m.548/3). Ancak bir genel kurul kararı ile sona eren anonim şirketin tasfiyeden dönmesi için yeni bir genel kurul kararı aranırken, iflasa ilişkin bir mahkeme kararıyla sona eren şirketin tasfiyeden dönebilmesi için genel kurul kararına ihtiyaç duyulmaması anlaşılamamaktadır⁵³¹.

6-İflasın Kaldırılmasının Şahıs Şirketlerine Etkisi

TTK m.243/1.maddesinsinde şahıs şirketlerinin en öne çıkan özellikleri ihtiva eden kollektif şirketler ile ilgili olarak genel anlamda sona erme sebeplerine yer verilmiştir⁵³²:

“Kollektif şirketler, 253’üncü madde hükmü saklı kalmak kaydıyla Türk Borçlar Kanunu’nun 639 ve 640’ ıncı maddelerinde öngörülen ve aşağıda yazılı sebeplerden birinin gerçekleşmesiyle sona erer: a) Konkordato ile sonuçlanmış olsa bile şirketin iflası...”

hükmünü haizdir. Konuya ilişkin detaylara girmeden önce incelemeye konu maddenin eski Türk Ticaret Kanunu’ndaki karşılığı olan 185. maddeden bir farkı bulunmadığını; aksi söylenmedikçe belirtilen hükümlerin diğer şahıs şirketleri için de geçerli olacağını ifade etmek de yerinde olacaktır⁵³³.

⁵²⁸ Abuzer Kendigelen, **Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler**, On İki Levha, İstanbul, 2011, s.394.

⁵²⁹ Kendigelen, **a.g.e.**, s.394.

⁵³⁰ Kendigelen, **a.g.e.**, s.394.

⁵³¹ Kendigelen, **a.g.e.**, s.394.

⁵³² Albayrak, **a.g.e.**, s.153.

⁵³³ Albayrak, **a.g.e.**, s.153.

İflasın kaldırılmasının, iflas kararı ile birlikte infisah⁵³⁴ eden şahıs şirketlerine etkisi üzerine doktrinde eski Türk Ticaret Kanunu döneminde farklı görüşler söz konusudur. Yeni kanunda ilgili maddede bir değişiklik olmadığından bu görüşlerin güncelliğini koruduğunu da söyleyebilir. Bir görüş⁵³⁵, kolektif şirketlerin iflasının konkordato ile neticelenmiş olması halinde dahi infisah edeceklerini savunmaktadır. Bu görüşe göre eTTK m.185'in lafzı son derece açıktır. Buna göre iflas tasfiyesine ilişkin işlemler devam ederken şirket ve alacaklılar arasında konkordatonun akdedilmiş olması hali şirketin infisahına engel olmadığından şirket hakkındaki iflasın kaldırılmasından sonra şirketin devam edebilmesi ancak tüm alacaklıların şirketin devamı hususunda rızasının alınması ile mümkün olacaktır⁵³⁶. Bu görüşü savunan yazarlar iflas nedeniyle şirketin infisahının ticaret siciline tescil edilmesinden önce, ticaret mahkemesi tarafından iflasın kaldırılmasına karar verilmiş olması durumunda bile şirketin infisah etmiş olacağını ve hatta iflasın konkordatodan başka nedenlerle kaldırılması durumunun dahi gerçeği değiştirmeyeceği görüşünü savunmuşlardır⁵³⁷.

Diğer bir görüş ise⁵³⁸, konkordatonun tasdik edilmesi sebebiyle ortaklık hakkındaki iflasın kaldırılmasına karar verilmişse, bu halde ortaklık iflastan önceki duruma dönerek infisah durumu ortadan kalkması gerektiği; aksi düşüncenin iflasın kaldırılması ile konkordatonun amacına uygun düşmeyeceği görüşünü savunmaktadır. Bu görüşe göre TTK'de kollektif ve komandit ortaklıklar yönünden yapılan bu düzenlemenin İİK 182.maddesi hükmüne uygun olarak yorumlanması gerektiği;

Nihayet bu konudaki diğer bir görüşe⁵³⁹ göre ise, ilk bakışta iflasın kaldırılması kurumunun amacı da göz önünde bulundurulduğunda iflas ile infisah etmiş şirket hakkındaki iflasın kaldırılması ile şirketin eski hale dönmesi gerektiği isabetli görünse de açık kanun maddesinin buna cevap vermemesi sebebiyle böyle bir düşünce pozitif dayanaktan yoksundur. İflasın kaldırılmasından sonra ortaklığın

⁵³⁴ Sözlük anlamı bozulma, dağılma, fes olmadır. Bkz. Ejder Yılmaz, **Hukuk Sözlüğü**, s.557.

⁵³⁵ Halil Arslanlı, **Kollektif ve Komandit Şirketler**, İstanbul, 1960, s.470; Burhan Gürdoğan, **Kollektif Şirketlerin ve Ortakların İflası** (Kollektif), AÜHFD C.17, 1960, S.1-4, s.389-401, s.394.

⁵³⁶ Arslanlı, **a.g.e.**, s. 376.

⁵³⁷ Gürdoğan, **Kollektif**, s.394.

⁵³⁸ Baki Kuru, **Şahıs Şirketleri ve Ortaklarının İflası**, Ankara, 1963, s.26-30; Hayri Domaniç, **Türk Ticaret Kanunu Şerhi**, İstanbul, 1988, C.I, s.643-644.

⁵³⁹ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.117-118.

infisah durumu devam etmekle beraber ortaklığın yetkili kişiler tarafından alınacak karar ile devam ettirilebilecektir. Bu noktada tüm alacaklıların rızasının alınmasına da ihtiyaç yoktur. Zira şirket alacaklılarının şirketin devamında herhangi bir söz sahibi olmalarını haklı gösterecek hiçbir neden yoktur⁵⁴⁰.

Bu görüşler iflasın kaldırılmasının şartlarına göre ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Buna göre öncelikle iflasın konkordatonun mahkemede tasdiki dışında kaldırılması durumu irdelemek yerinde olacaktır. Bu sebeplerle iflasın kaldırılmasında dahi şirketin infisah edeceği görüşü yerinde değildir; zira Türk Ticaret Kanunu'nda bu konuya ilişkin herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır⁵⁴¹. Ayrıca belirtmek gerekir ki, iflasın tüm alacaklıların taleplerini geri almaları yahut tüm alacakların itfası nedeniyle iflasın kaldırılması halinde şirketin infisahını, iflas hususunun ticaret sicile tescil edilmesi ya da edilmemesi gibi tesadüfi bir ölçüte bağlamak isabetli değildir⁵⁴². Zira iflas kararı verildiğinde bu karar ivedilikle ticaret sicil memurluğuna bildirilir ve bu husus ticaret sicil memurunca re 'sen sicile tescil edilir. İflasın kaldırılmasının ise en ivedi şekilde alacak kaydı için belirli olan bir aylık sürenin sona ermesinden sonra istenir. Bu süre içerisinde şirketin iflas durumu zaten sicile de kaydedilmiş olduğundan, bundan önce iflasın kaldırılmasına karar verilmesinde maddi bir imkânsızlık bulunmaktadır⁵⁴³. Önemle belirtmek gerekir ki, müflis kolektif şirket temsilcilerinin tüm alacakları itfa etmelerindeki yahut tüm alacaklılarının taleplerini geri almalarını sağlamalarındaki amaçları şirketin iflas durumunda kurtarmaktır. İflas kaldırılmasına rağmen şirket infisah ederse, şirket hakkındaki iflasın kaldırılmasını istemekte menfaat de kalmayacaktır⁵⁴⁴.

İflasın kaldırılmasının konkordatonun tasdiki sebebine dayandığı durumu da irdelenmesi gerekir. İflas etmiş bir kolektif şirketin konkordatoya rağmen infisah ettiğinin kabul edilmesi durumunda şirket faaliyetine devam edemeyecek ve bu sebeple de konkordato şartlarını yerine getiremeyerek yine iflas edecektir⁵⁴⁵. Ayrıca belirtmek gerekir ki TST m.50 uyarınca iflas kaydı silineceğinden, şirketin hiç iflas

⁵⁴⁰ Kuru, **Şirket**, s.30.

⁵⁴¹ Albayrak, **a.g.e**, s.154.

⁵⁴² Kuru, **Şirket**, s.26; Albayrak, **a.g.e**, s.155.

⁵⁴³ Kuru, **Şirket**, s.26.

⁵⁴⁴ Kuru, **Şirket**, s.26.

⁵⁴⁵ Domaniç, **a.g.e**, s.644.

etmemiş gibi işine devam etmesi ve borçlarını konkordato şartlarına göre ödeyebilmesi gerekir⁵⁴⁶.

Anonim şirketler için TTK’de iflasın kaldırılması durumunun şirketin infisahını önlediği yönündeki düzenlemeye rağmen, kolektif şirketlerin sona ermesini düzenleyen TTK m.243’te eTTK m.185’e kıyasla bir değişiklik olmaması, katıldığım görüşe göre bir eksiklik teşkil etmektedir⁵⁴⁷.

C- İflasın Kaldırılması Kararının Alacaklılar Üzerindeki Etkileri

1-Muaccel Alacaklar Bakımından Meydana Gelen Durumlar

Konunun daha iyi bir şekilde anlaşılabilmesi amacıyla iflasın müccel borçlar üzerindeki etkisine kısaca değinmekte yarar vardır. İİK m.195’e göre:

“Borçlunun gayri taşınır mallarının rehni suretiyle temin edilmiş olan alacaklar müstesna olmak üzere iflasın açılması müflisin borçlarını muaccel kılar. İflasın açıldığı güne kadar işlemiş faiz ile takip masrafları anaya zammolunur. Müflisin vadesi gelmemiş faizsiz borçlarından yıllık kanuni faiz hesabıyla iskonto yapılır.”

Vergi borçları da bu borç tanımının içine dahildir⁵⁴⁸.

Bilindiği üzere iflas dışı hallerde müccel alacakların vadesinden önce talep edilmesi mümkün değildir⁵⁴⁹. Bu kaidenin iflas kurumunda da uygulanması alacaklılar yönünden ciddi bir zarara durumu meydana getireceğinden bu halde alacaklılar arasında bir eşitlik gözetmek amacıyla kanun koyucu tarafından böyle bir düzenlemeye başvurulmuştur⁵⁵⁰.

Müflisin taşınmaz mallarının rehini suretiyle temin edilmiş olan müccel alacaklar, iflasın açılması ile muaccel hale gelmez⁵⁵¹. Ancak taşınır rehiniyle temin edilmiş müccel alacaklar, iflasın açılmasıyla muaccel hale gelir⁵⁵².

⁵⁴⁶ Kuru, **Şirket**, s.29.

⁵⁴⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.157.

⁵⁴⁸ Alacaklılar arasındaki eşitliğin sağlanmasından ötürü, bkz, Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.420.

⁵⁴⁹ Kuru, **Ders Kitabı**, s.419.

⁵⁵⁰ Kuru, **Ders Kitabı**, s. 419.

⁵⁵¹ Zira bu alacaklıların alacak haklarının, borçlunun iflası sebebiyle tehlikeye girmesi söz konusu değildir. Borçlunun rehinli taşımazı, alacaklının rehin hakkıyla birlikte satılmakta ve müflisin müccel rehinli alacağı karşılamaya yetmezse, alacağın rehinle karşılanamayan kısmının muaccel hale gelmiş sayılarak rehinle kapatılmamış alacak olarak m.206/IV gereğince iflas masasına yazdırılması söz konusu olacaktır. Bkz., Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.470.

⁵⁵² Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.470.

Ancak bu borç yalnızca iflas masasına karşı muaccel hale gelir; müflisin müşterek borçluları ve kefilleri bakımından bu sonuç ortaya çıkmaz⁵⁵³. Müflisin borçlarının kanundan ötürü muaccel hale gelmesinin önemli bir hukuki sonucu da iflas alacaklısının borçluya karşı mevcut olan ancak henüz vadesi gelmemiş alacağının da onun karşı alacağı ile mahsup etme imkanının doğmasıdır⁵⁵⁴. İflasın açılmasının müflisin üçüncü kişilerden olan müeccel alacaklarına ise herhangi bir etkisi yoktur. Bunlar vadesi geldiğinde iflas idaresince istenebilir (İİK m.229/I)⁵⁵⁵.

İİK m.195'e göre iflasın açılmasıyla: *“muaccel hale gelen alacaklar, iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi ile yeniden müeccel hale dönerler.”* Bir başka deyişle, iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesinden sonra, alacaklı borçluya karşı müeccel olan alacağının iflasın açılması ile muaccel hale geldiğini ileri süremez ve ancak alacağını vadesinde isteyebilir⁵⁵⁶. Ancak bu durum yalnızca bütün alacaklıların taleplerini geri alması için geçerli olup bütün alacakların itfası durumunda ortada bir alacak kalmadığından alacağın muaccel hale geldiğini ileri sürmeye gerek yoktur⁵⁵⁷. Konkordatonun tasdiki nedeniyle iflasın kaldırılması halinde ise, alacak yeni bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu nedenle müflisin borçları yeniden müeccel olmaz; borçlar konkordato akdi çerçevesinde ödenir⁵⁵⁸.

Konuyu zamanaşımı meselesi üzerinden ele alırsak: İflasın kaldırılması kararının kesinleşmesiyle birlikte alacak (alacaklılar) yönünden zamanaşımının yeniden işlemeye başlayacağını söylemiştik. Önemle belirtmek gerekir ki, zamanaşımının yeniden işlemeye başlaması için iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi gerekir⁵⁵⁹. Dolayısıyla iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesiyle beraber bu alacaklar yönünden kesilen zamanaşımının yeniden işlemeye başlayacağını söylemek gerekir.

⁵⁵³ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.421.

⁵⁵⁴ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.421

⁵⁵⁵ Pekcanitez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.471.

⁵⁵⁶ Kuru, **İcra**, IV, s.3385; Albayrak, **a.g.e.**, s.143-144; Pekcanitez, İflasın **Kaldırılması**, s.112.

⁵⁵⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.144.

⁵⁵⁸ Albayrak, **a.g.e.**, s.144.

⁵⁵⁹ Kuru, **El Kitabı**, s.1385.

2-Yabancı Para Alacakları Yönünden Değerlendirme

Yabancı para alacağı Türk lirası şeklinde iflas masasına kaydettirilir ve iflas itfa sebebiyle kaldırılmışsa, artık herhangi bir alacak ve problem de söz konusu olmayacaktır⁵⁶⁰. Ancak iflasın kaldırılmasına taleplerin geri alınması sebebiyle dayanılmışsa, bu durumda Türk lirasına çevrilmiş olan yabancı para alacağının da yeniden yabancı para alacağı olarak varlığını sürdürmesi yerinde olacaktır⁵⁶¹. Zira yabancı para alacakları iflas masasına kaydettirilirken Türk lirasına çevrilmiş olması bir yenileme teşkil etmez⁵⁶².

Konuyu konkordatonun tasdiki açısından ele aldığımızda, konkordatonun tasdikine dayalı olarak iflasın kaldırılması durumunda ise, yabancı para alacakları yeniden dönüştürülmemelidir⁵⁶³. Zira yabancı para alacakları iflasın açılmasıyla birlikte Türk lirasına çevrilmiş ve borçlu da buna göre talep ettiği konkordato alacaklılar tarafından kabul edilmiştir. Paranın yeniden dönüştürülmesi, alacaklıların kabul ettiği çerçeveden başka bir durum ortaya çıkmasına sebep olabileceği gibi ve borçlunun da borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmesine yol açabilir⁵⁶⁴.

3-Konusu Para Olmayan Alacaklar Açısından Meydana Gelecek Değişiklikler

İİK m.198⁵⁶⁵ uyarınca iflas halinde alacaklının konusu para olmayan alacağını⁵⁶⁶, para alacağına çevirerek iflas masasına yazdırmasına imkân tanınmıştır.⁵⁶⁷

⁵⁶⁰ Karşlı, **a.g.e.**, s.530.

⁵⁶¹ Karşlı, **a.g.e.**, s.530.

⁵⁶² Hakan Pekcanitez, **Yabancı Para Alacaklarının Tahsili**, Ankara, 1998, s.144.

⁵⁶³ Albayrak, **a.g.e.**, s.120.

⁵⁶⁴ Pekcanitez, **Yabancı**, s.267.

⁵⁶⁵ Yapılan bu düzenleme ile kanun koyucunun para ve teminat alacakları ile konusu para olmayan alacaklara eşit davranmak istediği sonucuna ulaşılabilir. Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.423; İİK m.198'deki alaktan anlaşılması gereken nispi haklara ilişkin alacaklardır; aynı hakları kapsamaz. Aynı haklar iflasın açılmasıyla para alacağına dönüşmezler Aynı haklar, borçlunun iflası halinde iflas masasına karşı aynen ileri sürülebilirler. Bkz. Y.15.HD, 5.5.2011, E.2010/2052, K.2011/2753, bkz, Muşul, **İcra C.II**, s.1345 dn.131.

⁵⁶⁶ Konusu para olmayan iflas alacakları masaya yazdırılırken, hangi tarih itibarıyla paraya çevrileceği konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda açıklık yoktur. İflas alacaklıları arasında eşitliğin sağlanması

İflasın kaldırılması tüm alacaklıların taleplerini geri alması sebebine dayanıyorsa, iflasın kaldırılması ile konusu para alacağı olmayan alacakların tekrardan eski hale dönecekleri söylenebilir⁵⁶⁸. İflasın kaldırılmasının tüm alacakların itfası sebebine dayandığı hallerde para alacağına da dönüşecek bir alacak kalmadığından bu hususun iflasın kaldırılmasına bir etkisi de olmayacaktır⁵⁶⁹. İflasın konkordatonun tasdiki ile kaldırıldığı durumlarda, borçlar konkordato çerçevesinde yapılandırıldığından, konusu para olmayan alacakların akıbeti konkordato çerçevesinde tayin edilmelidir⁵⁷⁰.

4-Faizlerin Durumu

İİK m.196'ya göre:

“İflasın açılması ile birlikte, iflas masasına giren alacaklarda faiz işlemeye devam eder. Rehinle temin edilmemiş alacaklarda ticari olmayan işlerdeki faiz oranı uygulanır. Ancak, bu maddeye göre alacaklılara tahakkuk edecek faiz ödemeleri, 195 inci maddeye göre hesaplanan ana paralar ödendikten sonra bakiyesi üzerinden yapılır.”

İflas masasına giren alacaklar sadece iflas alacakları olduğundan, faiz ancak masaya iflas alacağı olarak dahil olması gereken anapara üzerinden ve iflasın açıldığı tarih itibariyle işleyecektir⁵⁷¹. İİK 196/2,3. maddesi uyarınca adi alacaklar yönünden, alacak ticari işlere ilişkin dahi olsa, iflasın açılmasından sonraki dönemde ticari olmayan işlerdeki reeskont faiz oranı uygulanır⁵⁷². Bu halde iflas alacaklısının faiz talebinde bulunmasına dahi gerek yoktur⁵⁷³.

İflasın açılmasının rehinle temin edilmiş alacaklara uygulanacak faiz oranına bir etkisi olmadığından iflasın kaldırılması halinde de farklı bir durum söz konusu

açısından hepsi için müşterek bir tarih olan iflasın açılma tarihi paraya çevirme tarihi olarak esas alınmalıdır. Bkz. Muşul, **İcra C.II**, s.1358.

⁵⁶⁷ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e**, s.423.

⁵⁶⁸ Albayrak, **a.g.e**, s.143.

⁵⁶⁹ Albayrak, **a.g.e**, s.143.

⁵⁷⁰ Albayrak, **a.g.e**, s.143.

⁵⁷¹ Muşul, **İcra C.II**, s.1352.

⁵⁷² Kuru, **El Kitabı**, s.1043.

⁵⁷³ Kaldı ki, iflas alacaklısı, faiz talebinde bulunmuş olsa bile iflasın açıldığı tarihten itibaren işleyecek olan bu faiz, iflasın açılmasından sonra doğacağından iflas alacağı niteliğinde değildir ve masaya iflas alacağı olarak kaydedilemez. Bkz, Muşul, **İcra C.II**, s.1353.

olmayacaktır. Ancak Yargıtay bir kararında rehinli alacaklıların da faiz alacaklarının ödenmemesi durumunda iflasın kaldırılamayacağına hükmetmiştir⁵⁷⁴. İflasın kaldırılmasının etkileri geriye dönük doğuracağından ticari alacaklar yönünden ticari olmayan işlerdeki faiz oranının uygulanması prosedürü de kalkarak, adeta iflas hiç gerçekleşmemiş gibi, iflasın açılmasından sonraki süreç için de ticari alacaklara ilişkin olarak avans faiz oranına göre faiz talep edilebilir⁵⁷⁵.

Kamu alacaklarında ise adi alacaklara nazaran farklı bir durum söz konusudur. AATUHK m.52/1'e göre:

“Gecikme zammının tatbik müddeti, amme alacağının tecilinde tecilin yapıldığı, iflas halinde iflasın açıldığı, aciz halinde bu durumun sabit olduğu güne kadar olan müddettir.”

Mezkûr kanun maddesi uyarınca kamu alacakları yönünden iflasın açılmasından sonra gecikme zammı tatbik edilmeyecektir.

Doktrindeki bir görüşe⁵⁷⁶ göre, iflasın kaldırılmasıyla birlikte eski müflisin mallar üzerindeki tasarruf yetkisini elde etmesi ve iflasın kaldırılması kararının da geçmişe tesir etmesi sebebiyle alacaklıların alacakları yönünden iflasın açılmasından sonraki döneme ilişkin olarak da faiz isteyebilecekleri belirtilmiştir. Doktrinde bu görüş eleştirilmiştir. Aksi yöndeki görüşe göre bu görüşün kabul edilmesi durumunda vergi idaresinin iflasın açılması ve kaldırılması arasındaki süreye ilişkin gecikme zammı uygulanabileceği gibi bir sonucun doğacağı; ancak böyle bir uygulamanın mümkün olmadığı ifade edilmiştir⁵⁷⁷.

Yargıtay bir kararında iflasın konkordatonun tasdiki sebebiyle kaldırıldığı bir vakıda her ne kamu alacakları konkordato hükümlerine tabi olmasa da vergi idaresinin, iflasın açılmasıyla kaldırılması arasındaki süreye ilişkin olarak kanuni faiz talep edebileceği ifade edilmiştir⁵⁷⁸. Bu alacaklar yönünden iflasın kaldırılmasından sonraki döneme ilişkin olaraksa gecikme zammı talep edilebilir⁵⁷⁹.

⁵⁷⁴ Y. 12 HD., 1987/ 1643 E., 1987/ 3594 K., 15.06.1987 T.; BKZ. Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15805.

⁵⁷⁵ Kuru, **El Kitabı**, s.1043; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.112.

⁵⁷⁶ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.926.

⁵⁷⁷ Deynekli, **Vergi**, s.168.

⁵⁷⁸ Deynekli, **Vergi**, s.168.'den naklen Y. 19 HD. 07.05.1996, 1996/1658 E., 1996/4371.

⁵⁷⁹ Deynekli, **Vergi**, s.168.

Yargıtay bir başka kararında sıra cetveline göre alacağı ödenmiş olan ve önceden de faiz talep etmemiş olan alacaklılarının bu faizi borçludan sonradan da talep edebilme imkanlarının olması sebebiyle iflasın kaldırılmasına engel bir durum olmadığına hükmetmiştir⁵⁸⁰.

5-İflasın Kaldırılmasının Borçlunun İmzaladığı Sözleşmelere Etkisi

TBK m.1'e göre, sözleşme iki tarafın karşılıklı ve birbirine uygun sarıh veya zımni irade beyanlarının buluşmasıyla oluşur. Bir sözleşmenin taraflarından birinin iflası halinde, o sözleşme ile düzenlenmiş olan hukuki durumda önemli bir değişiklik meydana gelir ve genellikle sözleşme ile elde edilmek istenen amaç tehlikeye girer. Bu yüzden kanun bazı hallerde taraflardan birinin iflası halinde, sözleşmenin son bulacağını hükme bağlar⁵⁸¹.

Sözleşme taraflarından birinin iflası durumunda hangi sözleşmelerin kendiliğinden sona ereceği hususu Borçlar Kanunu ve diğer özel kanunlarda özel hükümlerle düzenlenmiştir⁵⁸².

Buna göre iflas ile sona eren Borçlar Hukuku sözleşmelerine örnek olarak komisyon sözleşmeleri, hasılat kirası, vekalet sözleşmesi, hayat kaydıyla irat ve ölünceye kadar bakma sözleşmeleri; ticaret sözleşmelerine örnek olarak ise acente sözleşmesi gösterilebilir⁵⁸³. Bunlara ek olarak finansal kiralama sözleşmesi, donatma iştiraki ve cari hesap sözleşmesinin de iflas ile son bulan sözleşmelerden olduğunu söyleyebiliriz⁵⁸⁴.

İflasın açılması ile birlikte birtakım sözleşmeler ise sona ermez. Bunlara örnek olarak kira sözleşmesi, ödünç sözleşmesi ve hizmet sözleşmesi gösterilebilir⁵⁸⁵. Bu sözleşmeler dışında satış sözleşmesi, trampa, bağışlama, eser sözleşmeleri, kefalet sözleşmeleri, havale, vedia sözleşmeleri ile sigorta

⁵⁸⁰ Y.11 HD., 1988/7373 E., 1988/ 3508 K., 30.05.1998 T.; Bkz. Uyar, **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, s. 15804.

⁵⁸¹ Kuru, **Ders Kitabı**, s.423.

⁵⁸² Seda Özmumcu, **İflasın Açılmasının Borçlar Hukuku Sözleşmeleri Üzerindeki Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994, s. 69.

⁵⁸³ Özmumcu, **a.g.e.**, s. 3.

⁵⁸⁴ Kuru, **El Kitabı**, s. 1051-1052.

⁵⁸⁵ Özmumcu, **a.g.e.**, s. 4.

sözleşmelerinin de iflas ile kendiliğinden sona ermeyeceğini söylemek mümkündür⁵⁸⁶.

İflasın açılması ile kendiliğinden sona eren sözleşmelerin iflasın kaldırılması halinde yeniden varlık kazanıp kazanmayacağı önem arz eder.

Vekalet sözleşmeleri⁵⁸⁷ kanun gereğince iflasın açılmasıyla birlikte kendiliğinden sona eren sözleşmelerdendir⁵⁸⁸. Taraflar iflasın kaldırılması halinde vekalet ilişkisinin sürmesini istiyorlarsa tekrardan yeni bir vekalet sözleşmesi yapmak durumundadırlar⁵⁸⁹. Bu durumun iflasın açılması ile sona eren diğer sözleşmeler için de geçerli olması gerekir. Zira sözleşmeler açık bir kanun hükmü gereği sona ermektedirler ve buna iflasın kaldırılması halinde yeniden geçerli olacaklarına dair bir istisna getirilmediğinden yeniden canlanmazlar⁵⁹⁰.

Bazı sözleşmelerin ise iflasın açılmasına rağmen varlığını sürdürdüğünü belirtmiştik. Bu noktada iflas idaresinin iki taraflı sözleşmeleri devam ettirmeye yetkili olduğunu; ancak buna mecbur olmadığını, aynen ifanın masa için daha kazançlı olduğu hallerde sözleşmeye girmeyi tercih edebileceğini ifade etmek gerekir⁵⁹¹. İflas idaresinin bu seçim hakkı alacaklılar toplanmasına bırakılamaz ve bu hususta karar verme hakkı münhasıran iflas idaresine aittir⁵⁹². İflas idaresinin müflis yerine ifayı gerçekleştirerek sözleşmeye girmemesi halinde sözleşmenin diğer tarafı alacağını alelade alacak olarak masaya yazdırabilir. Bu durumda, diğer alacaklılar karşısında bir önceliğe sahip olmaz⁵⁹³.

Belirtildiği üzere iflas idaresi seçme hakkını kullanarak aynen ifaya karar verebilir. İflas idaresinin kararıyla birlikte ifası askıda olan sözleşmenin bu durumu sona erer; ancak bu halde iflas idaresi aynen ifa kararı ile birlikte sözleşmeden doğan bütün hak ve borçları üzerine almış olur⁵⁹⁴. İflasın kaldırılması kararı ile birlikte iflas idaresinin görevi sona ereceğinden onun yerini borçlu alarak sözleşmeden doğan

⁵⁸⁶ Kuru, **El Kitabı**, s. 1052-1058.

⁵⁸⁷ Vekalet sözleşmesi, karşılıklı güvene dayalı olarak kurulur ve taraflardan birinin iflasıyla bu güven ilişkisi kural olarak zedelenir.

⁵⁸⁸ Özmumcu, **a.g.e.**, s. 69.

⁵⁸⁹ Erdal Tercan, **İflasın Sözleşmelere Etkisi**, Ankara, 1996, s.270.

⁵⁹⁰ Albayrak, **a.g.e.**, s.147.

⁵⁹¹ Kuru, **Ders Kitabı**, s.424; Pekcanıtez/Atalay/Özekes/Sungurtekin-Özkan, **a.g.e.**, s.473; Muşul, **İcra C.II**, s.1344.

⁵⁹² Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.424.

⁵⁹³ Yıldırım/Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.424.

⁵⁹⁴ Tercan, **a.g.e.**, s.99.

hakları kendi adına sürdürebilme yetkisini yeniden kazanır⁵⁹⁵. Ayrıca belirtmek gerekir ki, iflasın kaldırılması kararı borçlu ve karşı taraf için bir sözleşmenin feshi sebebi teşkil etmez⁵⁹⁶.

İflas idaresi kanun çerçevesinde aynen ifayı reddetme hakkına da sahiptir. İflas idaresi tarafından iflasın kaldırılmasına kadar tasfiye amacıyla verilen kararlar ve yapılan işlemler iflasın kaldırılmasından sonra dahi geçerliliğini koruduğundan aynen ifanın reddine ilişkin karar etkilerini iflasın kaldırılmasından sonra da devam ettirir⁵⁹⁷. İflasın kaldırılmasından sonra, tarafların sözleşmenin konusunu teşkil eden edimin ifa edilmesini istememeleri halinde bu konuda yeni bir sözleşme yapmaları gerekecektir⁵⁹⁸.

D- İflasın Kaldırılması Kararının Kamu Hukuku Bakımından Tesiri

İflasın borçlu ve alacaklılar yönünden doğurduğu sonuçlar tezin diğer bölümlerinde detaylı olarak tartışılmıştır. Bu bölümde ise 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 161. ve 162.maddesindeki düzenleme karşısında İcra ve İflas Kanunu'nun 310 ve 311.maddelerinin ilga edilip edilmediği hususu tartışılarak iflasın kamu hukuku bakımından doğurduğu sonuçlar ile iflasın kaldırılmasının bu sonuçlara tesiri değerlendirilecektir.

1- Türk Ceza Kanunu'nda Yapılan Düzenlemelerin İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeleri İlga Edip Etmediği Tartışması

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 161 ve 162. maddelerde hileli iflas ve taksirli iflası düzenlemektedir. Doktrindeki bir görüş, Türk Ceza Kanunu'nda açıkça İcra ve İflas Kanunu'nda bulunan hükümlerin ilga edilmemesinden ötürü İİK m.310 ve 311 düzenlemelerinin hala yürürlükte olduğu yönündedir⁵⁹⁹. Bu yöndeki diğer bir görüşe

⁵⁹⁵ Tercan, **a.g.e**, s.141.

⁵⁹⁶ Albayrak, **a.g.e**, s.149.

⁵⁹⁷ Tercan, **a.g.e**, s.142.

⁵⁹⁸ Tercan, **a.g.e**, s.142.

⁵⁹⁹ Saim Üstündağ, 'Hileli İflas Suçları Ne Zaman Tamamlanmış Olur ve Böylece Suçlarda Zamanaşımı Süresi Ne Zaman İşlemeye Başlar?', Yargı Dünyası, Ekim, 2005, s.180 vd; H. Kızılaslan, **Hileli ve Taksirli İflas Suçları**, Ankara, 2006, s.87.

göre, İcra ve İflas Kanunu yalnızca taksiratlı ve hileli iflas suçlarının hangi hallerde mevcut olacağını belirlemiş, iflas suçunun iddia edildiği gibi şüpheli (sanık) tarafından ika edilip edilmediğini ve verilecek cezanın ne olacağını ceza mahkemesi ceza hukuku esaslarına ve TCK m.161-162'ye göre belirler⁶⁰⁰. Bizim de katıldığımız doktrindeki ağırlıklı aksi yöndeki görüşe göre, suçta kanunilik ilkesine uygun olarak, Türk Ceza Kanunu'ndaki düzenlemeler karşısında, İİK m.310 ve 311 zımnen ilga edilmiştir⁶⁰¹.

2-Adi İflas, Taksirli İflas, Hileli İflas ve Bu Hallerin İtibarın İadesine Etkileri

(1) Adi İflas

Hileli iflas ve taksirli iflas halleri dışında, ticaret mahkemesi tarafından iflasa karar verilen tüm hallerde başlangıçta iflas adi iflas teşkil etmektedir. Adi iflas durumu suç teşkil etmediğinden müflise bu nedenle ceza verilmez; fakat adi iflasta, borçlu müflis sıfatını alarak kamu hukuku açısından birtakım tahditlere maruz kalır⁶⁰². Bu kısıtlamaların ancak itibarın iadesi ortadan kalkar.

İflasın kaldırılması halinde itibarın iadesinin talep edilmesinin gerekli olup olmadığı konusunda doktrindeki ağırlıklı görüşe göre, iflasın kaldırılması kendiliğinden itibarın iadesi sonucunu doğurmaz⁶⁰³. Bu görüş uyarınca, iflasın kaldırılmış olması halinde bile, itibarın iadesi için mahkemenin bu konuda bir karar vermesi gerekmektedir⁶⁰⁴. Adi iflasta, iflasın kaldırılması ve itibarın iadesi bakımından tüm alacaklıların alacaklılarının itfa olduğunun ispat kaidesi

⁶⁰⁰ Taksiratlı ve hileli iflas hallerinin de suç olmaları nedeniyle, unsurları, teşebbüs, iştirak gibi konularda ceza hukukunun genel esaslarına tabi olacağı konusunda herhangi bir tereddüt yoktur. Bkz., Muşul, **Konkordato**; s.550; İcra ve İflas Kanunu'nun taksiratlı ve hileli iflas suçlarını düzenleyen hükümlerinin bazı eksik ve aksayan tarafları bulunmaktadır. Bkz., Muşul, **İflas Suçları**, P.3, I-3, b.

⁶⁰¹ S. Donay, **Türk Ceza Kanunu Şerhi**, İstanbul, 2007 s.248 vd.; İ. Özgenç, **İflas Suçları**, **Haluk Konuralp Anısına Armağan**, Ankara, 2009, C. II s.333 vd.; T. Uyar, **Taksiratlı ve Hileli İflas, Umar'a Armağan**, İzmir, 2009 C.II, s.941 vd.; Yıldırım, Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.496; Ancak söz konusu İİK hükümlerinden ve bu hükümlere ilişkin zengin yargı kararlarından, Türk Ceza Kanunu'nun bu konudaki hükümlerinin anlamlandırılmasında yararlanılabilir. Bkz., Pekcanitez/Atalay/Sungurtekin-Özkan/Özekes, **a.g.e.**, s.467.

⁶⁰² Albayrak, **a.g.e.**, s.158.

⁶⁰³ Ansay, **a.g.e.**, s.311; Berkin, **İflas**, s.600; Üstündağ, **İflas**, s.188; Üstündağ, **a.g.e.**, s.188;

⁶⁰⁴ İsviçre hukukunda da durum benzer şekildedir. İflasın kaldırılması itibarın iadesine sadece bir dayanak teşkil eder. Bkz., Berkin, **İflas**, s.600 dn.3.

arandığından, adi müflisin iflasın kaldırılması ile birlikte aynı mahkemeden itibarının iade edilmesini de talep etmesi mümkün olmalıdır⁶⁰⁵. Doktrindeki aksi yöndeki görüşe göre, iflasın kaldırılmasıyla borçlunun müflis sıfatı son bulduğundan ve iflas tüm sonuçları ile ortadan kalktığından, iflas ile yasağa tabi kılınan kamu haklarının iadesi için itibarının iadesinin istenmesinin şart koşulması bir çelişki teşkil eder: zira adi müflis hakkında itibarın iadesini düzenleyen İİK m.314 uyarınca itibarın iadesi için öncelikle kişinin müflis sıfatını haiz olması gerekirken, iflasın kaldırılması durumunda borçlunun müflis sıfatı sona ermiştir: bununla birlikte itibarın iadesinin şartlarından biri olan, adi müflisin masaya kabul edilmiş tüm alacakların alacaklarını itfa ettiğini gösterir makbuz veya vesika göstermesi şartı aynı zamanda iflasın kaldırılmasının da şartlarından birisi olduğundan itibarın iadesinin istenmesine gerek yoktur⁶⁰⁶. Bu görüşe biz de katılmaktayız. Gerçekten İİK m.314'ün lafzı incelendiğinde bu hususu tespit etmek mümkündür.

İİK m.314'te iflasın kaldırılması sebeplerinden sadece biri bulunmaktadır. İflasın kaldırılması sebeplerinden tüm alacaklıların taleplerini geri alması ve konkordatonun tasdik edilmesi maddede yer almamaktadır. Bu halde borçlu aleyhinde açılmış olan iflasın kaldırılmış olmasına karşın, müflisin itibarın iadesini isteyememesi gibi bir durum ortaya çıkacaktır⁶⁰⁷. Özellikle konkordatonun tasdiki ile iflasın kaldırılması bakımından ilginç bir durum söz konusudur. Müflisin borçlarının tamamını beş yıl içinde ödeyeceği şeklinde bir planla konkordato akdedip bunu tasdik ettirip hakkındaki iflasın kaldırılmasını sağladığı bir ihtimalde, konkordato süresince kamu haklarından yararlanamaması söz konusu olacaktır ki bunu iflasın kaldırılmasının amacı ile bağdaştırmak mümkün değildir⁶⁰⁸. Bu nedenle katıldığım görüşe göre, adi iflas durumunda iflasın kaldırılmasından sonra ayrıca itibar iadesine gerek olmaması gerekir. Bu hususta açık bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

⁶⁰⁵ Albayrak, **a.g.e.**, s.159.

⁶⁰⁶ Albayrak, **a.g.e.**, s.159.

⁶⁰⁷ Albayrak, **a.g.e.**, s.159.

⁶⁰⁸ Albayrak, **a.g.e.**, s.159-160.

(2) Taksirli ve Hileli İflas

İflasın kaldırılmasının suç teşkil eden taksirli ve hileli iflas hallerinde cezalandırmaya engel olup olmayacağı hususu önem arz eder. Taksirli ve hileli iflas suçunun objektif şartı bir iflas kararının verilmesi ve bunun kesinleşmiş olmasıdır. İİK m.182 uyarınca açılan iflasın kaldırılmış olması, öncesinde usulüne uygun olarak iflasın açılmış olduğu gerçeğini değiştirmeyeceğinden taksirli ve hileli iflas suçlarında cezalandırmaya engel bir durum bulunmamaktadır⁶⁰⁹. Aksi yöndeki görüşe göre, borçlunun hileli yahut taksiratlı müflis olarak cezalandırılabilmesi için iflasın kaldırılmamış olması gerekir⁶¹⁰. Doktrindeki bir görüşe göre, Türk Ceza Kanunu'nda bu hüküm yer almasa da, iflasın kaldırılması müflisin çaba gösterdiği somut olaylarda, cezanın kaldırılma sebebi olmalıdır⁶¹¹. Kanunumuzda bu konuda açık bir hüküm olmadığından mahkemenin müflisin çabasını özel olarak dikkate alamayacağı kanaatindeyim.

İflasın kaldırılması kararının ceza hukuku açısından etkilerini iflasla ilgili suçların niteliğine göre tespit etmek gerekir. Müflisin durumu hileli ve kusurlu davranışlarından kaynaklanıyorsa iflasın kaldırılmasının cezai yaptırımını etkilememesi gerekir⁶¹².

(3) İtibarın İadesine Etkisi

İtibarın iadesi kurumu İİK m.312 ile m.316 arasında, adi, taksirli ve hileli iflas halleri için ayrı ayrı düzenlenmiştir. İİK 312.maddesi uyarınca:

“Hileli müflis itibarının yerine gelmesini Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun memnu hakların iadesine dair faslındaki hükümlere göre elde edebilir. Ancak mezkûr fasılda yazılı şartların ifasından başka dilekçesine, masaya kabul edilmiş

⁶⁰⁹ Kuru, **Konkordato**, s.369; Faruk Erem, **Türk Ceza Hukuku**, C.I, Genel Hükümler, Ankara, 1984, s.1157-1159; Gürdoğan, **İflas**, s.71; Uyar, **a.g.m.**, s.147; Timuçin Muşul, **İflas Suçları, Taksiratlı ve Hileli İflas Suçları ile Diğer İflas Suçları**, İstanbul, 1998, s.51; Ejder Yılmaz, **İflasın Kamu Hukuku Bakımından Sonuçları ve Müflisin Saygınlığını Yeniden Kazanabilmesi**, TNBHD, 1976, S.9-10, s..53-56, s.73-76, s.77.

⁶¹⁰ Üstündağ, **a.g.e.**, s.197.

⁶¹¹ Albayrak, **a.g.e.**, s.162.

⁶¹² Karşlı, **a.g.e.**, s.531.

bütün alacaklıların alacakları tamamen itfa edildiğine dair makbuzlarını veya sair vesikalarını raptetmesi lazımdır.”

Taksirli müflisin durumu İİK m.313’de düzenlenmiştir. Buna göre:

“Taksirli müflis infazı lazım gelen cezasını çektikten veya kanuni sebeplerle ceza düştükten sonra iflas kararını veren mahkemeye arzuhal ile müracaat ederek itibarının yerine gelmesini talep edebilir. İstida masaya kabul edilmiş bütün alacaklıların alacaklarını gösteren iflas dairesinden alınmış bir defterle bu borçların tamamen itfa edildiğine dair makbuzlar veya sair ispat edici evrak ile tevsik edilir.”

Adi müflisin durumu ise, İİK m.314’te düzenlenmiştir. Buna göre:

“Adi müflis masaya kabul edilmiş bütün alacaklıların alacaklarını itfa ettiğine dair makbuz veya vesikaları göstererek iflasa karar veren mahkemeden itibarının yerine gelmesini isteyebilir.”

Bu başlık altında inceleyeceğimiz bir başka husus, iflasın kaldırılması halinde müflisin, iflas ile birlikte kısıtlanan kamu hukukuna dair bu yasaklamaları bertaraf edebilmesi için itibarın iadesi kurumuna başvurma zorunlu olup olmadığıdır. Doktrindeki ağırlıklı görüş, iflasın kaldırılmış olmasının, iflasın açıldığı sonucunu değiştirmemesi nedeniyle aynen iflasın kapatılmasında olduğu gibi, müflisin itibarın iade edilmesini mahkemeden talep etmesi gerektiği şeklindedir⁶¹³.

2004 yılında kabul edilen Ceza Kanunu’nda itibarın iadesi kurumu kaldırılmış ve kişinin hak yoksunluklarını en geç cezanın infazının tamamlanması aşamasına kadar devam etmesi öngörülmüştür.

Burada irdelenmesi gereken bir diğer konu da İİK m.312, 313 ve 314 ile TCK m.53 arasındaki ilişkidir. Bir başka deyişle, müflisin özellikle taksirli ve hileli iflasta mahrum kaldığı hak yoksunluklarını tekrardan kazanabilmesi için İcra ve İflas Kanunu’ndaki şartlara sahip olması gerekir mi; yoksa infazın sona ermesiyle kişi mahrum olduğu hakları kendiliğinden kazanır mı? Burada öncelikle belirtilmesi gereken husus Ceza Kanunu’ndaki itibarın iadesi kurumu ile İcra ve İflas Kanunu’ndaki itibarın iadesi kurumunun birbirinden farklı olduğudur. İcra ve İflas Kanunu’ndaki düzenleme müflisin ticari hayatındaki saygınlığını yeniden kazanabilmesinde rol oynar; düzenleme, alacakların itfası ve bunun ispatı şartı

⁶¹³ Üstündağ, **a.g.e.**, s.201; Ansay, **a.g.e.**, s.311; Berkin, **İflas**, s.591; Muşul, **Suç**, s.132.

aramaktadır⁶¹⁴. Bu sebeple, taksirli veya hileli iflas halinde müflis, cezanın infazı ile TCK m.53 gereğince yoksun olduğu hakları tekrardan kazanabilecek ancak ticari saygınlığı yeniden kazanabilmesi için İİK m.313 ve 314'teki şartların yerine gelmesi gerekecektir; ancak belirtmek gerekir ki, iflasın kaldırılması bütün alacakların itfasına dayanmaktaysa, müflis bu durumda şartları sağladığından, cezanın infazı ile birlikte haklarını geri kazanması gerekir⁶¹⁵.

III- İflasın Kaldırılmasının Özel Bir Şekli Olarak Reddedilen Mirasın Tasfiyesinin Durdurulması

A-Genel Olarak

Doktrinde, İcra ve İflas Kanunu'nun İİK 182. maddesinde yer alan genel anlamdaki iflasın kaldırılması ile iflasın kaldırılmasının özel bir şekli olarak İİK 183.maddesinde düzenlenen reddolunan mirasların iflas hükümlerine göre tasfiyesinde tasfiyenin durdurulmasının birbirinden ayrıldığı ifade edilerek reddolunan mirasta tasfiyenin durdurulmasının iflasın kaldırılmasının özel bir görünüş biçimi olduğu ifade edilmektedir⁶¹⁶. Bu sebeple bu bölümde reddedilen mirasın tasfiyesinin durdurulması kurumunu ayrı bir başlık altında inceleme gereği doğmuştur.

Açıkça reddedilmiş bulunan veya borca batık olduğu açık ve sabit bulunduğu için böyle sayılan ya da resmi tasfiye sırasında mevcudunun borcuna yetmediği görülen tereke, sulh hukuk mahkemesi tarafından iflâs usulüyle tasfiye edilir⁶¹⁷. Mirasın iflâs usulüne göre yapılan tasfiyesi bazı koşulların gerçekleşmesi halinde durdurulur⁶¹⁸. Bu durum iflâsın kaldırılmasıyla benzer sonuçları doğurur⁶¹⁹.

İİK m.180 uyarınca reddedilen mirasların tasfiyesi iflas hükümlerine göre yapılır. İİK m.183, anılan madde çerçevesinde, iflas hükümlerine göre tasfiye yapılırken tasfiyenin kapanmasından önce mirasçılardan birinin gelerek mirası kabul

⁶¹⁴ Albayrak, **a.g.e**, s.165.

⁶¹⁵ Albayrak, **a.g.e**, s.165.

⁶¹⁶ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e**, s.397.

⁶¹⁷ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.120.

⁶¹⁸ Pekcanitez, **a.g.e**, s.120.

⁶¹⁹ Yılmaz, Şerh, s.979; Pekcanitez, **a.g.e**, s.120.

ettiğini bildirmesi ve teminat göstermesi halinde tasfiyenin durdurulacağını düzenler⁶²⁰.

Doktrindeki diğer bir görüşe göre, reddedilmiş mirasın tasfiyesinin, mirasçılardan birisinin mirası kabul ettiğine ilişkin talebi üzerine mahkeme tarafından durdurulması, uyuşmazlık yokluğu, sübjektif hakkın yokluğu, önleyici-inşai etki ölçütlerine göre bir çekişmesiz yargı işidir⁶²¹.

B-Şartları

1-Mirasçılardan Birinin Mirası Kabul Etmesi

Terekenin iflâs usulüyle tasfiyesinin durdurulabilmesi için gerekli ilk şart, mirasçılardan birinin mirası kabul ettiğini açıklamasıdır. Bu açıklamayı tasfiyenin durdurulmasına karar verecek mahkeme yapmaya yetkili mirasçı yalnızca mirası reddeden mirasçı olmayıp, tüm mirasçılardır⁶²².

Belirtmek gerekir ki, bu açıklama hakkında bir şekil şartı bulunmamaktadır. Mahkemeye yazılı veya sözlü olarak yapılabilmesinin olmakla birlikte açıklamanın kayıtsız ve şartsız olması gerekir⁶²³. Mirasın iflâs usulü ile tasfiyesi sırasında mirası kabul ederek tereke borçlarını ödemeyi de taahhüt etmesi yahut tereke alacaklılarının alacaklarına ilişkin taleplerini geri almaları ve tasfiyenin durdurulmasını açıklamaları durumunda da tasfiyenin durdurulması olasıdır⁶²⁴.

2-Mirasçılardan Birinin Teminat Göstermesi

Mirasın tasfiyesi devam ederken mirasçılardan birinin gelerek mirası kabul ettiğini açıklaması ve tereke borçlarını ödemeyi taahhüt etmesi yeterli olmayıp

⁶²⁰ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.414

⁶²¹ Budak, **Çekişmesiz Yargı**, s.141; Aslı Aras, **Çekişmesiz Yargı Usulü**, Yetkin, Ankara, 2017, s.65.

⁶²² Pekcanitez, **İflâsın Kaldırılması**, s.120.

⁶²³ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.120.

⁶²⁴ Berkin, **a.g.e.**, s. 193; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.120. Mirası usulüne göre reddeden mirasçının, sonradan tereke malları üzerinden fiilen tasarruf etmesi mirası zımnen kabul değil, haksız bir tasarruftur. Bkz., Ansay, **a.g.e.**, s. 213.

mirasçı ayrıca miras bırakanın borçlarıyla birlikte masa borçlarına karşı teminat göstermesi gerekir⁶²⁵.

Mirasçının göstereceği teminat konusunda HMK m.87 kıyasen uygulanır⁶²⁶. HMK m.87'ye göre:

“bir davada verilecek teminatın tutarını ve şeklini hâkim serbestçe tayin eder. Ancak, tarafların teminatın şeklini sözleşmeyle kararlaştırmaları hâlinde, teminat ona göre belirlenir.”

Teminat aynı veya şahsi olabilir⁶²⁷. Bunun için mirasçı taşınır veya taşınmaz mal rehin vererek veya güvenilir bir banka mektubu ya da kefil göstererek teminatı yerine getirebilir⁶²⁸. Teminatın yeterli olup olmadığı hususu mahkemece resen göz önünde tutulmalı, aksi halde tasfiyenin durdurulması talebi reddedilmelidir⁶²⁹.

Mirası kabul eden ve tereke borçlarını ödeyeceğini taahhüt eden mirasçı, bu taahhüdünü yerine getirmeyip tereke borçlarını ödememesi halinde, alacaklılar alacaklarını bu teminattan karşılar⁶³⁰.

Belirtmek gerekir ki, mirası önceden reddeden ve daha sonra tasfiye sırasında kabul eden mirasçının teminat gösterme usulünün dışında İİK m.182'deki şartları yerine getirme imkânı da vardır⁶³¹. Bütün alacaklıların tasfiyenin devamına yönelik istemlerini geri almaları sebebiyle tasfiyenin durdurulması istenirse, bu takdirde mirasçıdan teminat istenmez⁶³².

3-Zamanı

Mirasın iflâs usulüyle tasfiyesinin durdurulması her zaman istenemez. Sulh hukuk mahkemesince tasfiyenin durdurulmasına ancak alacakların kayıt süresi

⁶²⁵ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.121.

⁶²⁶ Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e.**, s.183.

⁶²⁷ Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.121.

⁶²⁸ Belgesay, **a.g.e.**, s. 352; Berkin, **a.g.e.**, s. 193; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.121.

⁶²⁹ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.413.

⁶³⁰ Belgesay, **a.g.e.**, s. 352; Berkin, **a.g.e.**, s. 194; Pekcanitez, **a.g.e.**, s.121.

⁶³¹ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e.**, s.414.

⁶³² Gürdoğan, **İflas**, s.67.

bittikten sonra (İİK m.182/II, 219/II, 220) karar verebilir; zira ancak bu süre geçtikten sonra terekenin borçları saptanabilir⁶³³.

Terekenin tasfiyede bulunduğu ilânından itibaren bir ay içinde alacaklıların alacaklarını kaydettirmeleri istenir. İşte bu süreden önce tasfiyenin durdurulması istenemez⁶³⁴. Tasfiyenin kapanmasından sonra tasfiyenin durdurulması istenemez (İİK m. 183).

C-Yargılama Usulü

Tasfiyenin durdurulmasındaki yargılama usulü de bütün alacaklıların alacaklarını geri aldıklarına veya tüm alacaklıların alacaklarının itfa olunduğuna ilişkin iflâsın kaldırılmasındaki yargılama usulünde olduğu gibidir⁶³⁵. Ancak iflâs idaresi yerine tasfiye memuru ve ticaret mahkemesi yerine de sulh mahkemesi söz konusudur⁶³⁶.

Hukukumuzda tasfiye, terekeye el koyan sulh mahkemesince yapılmakta ve bu mahkemece tasfiye memuru tayin edilmekte; bu yönde ticaret mahkemesinin bir kararı gerekmemektedir⁶³⁷. Bu sebeple, terekenin iflâs usulü ile tasfiyesinin durdurulması da terekenin tasfiyesi için doğrudan doğruya terekeye el koymuş sulh mahkemesinden istenir. Terekenin iflâs usulüyle tasfiyesinin durdurabilmesi için de mahkemenin kararına ihtiyaç vardır. Durdurmaya karar verecek mahkeme, durdurma için şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini ve özellikle durdurmayı talep eden mirasçının mirasçı sıfatına sahip olup olmadığını, teminatın yeterli olup olmadığını incelemelidir⁶³⁸. Mahkeme kararı ilan edilir ve yalnızca miras kabul eden mirasçı veya mirasçılara bildirilir⁶³⁹.

⁶³³ Kuru, **El Kitabı**, s.1005; Belgesay, **a.g.e.**, s. 352; Ansay, **a.g.e.**, s. 215; Gürdoğan, **İflâs**, s. 67; Berkin, **a.g.e.**, s. 193.

⁶³⁴ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.122.

⁶³⁵ Pekcanitez, **İflâsın Kaldırılması**, s.122.

⁶³⁶ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.122.

⁶³⁷ Terekenin iflâs usulüne göre tasfiyesi, İsviçre hukukunda iflâs dairesi tarafından yapılır. Ancak bu yönde iflâs mahkemesinin bir kararı gereklidir. Bkz., Pekcanitez **a.g.e.**, s.122.

⁶³⁸ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.122-123.

⁶³⁹ Pekcanitez, **a.g.e.**, s.123.

D-Tasfiyenin Durdurulmasının Sonuçları

Reddedilmiş miras tasfiyesinin durdurulmasındaki usulü ve hukuki sonuçları da iflasın genel anlamda kaldırılmasındaki gibidir⁶⁴⁰.

Tasfiyenin bu maddede öngörüldüğü şekilde durdurulması halinde, tereke mevcudu, mirası kabul eden mirasçıya verilir⁶⁴¹. Tereke malları da yalnızca mirası kabul eden mirasçıya ait olup tereke malları üzerindeki tasarruf yetkisi ise tasfiyenin durdurulması kararının kesinleşmesinden sonra doğar⁶⁴².

Terekenin iflâs usulüyle tasfiyesinin durdurulması üzerine düşen takipler tekrar geçerli hale gelmez; bununla birlikte rehinle temin edilmiş alacaklar bu kuralın istisnasını oluşturur⁶⁴³.

Yine rehinle temin edilmiş alacaklar dışındaki alacaklar hakkında terekenin iflâs usulüyle tasfiyesinin durdurulması durumunda faiz işlemez⁶⁴⁴.

⁶⁴⁰ Yıldırım; Deren-Yıldırım, **a.g.e**, s.414.

⁶⁴¹ Gürdoğan, **İflas**, s.67; Uyar/Uyar/Uyar, **a.g.e**, s.2522; Pekcanitez, **a.g.e**, s.123.

⁶⁴² Pekcanitez, **a.g.e** i, s.123.

⁶⁴³ Ansay, **a.g.e.**, s. 215; Pekcanitez, **İflasın Kaldırılması**, s.123.

⁶⁴⁴ Pekcanitez, **a.g.e**, s.123.

SONUÇ

İcra ve İflas Kanunu'na göre İflasın Kaldırılması isimli tezde yaptığım inceleme ve değerlendirme sonucunda tespitler ve öneriler aşağıdaki şekildedir:

-İflasın kaldırılması üç halde söz konusu olabilir. İflasın kaldırılmasına ilişkin bu şartlar sınırlı olarak sayılmıştır. Buna göre bütün alacaklılar taleplerini geri alabilir, bütün alacakların itfası söz konusu olabilir ya da konkordato tasdik edilmiş olabilir. Alacağın bir kısmının itfası bir kısmının geri alınması halinde de iflasın kaldırılması kurumuna başvurulabilir.

-Bütün alacaklıların taleplerini geri aldıklarına ilişkin beyanname verilmesi durumunda, bütün alacaklılardan anlaşılması gereken iflas alacaklılarıdır. İflas alacağı ise iflasın açılması anında müflise karşı hukuken mevcut olan alacaklardır. Bu alacaklılardan anlaşılması gereken ise İİK m.219'a göre alacaklarını iflas masasına kaydettirmiş alacaklılardır. Sıra cetveline kayıt başvurusu reddedilen alacaklı, yasal süre içinde sıra cetveline yönelik itiraz davası açmamışsa ya da süresinde açtığı bu dava reddedilmişse artık iflasın kaldırılması amacıyla talebini geri alması mümkün değildir. Ancak ret kararına karşı süresinde dava açan alacaklının iflasın kaldırılması hususunda alacaklı sıfatıyla hesaba katılıp katılmayacağına sıra cetveline ilişkin itirazı inceleyen ticaret mahkemesi tarafından ihtiyati tedbir yolu ile karar verebilmelidir.

-Geri alınacak talepten anlaşılması gereken, tasfiyenin tamamlanmadan bitirilmesine yönelik olmasıdır. Bu suretle alacaklılar tasfiyenin devamına yönelik taleplerinden vazgeçerek müflis hakkındaki iflasın kaldırılmasına onay vermektedirler. Bir başka ifadeyle, alacaklılar, borçluyu iflas yoluyla takip etmekten şimdilik vazgeçmişlerdir. İflas alacaklılarının taleplerini geri almış olmaları alacaklarından veya alacağı cebri icra yoluyla takip taleplerinden feragat ettikleri anlamına gelmez; iflasın kaldırılmasına onay verdiklerini gösterir. Alacaklılar, taleplerini geri aldıklarına ilişkin yazılı açıklamalarında hiçbir kayıt ve şarta yer veremezler. Alacaklıların bu beyanları esasa ilişkin olmayan ve yalnızca devam eden iflas işlemleri hakkında geçerli olan usule ilişkin beyanlardır. Bu nedenle aynı borç için daha sonra yapacakları bir takipte bu beyanları ile bağlı değildirler. Burada

beyannameden kastedilen ise yazılı bir belgedir. Taleplerin geri alınması vekil tarafından da gerçekleştirilebilir ve bunun için Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda bu konu özel yetki kapsamında yer almadığından özel yetki gerekmez.

-Bütün alacakların itfa olunması ile iflasın kaldırılmasında bütün alacaklardan anlaşılması gereken masaya kayıt ve kabul edilerek sıra cetveline alınmış bütün iflas alacaklarıdır. Bunun kapsamına şarta bağlı alacaklar, müeccel alacaklar, yabancı para alacakları, konusu para olmayan alacaklar, rehin ve kefalet alacakları ile vergi alacakları girmektedir. İflas idaresi tarafından kesin olarak reddedilmiş alacaklar dikkate alınmaz. İtfa kavramına borcu sona erdiren bütün hukuki sebepler dahildir. Bunlar, ödeme, takas, ibra, alacaklı ve borçlu sıfatlarının aynı şahıs üzerinde birleşmesi ve yenilemedir. Alacağın itfa olduğuna dair vesika, iflasın kaldırılması amacıyla dahi verilmemiş olabilir. Bu vesikanın doğrudan alacaklı tarafından verilmesi de gerekmez. Burada önemli olan husus bu belgeden borcun sona erdiğinin açıkça belli olmasıdır. Borcun sona ermesinin mutlaka müflis tarafından gerçekleştirilmesi gerekmeyip müflisin borçlarının üçüncü bir şahıs tarafından ödenmiş olması da mümkündür. İflasın kaldırılabilmesi için sadece anapara alacaklarının ödenmiş olması yeterli olmayıp bu alacakların faizlerinin de ödenmiş olması gerekir.

- Konkordatonun tasdiki ile de iflasın kaldırılması mümkündür. Konkordato, borçlu ile alacaklılarının kanunda öngörülen çoğunluğu arasında ve yetkili makamın tasdiki sonucu ortaya çıkan cebri bir anlaşmadır. İflasın kaldırılmasında söz konusu olan mahkeme içi konkordatodur. Fakat mahkeme dışı konkordatonun da bir itfa yahut geri alma sebebi sayılması ve bu yolla iflasın kaldırılması da mümkündür. Konkordato tasdiki ile iflasın kaldırılması durumunda mevcut konkordato iflas içi konkordatodur. Zira iflas dışı konkordatoda eğer teklif edilip kabul edilmişse zaten borçlunun iflasına karar verilmeyecektir. Müflisin, iflas idaresi aracılığı ile ikinci alacaklılar toplantısına, bu toplantı yapılmış ise daha sonraki alacaklılar toplantısına ilettiği konkordato teklifi, alacaklılar toplantısında müzakere edilip kabul edildiği takdirde, iflas içi konkordato akdedilmiş olur. İflas içi konkordatoda, konkordato işlemlerinin başlatılmasını sadece müflis talep edebilir. İflas içi konkordato ancak iflasın açılması ile paraların kesin olarak dağıtılmasına ilişkin süre aralığında teklif edilebilir. İflas içi konkordato teklifinin başarılı olma ihtimalinin bulunması ve

alacaklıları zarara uğratma kastını ihtiva etmemesi gerekir. Ayrıca borçlunun kaynakları ile orantılı bir ödeme teklifinde bulunması gerekir. İflas içi konkordato da konkordato işlemlerinin yerine getirilebilmesi için yeterli teminatın gösterilmesi ve gerektirdiği yargılama harç ve giderlerinin depo edilmiş olması gerekir. Konkordatonun tasdik edilmesi ile birlikte iflas hali kendiliğinden kalkmaz ve bu hususta bir karar gerekir. Bu yönde mahkemenin karar vermesi gerekir. Konkordatonun tamamen feshedildiği durumlarda konkordato tasdiki sebebiyle kalkan iflas haline kendiliğinden dönülmez. Bu durumda borçlunun iflası amacıyla yeniden iflas talebinde bulunulması gerekir.

-İflasın kaldırılmasının usulüne ilişkin tespitler şu şekildedir: Tasfiyenin devamına yönelik taleplerinin tamamının geri alınmış olması veya masaya kayıt ve kabul edilerek sıra cetveline alınmış bütün alacakların itfası halinde, iflasın kaldırılmasını sadece müflis talep edebilir. İflasın kaldırılmasının talep edilmesi müflis için bir zorunluluk teşkil etmez. Kanun koyucu iflas idaresine kendiliğinden iflasın kaldırılması talebinde bulunma hakkı ve görevi yüklememiştir. İflas idaresi yalnızca iflas içi konkordatonun tasdiki halinde kanun hükmü gereği iflasın kaldırılmasını talep edebilir. Belirtmek gerekir ki, basit tasfiyede tasfiye işlemlerinin iflas dairesi tarafından yapılması sebebiyle konkordatonun tasdiki durumunda iflasın kaldırılmasını iflas dairesi talep eder. Adli tatilde dahi iflasın kaldırılması hususundaki talep incelenir.

-İflasın kaldırılması iflas takibinin her aşamasında ileri sürülemez. Alacağı ilişkin taleplerin kaydı için belirli olan sürenin bitmesinden iflasın kapanmasına kadar olan süreç içerisinde istenebilir. Zira bu sürenin geçmesinden önce alacaklıların hepsinin bilinmesi mümkün değildir. Adi tasfiyeye karar verildikten sonra yapılacak ilandan, ilan tarihinden itibaren 1 aylık süre içinde ilgililerin masaya başvurup alacak, hak ve borç bildiriminde bulunmaları istenir. Basit tasfiye usulünde ise alacakların masaya yazdırılabilmesi amacıyla iflas dairesi tarafından tayin edilecek yirmi günden az ve iki aydan da çok olmayacak sürelerden evvel iflasın kaldırılması talep edilemeyecektir.

-Müflisin konkordato teklifinin en erken ikinci alacaklılar toplantısında görüşülüp karara bağlanacağı hususundaki yasal düzenleme karşısında konkordato teklifinin bu toplantıdan önce görüşülüp karara bağlanmasının imkânı

bulunmadığından iflasın kaldırılmasına da karar verilebilmesinin mümkün olmadığı söylenebilir.

-İflasın kaldırılmasında görevli mahkeme ticaret mahkemesidir. Ticaret mahkemesi tarafından bu dava heyet halinde incelenir. İflasın kaldırılmasında yetkili mahkeme, iflasa karar veren yer ticaret mahkemesidir ve bu bir kesin yetki kuralıdır. Muamele merkezinden anlaşılması gereken, borçlunun ticarethanesinin bulunduğu yer değil, borçlunun üçüncü kişilere karşı işlerini idare ettiği merkezdir.

- İflasın kaldırılması takibi talebe bağlı bir çekişmesiz yargı işidir. Yasa gereği çekişmesiz yargı işlerine niteliklerine uygun düştüğü ölçüde basit yargılama usulü uygulanır. İflasın kaldırılması takibi talebe bağlı bir çekişmesiz yargı işidir.

- İflasın kaldırılması kararının kesinleşmesiyle birlikte alacak (alacaklılar) yönünden zamanaşımı yeniden işlemeye başlayacaktır.

- Doktrinde iflasın, iflas kararı kesinleşmeden de kaldırılabilceğini savunanlar olduğu gibi aksini savunan görüşler de olmuştur. Yargıtay'ın bu konuda iki görüşü de benimseyen farklı kararları bulunmaktadır. Bu sebeple Yargıtay'ın bu tereddüttü ortadan kaldıracak bir karar vermesinin yerinde olacağı kanaatindeyim.

-İflasın kaldırılması kararına karşı kanun yoluna başvurabilecek şahıslar alacaklılardır. Alacaklılar iflasın kaldırılması kararının doğru olmadığı iddiasıyla kanun yoluna başvuracaklardır; zira iflasın kaldırılması kararı müflisin lehinedir. Alacaklılar maddi anlamda ilgilidir; zira alacaklılar çekişmesiz yargılama sonucunda verilecek karardan etkilenirler. Önemle belirtmek gerekir ki, İİK m.182'de talebin reddi veya kabul kararı değil de iflasın kaldırılması hakkında verilen kararın tebliği ifadesine yer verildiği için iflasın kaldırılması talebinin reddi kararının, iflasın kaldırılması kararından farklı olarak, borçlu tarafından kanun yoluna götürülemeyeceğini ifade eden görüşler mevcuttur.

-İflasın kaldırılması kararına ilişkin verilen bölge adliye mahkemesi kararı İcra ve İflas Kanunu'ndaki hüküm gereği temyize tabidir. Bu düzenleme yerinde olmuştur, zira iflasın kaldırılması kurumunun hem borçlu hem de alacaklılar açısından önemli sonuçları vardır ve Yargıtay denetiminden geçmesi kanaatimce isabetlidir. Temyiz kanun yolu sonucunda müflis aleyhine bir karar ortaya çıkabilir. Böyle bir durum olması durumunda müflisin bu süre içerisinde temyiz yoluna

başvurması mümkündür. Bunun dışında kararın maddi anlamda ilgili olan alacaklılar aleyhine olması halinde, alacaklılar temyiz yoluna başvurabileceklerdir.

-İflasın kaldırılmasının iflasın açılması gibi birçok önemli hukuki sonucu bulunmaktadır. Müflis, iflas masasına dahil olan mal ve haklar üzerinde sona eren tasarruf yetkisini iflasın kaldırılmasıyla geri kazanır. İflasın kaldırılmasına karar veren ticaret mahkemesi, borçlunun serbestçe tasarrufta bulunabilmesi için mallarının kendisine geri verilmesine de karar verir. Önemle belirtmek gerekir ki iflas kararından sonra, müflisin masa malları üzerindeki tasarrufları sadece alacaklılara karşı hükümsüz olduğundan, iflasın kaldırılması halinde bu gibi tasarrufların iptali istenemez.

- İflasın açılmasıyla muaccel hale gelen alacaklar, iflasın kaldırılmasının kesinleşmesiyle yeniden müeccel hale döner. Ancak bu hal iflasın kaldırılmasının bütün alacaklıların taleplerini geri alması durumunda geçerlidir. Tüm alacakların itfası halinde ortada talep edilebilecek bir alacak kalmadığından alacağın muaccel hale geldiğini ileri sürmeye de gerek yoktur. İflasın kaldırılmasının konkordatonun tasdiki sebebine dayandığı halde ise alacak konkordato ile yeni bir yapıya kavuşturulduğundan, borçlar yeniden muaccel olmaz; ancak konkordato akdi çerçevesinde talep edilebilir.

- Yabancı para alacakları iflas masasına Türk Lirası olarak kaydedilse de iflas alacaklıların taleplerini geri almaları sebebiyle kaldırılmışsa Türk parasına çevrilmiş olan yabancı para alacağı yeniden eski haliyle talep edilebilmelidir. İflasın itfa sebebiyle kaldırılması halinde ortada bir alacak kalmadığından herhangi bir problem söz konusu değildir. İflasın konkordatonun tasdiki sebebiyle kaldırılması halinde ise Türk parasına çevrilmiş olan yabancı para alacağı yeniden eski haline döner.

-İflas kararının kesinleşmesiyle düşmüş olan icra takipleri, iflasın sonradan kaldırılmasıyla artık tekrardan geçerli olmaz. Alacaklıların borçluya karşı yeniden icra takibine girişmeleri gerekir. Zira kanunda bu yönde bir düzenleme bulunmamaktadır. İflasın kaldırılmasından sonra borçlunun borçlarını ödememesi halinde alacaklıların eski müflis hakkında haciz ve iflas yoluyla takip yapmaları da mümkündür. Bu halde alacaklının yeni takip yönünden tekrardan harç ödemesi yapması gerekir. Zira harç ödenmeyeceğine ilişkin kanuni bir düzenleme yoktur.

-Kural olarak ikinci alacaklılar toplantısından 10 gün sonraya kadar durmuş olan hukuk davalarına, hakkındaki iflas kaldırılan borçlu kaldığı yerden davacı veya davalı sıfatı ile devam edebilir. İflasın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleşmesiyle birlikte bir alacaklının diğer alacaklı aleyhinde ikame ettiği sıra cetveline itiraza ilişkin davalar konusuz kalır. Ancak müflis tarafından alacağı kabul edilmeyen alacaklı tarafça masa aleyhine iflas idaresine yöneltilen sıra cetveline itiraz davasına ise borçlu yönünden devam edilebilmesi gerekir. Belirtmek gerekir ki iflasın kaldırılması kararının kesinleşmesi ile beraber iflas idaresince ikame edilmiş bulunan iptal davaları da konusuz kalır.

-İflasın kaldırılması kararının kesinleşmesiyle iflas idaresinin ve alacaklılar toplanmasının görevi sona erer. İflasın kaldırılmasına karar verilinceye kadar yapılmış olan tasfiye işlemleri, iflasın kaldırılması halinde de geçerliliğini korur. Müflis tarafından iflasın kaldırılmasının talep edildiği bir ortamda iflas idaresinin satış ve benzeri nitelikteki tasarruflar yapması müflis yönünden telafisi mümkün olmayan zararların doğmasına neden olabilir. Bu sebeple iflas idaresinin müflisin malvarlığını azaltıcı işlemlerinin, iflasın kaldırılması talebinin sonuçlanmasına kadar durdurulabilmesi uygun olacaktır. Ancak İcra ve İflas Kanunu düzenlemelerinde iflas idaresinin böyle bir imkânı olmadığını görmekteyiz.

-TTK m.548’de iflasın kaldırılması halinde şirketlerin durumunun ne olacağı düzenlenmiştir. Buna göre, şirket, iflasın açılmasıyla sona ermiş olmasına rağmen iflas kaldırılmışsa veya iflas konkordatonun uygulanmasıyla sona ermiş ise ticari faaliyetine devam eder. Bu maddenin yazım şeklinde bir sorun mevcuttur; zira iflas, konkordatonun tatbik edilmesiyle değil; tasdik edilmesi üzerine ticaret mahkemesi tarafından iflasın kaldırılmasına ilişkin verilecek karar üzerine sona ermektedir. Mezkûr maddede iflasın kaldırılmasına ilişkin kararın tasfiye memurlarınca tescil ettirilmesinin öngörülmesi isabetli olmamıştır; zira iflasta tasfiye işleri tasfiye memurları tarafından değil; iflas idaresi tarafından yürütülür.

-Anonim şirketler için Türk Ticaret Kanunu’nda iflasın kaldırılmasının şirketin infisahını önlediği düzenlemesine rağmen, kolektif şirketlerin sona ermesini düzenleyen TTK m.243’te eTTK m.185’e kıyasla bir değişiklik olmaması, kanaatimce isabetli olmamıştır.

-İflasın açılması ile İİK m.195'e göre muaccel hale gelen alacaklar, iflasın kaldırılmasına ilişkin kararın kesinleşmesi ile birlikte yeniden müeccel hale dönerler.

-Adi iflas durumunda, iflasın kaldırılmasını takiben ayrıca itibar iadesine gerek yoktur. Ancak bu konuda açık bir yasal düzenlemeye ihtiyaç vardır. Kanunumuzda bu konuda açık bir hüküm olmadığından mahkemenin müflisin çabasını özel olarak dikkate alamayacağı kanaatindeyiz.

-İflasın kaldırılması kararının ceza hukuku açısından etkilerini iflasla ilgili suçların niteliğine göre tespit etmek gerekir. Müflisin durumu hileli ve kusurlu davranışlarından kaynaklanıyorsa iflasın kaldırılmasının cezai yaptırımı etkilememesi gerekir.

-İflasın kaldırılması kurumu hem müflisin hem alacaklıların hem de kamunun menfaatine olduğundan bu kurumun olası bir yeni İcra ve İflas Kanunu'nda korunması ve geliştirilmesi gerektiği kanaatindeyim. Özellikle doktrinde tartışma konusu olmuş olan talep ve geri alma kavramının yeni kanunda açıklığa kavuşturulması isabetli olacaktır. Bunun dışında, İİK m.182'de bulunan alacak ve alacaklılar kavramının da yeni düzenlemede sarıh hale getirilmesi yerinde olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, Tolga: **Medeni Usul Hukukunda İstinaf**, Yetkin, Ankara, 2009
- Alangoya, Yavuz; Yıldırım, M. Kamil; Deren-Yıldırım, Nevhis: **Medeni Usul Hukuku Esasları**, Beta Beta Yayınları, 7. bs., İstanbul, 2009
- Albayrak, Hakan: **İflasın Kaldırılması**, Yetkin, Ankara, 2007
- Altay, Sümer: **Konkordato ve Yeniden Yapılanma Hukuku**, Vedat Kitapçılık, C.2, İstanbul, 2005; 4. bs., İstanbul, 2018,
- Altay, Sümer: **Türk İflas Hukuku**, Vedat Kitapçılık, C.I, İstanbul, 2004
- Ansary, Sabri Şakir: **‘Konkordato’**, AD, 1940/3, s.158-178
- Ansary, Sabri Şakir: **Hukuk İcra ve İflas Usulleri**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1954
- Arar, Kemal: **İcra ve İflas Hükümleri C.II**, Ankara, 1945
- Aras, Aslı: **Çekişmesiz Yargı Usulü**, Yetkin, Ankara, 2017
- Arslan, Kudret: **Hacizde İstihkak Davası**, Ankara, 2005

Arslan, Ramazan;Yılmaz, Ejder;
Taşpınar Ayvaz,Sema:

Medeni Usul Hukuku, Yetkin, Ankara,
2016

Arslanlı, Halil:

Kollektif ve Komandit Şirketler,
İstanbul, 1960

Atalı,Murat; Ermenek, İbrahim;
Erdoğan, Ersin:

Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı,
Yetkin, Ankara, 2018,

Atalı, Murat; Pekcanitez, Hakan:

Usul, Medeni Usul Hukuku, 15. bs.,
İstanbul, 2017

Atalı, Murat; Ermenek, İbrahim;

İcra ve İflas Hukuku, Yetkin Yayınları,
2019

Erdoğan, Ersin:

Başözen, Ahmet:

Müflisin Tasarruf Yetkisi, Ankara,
2005

Belgesay, M. Reşit:

İcra ve İflâs Kanunun Şerhi, İstanbul,
1954

Berkin, Necmeddin M:

İflas Hukuku, İstanbul, 1970 (Kısaltma:
İflas)

Berkin, Necmeddin M.:

Tatbikatçılara İcra Hukuku Rehberi,
Filiz Kitabevi, C.I, İstanbul, 1979
(Kısaltma: Rehber)

Berkin, Necmeddin:

**İflasın Müflisin Mal ve Alacaklarına
Tesiri**, İHFM, C.17, 1951-3-4, s.711-
730

Berkin, Necmeddin:

**Yargıtay'ın Yeni İflâs Hukuku
İçtihatları ve Bazı İflâs Hukuku
Sorunları**, Hıfısı Timur'un Anısına
Armağan, İstanbul 1979, s. 1049 vd.

Berkin, Necmeddin:

**Konkordato Akdi ve Hukuki
Mahiyeti**, İBD. 1949/4, s: 203.

Bilgen, Mahmut:

**İflas, İflasın Ertelenmesi, Konkordato
ve Yargılama Usulü**, Adalet, 2. bs.,
Ankara, 2016

Budak, Ali Cem:

Türk Hukukunda Çekişmesiz Yargı,
Medeni Usul ve İcra İflas Hukukçuları
Toplantısı IV, Ankara, s.127-187
(Kısaltma: Çekişmesiz Yargı)

Budak, Ali Cem:

**Medeni Usul Hukukunda Üçüncü
Kişilerin Haklarının Korunması**, Beta,
2000 (Kısaltma: Üçüncü Kişilerin
Haklarının Korunması)

Budak, Ali Cem; Karaaslan, Varol:

Medeni Usul Hukuku, Adalet, İstanbul,
2017

Buruloğlu, Enver; Reyna, Yuda:

Konkordato Hukuku ve Tatbikatı,
İstanbul, 1968

Dalcı, Nurcihan:

**Alacağın Toptan Devri Bağlamında
İflas**, AÜHFD, 63(2) 2014

Deliduman, Seyithan:

**İflas Tasfiyesinde Alacaklılar
Toplanması**, Ankara, 2002

Deren Yıldırım, Nevhis:

**‘Kanun Yollarına Dair Bazı
Düşünceler’**, Medeni Usul ve İcra İflas
Hukukçuları Toplantısı VI, İzmir/Çeşme,
19-20 Ekim 2007, TBB Yayınları,
Ankara, 2008

Deren-Yıldırım, Nevhis:

İflasın Hukuki Mahiyeti, İÜFM 1991-
1994, C.LIV, S.1-4

Deren-Yıldırım, Nevhis:

**Türk, İsviçre ve Alman Medeni Usul
Hukukunda Kesin Hükmün Subjektif
Sınırları**, Alfa Basım Yayım, İstanbul,
1996

Deynekli, Adnan:

**İflasın Vergi Alacağının Tahsiline
Etkisi**, Ankara, 1998

Deynekli, Adnan; Kısa, Sedat:

Sıra Cetveli, Ankara, 2005

Domaniç, Hayri:

Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C.I,
İstanbul, 1988,

Donay, Süheyl:

Türk Ceza Kanunu Şerhi, İstanbul,
2007

Erdönmez, Güray:

**İflasta Alacaklılar Toplanması
Yetkileri**, İstanbul, 2005

Erem, Faruk:

Türk Ceza Hukuku, C.I, Genel
Hükümler, Ankara, 1984

Eriş, Gönen:

**Uygulamalı İflas ve Konkordato
Hukuku**, Ankara, 1991

Görgün, Şanal:

İflasta İstihkak Davası, Ankara, 1977

Güner, Abdullah:

‘Konkordato’, AD. 1952/2, s.273-310

Gürdoğan, Burhan:

**İflas Hukuku Dersleri, İflas-
Konkordato-İptal Davaları**, Ankara,
1966 (Kısaltma: İflas)

Gürdoğan, Burhan:

**Kollektif Şirketlerin ve Ortakların
İflası**, AÜHFD C.17, 1960, S.1-4, s.389-
401 (Kısaltma: Kollektif)

Kale, Serdar:

Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti,
On İki Levha, İstanbul, 2010 (Kısaltma:
Taraf Ehliyeti)

Kale, Serdar:

Sorularla Konkordato, 2017, İstanbul,
On İki Levha (Kısaltma: Konkordato)

Karslı, Abdurrahim; Koç, Evren;
Cengiz Serhat Konuralp:

**Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nda
Problemler Konular**, Alternatif, İstanbul,
2014

Karslı, Abdurrahim:

Medeni Muhakeme Hukuku, Alternatif, 3. bs., İstanbul, 2012
(Kısaltma: Muhakeme); 4. bs., İstanbul, 2014

Karslı, Abdurrahim:

İcra Tetkik Mercii Kararlarının Temyizi, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1995

Karslı, Abdurrahim:

İcra ve İflas Hukuku, Alternatif Yayıncılık 3. bs., İstanbul, , 2014
(Kısaltma: İflas)

Kendigelen, Abuzer:

Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, On İki Levha, İstanbul, 2011

Keser, Leyla:

Dürüstlük Kuralı ve Konkordato Mühleti Bakımından Önemi, Prof. Dr. Mahmut Tevfik Birsel Armağanı, 2001, s:253 vd.

Kızılaslan, Hakan:

Hileli ve Taksirathı İflas Suçları, Ankara, 2006

Konuralp, Cengiz Serhat:

İcra ve İflas Hukukunda İhtiyati Tedbirler, On İki Levha, İstanbul, 2013

Konuralp, Cengiz Serhat:

Problemlili Konular, Alternatif, İstanbul, 2014

Köymen, Haydar; Olgaç, Senai:

Türk İcra ve İflas Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul 1960

Kuru, Baki:

Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, Legal, İstanbul, 2015 (Kısaltma: Usul)

Kuru, Baki:

İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, Legal, İstanbul, 2016 (Kısaltma: Ders Kitabı)

Kuru, Baki:

İcra ve İflas Hukuku, C.IV, 1997, İstanbul (Kısaltma: İcra C.IV)

Kuru, Baki:

İcra ve İflas Hukuku, C.III, İstanbul, 1993 (Kısaltma: İcra C.III)

Kuru, Baki:

İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. bs., İstanbul, 2013 (Kısaltma: El Kitabı)

Kuru, Baki:

İflas ve Konkordato Hukuku, Ankara, 1971 (Kısaltma: Konkordato)

Kuru, Baki:

İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflas Hukuku, Legal, İstanbul, 2016 (Kısaltma: İstinaf)

Kuru, Baki:

Nizasız Kaza, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 1961

Kuru, Baki:

Şahıs Şirketleri ve Ortaklarının İflası, Ankara, 1963 (Kısaltma: Şirket)

Kuru, Baki; Arslan,Ramazan;
Yılmaz, Ejder :

Medeni Hukuku Ders Kitabı, 24. bs.,
Yetkin, Ankara, 25.bs., Ankara 2011

Muşul, Timuçin:

İflas Suçları, Taksirath ve Hileli İflas Suçları ile Diğer İflas Suçları, İstanbul, 1998 (Kısaltma: Suç)

Muşul, Timuçin:

İcra ve İflas Hukuku, Adalet, 6. bs., C.I, Ankara, Adalet, 2013

Muşul, Timuçin:

İcra ve İflas Hukuku, Adalet, 6. bs., C.II, 2013, Ankara

Muşul, Timuçin:

İcra ve İflas Hukuku, Adalet, 6. bs., Ankara, Adalet, 2017

Muşul, Timuçin:

İcra ve İflas Hukuku Esasları, Adalet, 6.bs. Ankara, 2017,

Muşul, Timuçin:

İflas ve Konkordato Hukuku Ankara, 2018, Adalet, (Kısaltma: Konkordato)

Oğuzman, M. Kemal; Öz, M. Turgut:

Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Filiz 5. bs. İstanbul, 2006

Önen, Ergun:

İflastan Sonra Konkordato, Batıder, C.VIII, s.77-111, 1976,

Önen Ergun:

İnşai Dava, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Adalet Meslek Yüksek Okulu Yayınları No.1, Ankara, 1981

Özekes, Muhammet:

**Medenî Usûl Hukukunda Asli
Müdahale**, Alfa Yayınları, 1995,
İstanbul

Özekes, Muhammet; Pekcanıtez:

Usul, Medeni Usul Hukuku, 15. bs.,
İstanbul, 2017

Özgenç, İzzet:

İflas Suçları, Haluk Konuralp Anısına
Armağan, C.II , Ankara, 2009, s.333 vd

Öztek, Selçuk; Cem Budak, Ali;
Tunç Yüksel, Müjgan; Kale, Serdar;
Yeşilova, Bilgehan.

Yeni Konkordato Hukuku, 7101 Sayılı
Kanunla Değişik İcra ve İflas Kanunu,
m285-309 Şerhi, Adalet Yayınevi,
Ankara, 2018

Özkaya Ferendeci, Hamide Özden:

İflas Hukukunda Takas, Beta, İstanbul,
2013

Özmumcu, Seda:

**İflaşın Açılmasının Borçlar Hukuku
Sözleşmeleri Üzerine Etkisi**, Yüksek
Lisans Tezi, İstanbul 1994

Pekcanıtez, Hakan:

**Medenî Usûl Hukukunda Fer’i
Müdahale**, Dokuz Eylül Üniversitesi
Yayını, Ankara, 1992

Pekcanıtez, Hakan:

Yabancı Para Alacaklarının Tahsili,
Ankara, 1998

- Pekcanitez, Hakan: **‘İflasın Kaldırılması’**, Makaleler, On İki Levha, 2016, İstanbul, s.95-125 (Kısaltma, İflasın Kaldırılması)
- Pekcanitez, Hakan; Erdönmez, Güray: **Konkordato**, Vedat, İstanbul, 2018
- Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz H.: **Usul, Medeni Usul Hukuku**, 15. bs., İstanbul, 2017
- Pekcanitez, Hakan; Atalay, Oğuz; Özekes, Muhammet: **Medeni Usul Hukuk Ders Kitabı**, 5.bs. Vedat, İstanbul, 2017
- Pekcanitez, Hakan; Atalay, Oğuz; Sungurtekin-Özkan, Meral; Özekes, Muhammet: **İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı**, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2018
- Pekcanitez, Hakan; Taş Korkmaz, Hülya; Özekes Muhammet; Akkan Mine: **Pekcanitez Usul, Medeni Usul Hukuku** On İki Levha Yayıncılık, 15. bs., İstanbul, 2017
- Pekcanitez, Hakan; Atalay, Oğuz; Özekes, Muhammet: **Medeni Usul Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara, 2013
- Postacıoğlu, İlhan E.: **Konkordato**, İstanbul, 1965
- Postacıoğlu, İlhan E.: **İcra Hukuku Esasları**, 4. bs., İstanbul,
- Postacıoğlu, İlhan E.: **İflas Hukuku Esasları**, C.1, İstanbul, 1949 (Kısaltma: İflas)

Postacıoğlu, İlhan E.; Altay, Sümer:

Medeni Usul Hukuku Dersleri,
Üniversitesi Fakülteler Matbaası, 7.bs.,
2015, 1982

Sarı, Mehmet

Takip Hukukunda Zamanaşımı,
Seçkin, 5.bs, 2016

Sarısözen, M. Serhat:

**7101 Sayılı Kanun Kapsamında İcra
İflas ve Konkordato Hukukundaki
Yenilikler,** Batider, 2.bs., 2018

Şafak, Ali:

Ansiklopedik Hukuk Sözlüğü, Selim
Kitabevi, 4. bs., 2002

Tanrıver, Süha:

Konkordato Komiseri, 1993

Tanrıver, Süha:

**Konkordatonun Tasdiki Şartı Olarak
Dürüstlük Koşulu,** BATİDER, 1994,
C:XVII, S:4

Tanrıver, Süha:

**4949 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda
Değişiklik Yapılmasına Dair
Kanun'un Adi Konkordato İle İlgili
Hükümlerde Getirmiş Olduğu
Değişikliklerin Tespiti ve
Değerlendirilmesi,** TBBD, Mart-
Nisan/2004, S:51,— Yeditepe Ün. Huk.
Fak. D. 2005, C:I, S:2

Tanrıver, Süha; Deynekli, Adnan:

Konkordatonun Tasdiki, Ankara, 1996

Taşpınar, Sema:

‘İsviçre Federal İcra ve İflas Kanunu’nda Yapılan Değişikliklere Genel Bir Bakış’, Baki Kuru Armağanı, Ankara, 2004, s.599-671

Tercan, Erdal:

İflasın Sözleşmelere Etkisi, Ankara, 1996

Topal, Önder:

TMK m.173/2 ve 3’de Yer Alan Hususların Çekişmesiz Yargı İşİ Olup Olmadığının Değerlendirilmesi, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVII, S.3-4, 2014

Türk Hukuk Kurumu

Türk Hukuk Lügati, Maarif Matbaası, Ankara, 1944

Ulukapı, Ömer:

İcra ve İflas Hukuku, Mimoza, 1.bs.,2015 (Kısaltma: İflas)

Ulukapı, Ömer:

Konkordatonun Feshi, Mimoza, Konya, 1998

Uyar, Talih:

Taksirath ve Hileli İflas, Umar’a Armağan, İzmir, 2009 C.II, s.941 vd.

Uyar, Talih:

Yeni Konkordato Hukukumuzun Temel İlkeleri, Bilge Yayınevi, Ankara, 2018

Uyar, Talih:

İcra ve İflas Kanunu Şerhi, Bilge, C.10, 3.bs., Ankara, 2009

Uyar, Talih; Uyar, Alper; Uyar, Cüneyt: **İcra ve İflas Kanunu Şerhi<<El Kitabı>>**, Bilge, C.II, 2. bs., Ankara, 2012

Üstündağ, Saim: **İflas Hukuku Dersleri**, İstanbul, 2002

Üstündağ, Saim: **‘Hileli İflas Suçları Ne Zaman Tamamlanmış Olur ve Böylece Suçlarda Zamanaşımı Süresi Ne Zaman İşlemeye Başlar?’**, Yargı Dünyası, Ekim, 2005, Bilge,

Üstündağ, Saim: **İcra Hukukunun Esasları**, 8. bs., İstanbul, Fakülteler Matbaası, 2004

Yıldırım, Kamil; Deren-Yıldırım, Nevhis: **İcra ve İflas Hukuku**, Beta 6.bs., İstanbul 2015; 7. bs., İstanbul, 2016

Yılmaz, Ejder: **Hukuk Sözlüğü**, Yetkin 7. bs, Ankara,2002

Yılmaz, Ejder: **İcra ve İflas Kanunu Şerhi**, 3.bs., Yetkin, Ankara, 2016

Yılmaz, Ejder: **İflasın Kamu Hukuku Bakımından Sonuçları ve Müflisin Saygınlığını Yeniden Kazanabilmesi**, TNBHD, 1976, S.9-10

Yılmaz, Ejder: **İflas İdaresi**, Ankara, 1976 (Kısaltma: İdare)